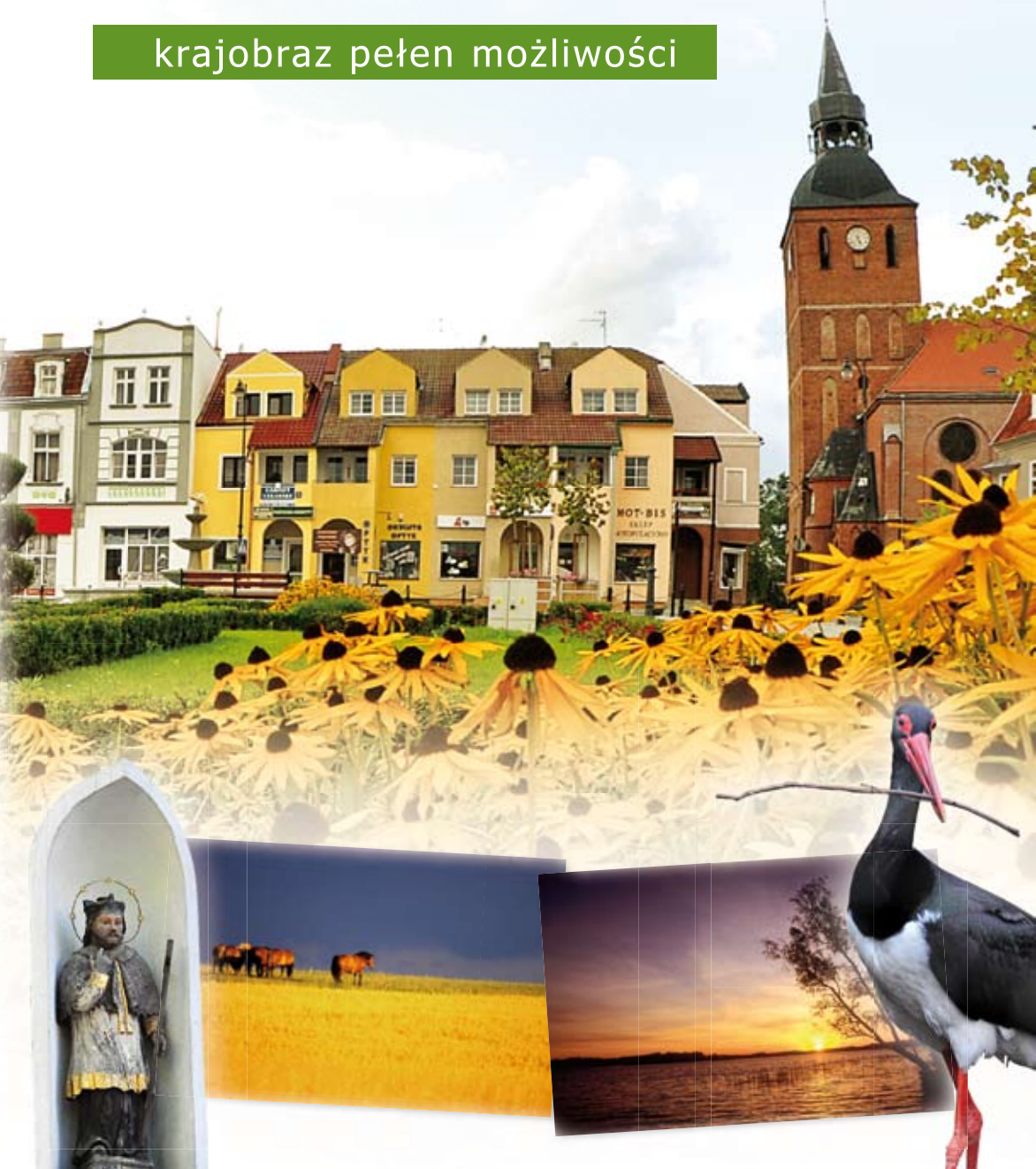

PRZEWODNIK po mieście i gminie

BISKUPIEC

krajobraz pełen możliwości

PRZEWODNIK po mieście i gminie

BISKUPIEC

krajobraz pełen możliwości

Biskupiec 2012

Zdjęcia: Janusz Bachmura-fotografia i grafika,
fotografie archiwalne zaczerpnięte ze źródeł internetowych
Tłumaczenie niemieckie: Izabela Małycha-tłumacz przysięgły języka niemieckiego
Tłumaczenie angielskie: Anna Łojek-tłumacz przysięgły języka angielskiego
Opracowanie map: T-Media Marcin Karol, Biskupiec
Wydawca: Gmina Biskupiec, Al. Niepodległości 2, 11-300 Biskupiec
Skład i projekt graficzny: Zakład Poligraficzno U-H J. Skrajnowski, Biskupiec
Druk: Zakład Poligraficzno U-H J. Skrajnowski, Biskupiec

www.krajobrazpelenmozliwosci.pl
www.biskupiec.pl

06

Wstęp
Einführung/Introduction

Historia Biskupca
Die Geschichte von Bischofsburg
The history of Biskupiec

Zabytki Biskupca
Die Bischofsburger Denkmäler
The monuments of Biskupiec

Zabytki gminy
Die Sehenswürdigkeiten der Gemeinde
The monuments of gmina

Przyroda
Natur/Nature

Imprezy
Veranstaltungen/Events

Adresy
Adressen/Addresses

Wstęp

Szanowni Państwo,

z prawdziwą przyjemnością zapraszam Państwa do lektury przewodnika po Mieście i Gminie Biskupiec.

Krajobraz pełen możliwości - to doskonale określenie walorów naszej gminy. Tu każdy Turysta, bazując na bogactwie natury Gminy Biskupiec, znajdzie doskonałe warunki do relaksu. Odpocznie od zgiełku, tłoku i życia na wysokich obrotach.

Znajdujące się na terenie Gminy jeziora, rzeki, lasy, pola i łąki tworzą niepowtarzalny krajobraz i sprawiają, że tereny Gminy Biskupiec są atrakcyjne o każdej porze roku. Unikalna fauna i flora dostarcza niezapomnianych wrażeń przez cały rok.

Tereny wiejskie naszej gminy kuszą bogatą ofertą agroturystyczną oraz zapewniają bezpośredni kontakt z przyrodą. Tutaj Turyści mogą pływać, wędkować, uprawiać sporty wodne i polować. Ścieżki rowerowe i piesze zachęcają do spacerów, wycieczek, uprawiania joggingu.

Położone wśród lasów i jezior pola namiotowe to idealne miejsca dla osób ceniących spokój i bliski kontakt z naturą. Tu można znaleźć to swoje jedyne miejsce, w którym przyroda zagwarantuje radość ducha i ukojenie.

Serdecznie zapraszam do odkrywania energii naszej Gminy!

Mam nadzieję, że ten krótki wstęp sprawił, że zechcecie Państwo zwiedzić tutejsze okolice, wybrać się na wycieczkę, weekendowy wyjazd z przyjaciółmi lub spędzić wakacje. Ufam, iż zechcecie Państwo poznać fascynujące historie związane z miastem i naszą gminą. Wszyscy będziecie tu mile i serdecznie przyjęci, bo Biskupiec to miasto, w którym warto być i żyć!

Elżbieta Samorajczyk

Burmistrz Biskupca

Sehr geehrte Damen und Herren,

hiermit lade ich Sie mit größtem Vergnügen zur Lektüre des Reiseführers durch die Stadt und Gemeinde Biskupiec ein.

Eine Landschaft voller Möglichkeiten - Mit dieser Überschrift lassen sich wohl am besten die Vorzüge unserer Gemeinde zusammenfassen. Dank dem Naturreichtum der Gemeinde Biskupiec findet hier jeder Tourist die besten Bedingungen um sich zu erholen. Hier entflieht er dem Alltagsstress.

Die im Gebiet der Gemeinde gelegenen Seen, Flüsse, Wälder, Felder und Wiesen bieten eine unverwechselbare Landschaft und sorgen dafür, dass die Gebiete der Gemeinde Biskupiec zu jeder Jahreszeit bezaubern. Die einzigartige Flora und Fauna sorgt das ganze Jahr über für unvergessliche Eindrücke.

Die ländlichen Gebiete unserer Gemeinde locken mit einem sehr reichen Agrotouristikangebot und gewährleisten einen direkten Kontakt mit der Natur. Hier können Touristen schwimmen, angeln, Wassersportarten betreiben und jagen. Die Rad- und Fußgängerwege laden zu Spaziergängen, Ausflügen und Joggen ein.

Die zwischen den Wäldern und Seen gelegenen Zeltfelder sind der ideale Ort für Menschen, die Ruhe und einen nahen Kontakt zur Natur zu schätzen wissen. Hier kann man den Ort finden, wo Natur für ein sonniges Gemüt und Trost sorgt.

Ich lade Sie herzlich dazu ein, sich von der Energie unserer Gemeinde anstecken zu lassen! Ich hoffe, dass diese kurze Einleitung dafür sorgt, dass Sie die hiesige Umgebung besuchen. Machen Sie einen Ausflug hierher, besuchen Sie uns mit Ihren Freunden am Wochenende oder verbringen Sie hier Ihre Sommerferien. Ich hoffe, dass Sie sich mit der faszinierenden Geschichte unserer Stadt und Gemeinde vertraut machen wollen. Wir werden Sie herzlich willkommen heißen, weil Biskupiec eine Stadt ist, in der es sich zu wohnen und leben lohnt!

Elżbieta Samorajczyk
Die Bürgermeisterin von Biskupiec

Ladies & Gentlemen,

I am pleased to invite you to read the guidebook to the town and Biskupiec municipality.

The landscape full of possibilities - is a perfect definition of the values of our region. Here, each Tourist relying on the richness of nature of Biskupiec municipality, will find excellent conditions for relaxation. They will rest from the noise, crowd and life in a hurry.

Lakes, rivers, forests, fields and meadows located in the area of the Municipality create a unique atmosphere and make the area of Biskupiec municipality attractive at any time of the year. The unique flora and fauna provide unforgettable impressions throughout the year.

The rural areas of our community attract visitors with a rich agritourism offer and provide a direct contact with nature. Visitors can go swimming, fishing, do water sports and hunt here. Cycle and walking paths encourage strolling, jogging and trips.

Campsites located among forests and lakes are ideal places for those who appreciate tranquility and closeness to nature. You can find your unique place here, where the spirit of nature guarantees happiness and relief.

I warmly invite you to explore the power and possibilities of our Region!

I hope that this brief introduction has encouraged you to visit and explore the local surroundings, take a trip or a weekend trip with friends or spend your summer holiday here. I believe that you wish to know fascinating stories connected with the town and our community. You will all be welcome here since Biskupiec is the town worth living in and visiting!

Elżbieta Samorajczyk
The Mayor of Biskupiec

An aerial photograph of a historic town, likely Biskupiec, showing a dense cluster of colorful buildings with red-tiled roofs. A prominent church spire is visible on the right side. The town is surrounded by green fields and some trees.

Historia Biskupca

Biskupiec na przestrzeni dziejów

Die Geschichte von Bischofsburg

Bischofsburg im Laufe der Jahren

History of Biskupiec

Biskupiec over the centuries

Büchsefaburg, Ostpr.

Historia Biskupca

Historyczny przegląd Biskupca

12

Biskupiec (z niem. Bischofsburg) to miasto, które „wrosło” z osady przyzamkowej. W 1395 r. został wydany przez biskupa Henryka Sorboma dokument lokacyjny. Nazwa miasta pochodzi od zamku biskupiego, który nie zachował się do obecnych czasów. Fakt jego istnienia znalazł odzwierciedlenie

w Herbie Biskupca, który przedstawia zamek o spadzistym dachu z dwiema wieżami z blankami; całość okala mur obronny, a w części środkowej znajdują się: tarcza prezentująca herb rodzinny biskupa Henryka Sorboma oraz mitra biskupia.

Übersicht der Geschichte der Stadt Biskupiec

Biskupiec (dt. Bischofsburg) ist eine Stadt, die aus einer Siedlung an einer Burg entstanden ist. 1395 stellte Bischoff Heinrich III. Sorbom die Lokationsurkunde aus. Der Stadtname leitet sich von der Bischofsburg ab, die leider nicht bis in unsere Zeit erhalten geblieben ist. Das Bestehen dieser Burg fand jedoch seine Widerspiegelung im Wappen von Biskupiec. Dieses stellt die Burg mit einem Steildach und zwei mit Zinnen gekrönten Türmen dar. Das Ganze ist von einer Wehrmauer umgeben. In der Mitte sind das Familienwappen des Bischofs Heinrich III. Sorbom und eine Bischofsmütze zu sehen.

13

Historical overview of Biskupiec

Biskupiec (in German Bischofsburg) is a town, which grew from a castle settlement. In 1395 a foundation document was issued by the bishop Henryk Sorbom. The town's name is derived from the bishop's castle which has not survived to the present day. The fact of its existence is reflected in the coats of arms of Biskupiec, which shows the castle with a steep roof and two towers with battlements; the whole is surrounded by a defensive wall and in the middle there are: a shield depicting the family coat of arms of the Bishop Henryk Sorbom and Bishop's miter.

- ▶ **17 XI 1395 r.**
Am 17. Oktober 1395
17 October 1395
Biskupiec uzyskał prawa miejskie
erhielt Biskupiec die Stadtrechte
Biskupiec was granted the municipal rights

- ▶ **1414 r.**
1414
1414
w wyniku wojny „głodowej” miasto zostało zniszczone i częściowo wyludnione
wurde die Stadt infolge des „Hungerkriegs” zerstört und entvölkerte sich teilweise
as a result of the “Hunger (Famine) War”, the town was destroyed and partially deserted.

- ▶ **1454-1466 r.**
1454-1466
1454-1466
na skutek wojny trzynastoletniej miasto legło w gruzach; zniszczeniu uległ kościół oraz zamek, którego nigdy już nie odbudowano
Im Zuge des Dreizehnjährigen Krieges von 1454-1466 lag die Stadt in Trümmern. Zerstört wurden damals die Kirche und die Burg. Letztere wurde nicht mehr aufgebaut
as a result of the Thirteen Years’ War, the town crumbled into ruins; the church was destroyed and was never rebuilt

- ▶ **1772 r.**
1772
1772
w wyniku I rozbioru Polski Biskupiec znalazł się pod władaniem Prus
Infolge der ersten Teilung Polens im Jahre 1772 fiel die Stadt Biskupiec an Preußen
as a result of the I partition of Poland, Biskupiec came under Prussian rule

- ▶ **28 V - 24 VI 1812 r.**
28. Mai - 24. Juni 1812
28 May - 24 June 1812
w mieście stacjonowały wojska francuskie biorące udział w kampanii Napoleona Bonaparte
Vom 28. Mai bis zum 24. Juni 1812 stationierten in der Stadt die französischen Truppen von Napoleon Bonaparte
the French army which was involved in the campaign of Napoleon Bonaparte was stationed in the town

► **1862 r.**

Biskupiec stał się siedzibą powiatu reszelskiego (istniejącego od 1818 r. jako jeden z czterech powiatów na które podzielono Warmię; wcześniej krótko siedzibą powiatu był Reszel i Bęsia)

1862

wurde nach Biskupiec das Landratsamt des Kreises Rößel verlegt, welcher seit 1818 als eines der vier Kreise des Ermlandes gegründet wurde. Kurz vorher waren Rößel und Bansen Sitze des Kreises

1862

Biskupiec became the seat of Reszel county (existing since 1818 as one of the four counties into which Warmia was divided; earlier for a while Reszel and Bęsia consituted the administrative centre of the county)

► **1 X 1865 r.**

Am 1. Oktober 1865

1 October 1865

pierwsza stacja telegraficzna w mieście

entstand die erste Telegraphenstation in der Stadt

the first telegraph station in the town

► **1877 r.**

powstał pierwszy w mieście szpital prowadzony przez Konsorcjum Sióstr Zakonnych pod wezwaniem Św. Katarzyny; przetrwał w niezmienionym kształcie do 1946 r.

Historia Biskupca

16

1877

entstand das erste Krankenhaus der Stadt, das vom Konsortium der Ordensschwwestern des Katharinen-Ordens geführt wurde und in unveränderter Form bis ins Jahr 1946 überdauerte

1877

the first municipal hospital run by the Consortium under the invocation of the Saint Catherine was established; it survived unchanged until 1946

► 1895 r.

uruchomiono browar

1895

wurde die Brauerei in Betrieb gesetzt

1895

a brewery was launched

► **1 IX 1898 r.**

oddano do użytkowania stację kolejową

*Am 1. September 1898
1 September 1898*

*wurde die Bahnlinie zur Nutzung freigegeben
the railway station was put into service*

► **1898/1899 r.**

powstał garnizon

*1898/1899
1898/1899*

*entstand der Garnison
garrison was created*

Historia Biskupca

18

► 15 IX 1899 r.

Am 15. September 1899

15 September 1899

na ulicach rozbłysło światło z prywatnego agregatu

wurde die erste Straßenbeleuchtung in Gang gesetzt, die durch ein privates Aggregat versorgt wurde

street lighting came from a private generator

► 1901 r.

1901

1901

na chodnikach i głównych ulicach położono twardą nawierzchnię; w sierpniu miasto otrzymało połączenie telefoniczne

erhielten die Bürgersteige und die Hauptstraßen eine harte Decke. Im August erhielt die Stadt eine Telefonleitung

pavements and main street were covered with hard surface; in August the town received a telephone connection (telephone service)

► 1910 r.

miasto otrzymało własną elektrownię, wybudowaną za kwotę 87 000 marek.

1910

1910

erhielt die Stadt ein eigenes Kraftwerk, welches für den Betrag von RM 87.000 errichtet wurde

the town received its own power plant built for the amount of 87 000 DEM

► **1912-1913 r.**

1912-1913

1912-1913

wybudowano wodociągi i kanalizację

Bau der Wasser- und Kanalisationswerke

construction of water supply and sewerage systems

► **1939-1945 r.**

zniszczono miasto w wyniku II Wojny Światowej; w tym czasie w Biskupcu istniały trzy obozy jenieckie: „Anker” - znajdujący się między dzisiejszymi ulicami Słowackiego, Ostre Koło i cmentarzem, „Kraks” w pobliżu jeziora Kraksy oraz obóz na terenie byłego browaru

1939-1945

Zerstörung der Stadt infolge des Zweiten Weltkriegs. Zu dieser Zeit gab es in Biskupiec drei Gefangenenlager: der sog. „Anker”, der zwischen der heutigen Straßen: ulica Słowackiego, Ostre Koło und dem Friedhof gelegen war. Das zweite Lager trug den Namen „Kraks”, weil es nahe dem See Kraksy lag. Das dritte Lager befand sich auf dem Gelände der ehemaligen Brauerei

1939-1945

destruction of the town as a result of II World War; at that time there were three prisoner camps in Biskupiec: „Anker” -located between today's Słowackiego , Ostre Koło streets and the cemetery, „Kraks” near Kraksy lake and the camp in the area of the former brewery

► 1945 r.

luty - zakończenie działań wojennych w mieście, kwiecień - przybycie przedstawicielstwa polskich władz do Biskupca, czerwiec – utworzenie SP w Rukławkach, pierwszej powojennej placówki oświatowej na terenie powiatu; lipiec - otwarcie pierwszej po wojnie szkoły, następnie elektrowni miejskiej, kolejno tartaku i młyna, wrzesień - uruchomienie tartaku, listopad - nominowanie pierwszego powojennego Burmistrza Serwiliana Rybackiego

1945

Februar – Abschluss der Kriegshandlungen in der Stadt. April – Ankunft der Vertreter der polnischen Verwaltung in Biskupiec, Juni – Gründung der Grundschule in Rukławki, der ersten Nachkriegsschuleinrichtung im Kreisgebiet; Juli – Eröffnung der ersten Schule in der Stadt nach dem Krieg, danach des ersten Stadtkraftwerks, der ersten Sägemühle und Mühle, September – Inbetriebnahme der Sägemühle, November – Ernennung des ersten Nachkriegsbürgermeisters Serwilian Rybacki

1945

February – cessation of hostilities in the town, April- the arrival of the representatives of the Polish authorities to Biskupiec, June – foundation of the primary school in Rukławki, the first post-war educational institution in the county; July- opening of the first school after war, later the municipal power station was established followed by sawmill and mill, wrzesień – launch of the sawmill, November – nomination of the first postwar Mayor - Serwilian Rybacki.

► 7 XI 1946 r.

otwarto Powiatową Bibliotekę Publiczną, pierwszą po wojnie placówkę biblioteczną w Biskupcu

Am 7. November 1946

eröffnete man die Öffentliche Kreisbibliothek, die erste Nachkriegsbibliothek in Biskupiec

7 November 1946

the District Public library was opened, the first postwar library institution in Biskupiec

► 1947 r.

otwarto zakład mleczarski „Społem”;
w latach 1949-1957 był to Państwowy
Zakład Mleczarski, przekształcony później
w Okręgową Spółdzielnię Mleczarską

1947

*eröffnete man den Molkereibetrieb „Społem”. In
den Jahren 1949-1957 handelte es sich dabei um
einen Staatlichen Molkereibetrieb, der später in
eine Bezirksmolkerei-Genossenschaft umgewandelt
wurde.*

1947

*the dairy plant under the name of „Społem” was
launched, in the years 1949-1957 it used to be the
State Dairy Plant, later it was transformed into the
District Dairy Cooperative*

► 1948 r.

otwarto Liceum Ogólnokształcące;
w listopadzie - bibliotekę miejską

1948

*eröffnete man das Allgemeinbildende Lyzeum, im
November: die Stadtbibliothek*

1948

*Secondary School was opened, in November - the
municipal library*

- ▶ **1 IX 1950 r.** utworzono szkołę podstawową dla
pracujących
Am 1. September 1950 gründete man eine Grundschule für Berufstätige
1 September 1950 primary school for working people was established

- ▶ **1951 r.** otwarto Powiatowy Dom Kultury w budynku
poniemieckim, z inicjatywy Powiatowej Rady
Narodowej; dynamiczny rozwój zakładów
przemysłowych
*1951 eröffnete man auf Initiative des Kreisnationalrates
das Kreiskulturhaus. Dynamische Entwicklung
der Industriewerke*
*1951 District House of Culture was opened in a post-
German building on the initiative of the County
National Council; a dynamic development of
industrial plants took place*

- ▶ **1957 r.** odbudowano browar, który wytworzył
pierwszą kwartę piwa (w 1962 r. stał się
placówką eksperymentalną).

- 1957 stellte die wiederaufgebaute Brauerei das
erste Quart Bier her (1962 wurde sie zu einer
experimentellen Einrichtung)*
- 1957 a rebuilt brewery produced the first quart of beer
(in 1962 it became an experimental facility)*

- ▶ **15 X 1958 r.**
Am 15. Oktober 1958
15 October 1958

otwarto uniwersytet powszechny w Biskupcu
eröffnete man die Öffentliche Universität in Biskupiec
the open university was established in Biskupiec
- ▶ **1 I 1959 r.**
Am 1. Januar 1959
1 January 1959

dawny powiat reszelski z siedzibą w Biskupcu przemianowano na powiat biskupiecki; w roku tym powstał stadion sportowy w oparciu o pracę społeczną
wurde der ehemalige Kreis Rößel mit Sitz in Biskupiec in Kreis Biskupiec umbenannt. Im denselben Jahr errichtete man in Gemeindefarbeit das Sportstadion
the former Reszel County based in Biskupiec was renamed Biskupiec County; in this year a sports stadium was created thanks to community work
- ▶ **1961 r.**
1961
1961

wybudowano kino panoramiczne „Millenium”
erbaute man das Panoramakino „Millenium”
a panoramic cinema called „Millenium” was built
- ▶ **1963 r.**
1963
1963

zakończono budowę fabryki mebli; utworzono spółdzielnię „Ozdoba”, pierwszą spółdzielnię mieszkaniową typu lokatorskiego
schloss man den Bau der Möbelfabrik ab und gründete die erste Wohnungsbaugenossenschaft „Ozdoba”
the completion of the construction of the furniture factory took place; the cooperative under the name of „Ozdoba” was established, the first housing association

► 1972 r.

w wyniku uchwały Wojewódzkiej Rady Narodowej w Olsztynie z 6 grudnia. w powiecie biskupieckim utworzono cztery gminy: Biskupiec, Bisztynek, Jeziorany i Kolno; odłączono miasto Reszel z nowo powstałą gminą Reszel, które przyłączono do powiatu kętrzyńskiego

1972

wurden im Zuge des Beschlusses des Wojewodschaft-Nationalrats in Olsztyn vom 6. Dezember im Kreis Biskupiec vier Gemeinden gegründet: Biskupiec, Bisztynek, Jeziorany und Kolno. Die Stadt Reszel zusammen mit der neugegründeten Gemeinde Reszel abgetrennt und dem Kreis Kętrzyn angeschlossen

1972

by the resolution of the Provincial National Council in Olsztyn of 6 December, Biskupiec county was divided into four municipalities: Biskupiec, Bisztynek, Jeziorany and Kolno; Reszel town with a newly-formed Reszel municipality was separated and incorporated into Kętrzyn county

► 1975 r.

w wyniku reformy administracyjnej wprowadzającej dwustopniowy podział na województwa i gminy, zlikwidowano powiat biskupiecki; Biskupiec stał się siedzibą Gminy Biskupiec z utworzonym Urzędem Miasta i Gminy

1975

wurde aufgrund einer Verwaltungsreform, die eine Zwei-Ebenen-Verwaltung vorsah, der Kreis Biskupiec aufgelöst. Biskupiec wurde der Sitz der Gemeinde Biskupiec und des neugegründeten Stadt- und Gemeindeamts

1975

as a result of the administrative reform introducing a two-stage division into voivodeships (provinces) and municipalities (communes); Biskupiec county was liquidated; Biskupiec became the seat of Biskupiec municipality with the formed Town and Commune Office

► 1980 r.

wrzesień - w nowym kompleksie Zespołu Opieki Zdrowotnej rozpoczęła funkcjonowanie Przychodnia Rejonowa; październik - Pogotowie Ratunkowe.

1980

September - Im neuen Gesundheitszentrum nahm die Bezirkspraxis ihre Arbeit auf; in Oktober der Rettungsdienst.

1980

September – in a new Health Care Complex- the Regional Outpatient Clinic came into being; October- Emergency Care Service were established.

► 1981 r.

marzec - oddano do użytku oddziały szpitalne; lipiec - otwarto nowo wybudowany szpital

1981

März - Freigabe der Krankenhausstationen; Juli - offizielle Eröffnung des neuerbauten Krankenhauses

1981

March - hospital wards were put to use; July – official opening of a newly-built hospital

► **1999 r.**

w wyniku kolejnej reformy administracyjnej Biskupiec wszedł w skład powiatu olsztyńskiego

1999

Im Zuge einer weiteren Verwaltungsreform wurde Biskupiec Bestandteil des Kreises Olsztyn

1999

as a result of another administrative reform, Biskupiec joined Olsztyn county

► **IV 2003 r.**

nawiązano współpracę z niemieckim miastem Bramsche; od 2005 r. są to miasta partnerskie

April 2003

Aufnahme der Zusammenarbeit mit der deutschen Stadt Bramsche. Seit 2005 sind die beiden Städte Partnerstädte

April 2003

a cooperation was established with the German city Bramsche; since 2005 they have been declared twin towns

► **2005 r.**

przebudowano ulice na osiedlu Zatorze

2005

Straßenumbau in der Siedlung Zatorze

2005

reconstruction of streets in Zatorze estate

► **2005-2006 r.**

przebudowano amfiteatr

2005-2006

Bau des Amphitheaters

2005-2006

construction of the amphitheatre

► **od 2005 r.**

Biskupiec należy do międzynarodowej sieci miast Cittaslow; głównym celem tej sieci jest promowanie i rozpowszechnianie dobrej jakości życia w miasteczkach liczących do 50 tysięcy mieszkańców. W Biskupcu, jak i całej sieci miast Cittaslow jakość życia jest ważniejsza niż pęd konsumpcyjny, a lokalne tradycje są promowane

Seit 2005

gehört Biskupiec der Vereinigung lebenswerter Städte Cittaslow an, deren Hauptziel es ist, gute Lebensqualität in Städten mit über 50.000 Einwohnern zu fördern. In Biskupiec und allen Städten der Cittaslow-Vereinigung ist Lebensqualität viel wichtiger als der Konsumdrang. Auch pflegt man hier die lokalen Traditionen

since 2005

Biskupiec has belonged to an international network of Cittaslow towns, the main objective of this network is to promote and disseminate good quality of life in towns of up to 50 thousand inhabitants. In Biskupiec as in the whole Cittaslow network, the quality of life is more important than the consumption drive and local traditions are promoted

Historia Biskupca

28

Dziś Biskupiec to prężnie rozwijające się miasto stawiające przede wszystkim na turystykę i promocję całej Gminy, przyciągające Turystów i Inwestorów, doskonale korzystające z funduszy unijnych, przyjazne i nastawione na rozwój. Dzisiejszy Biskupiec pamiętając o przeszłości wciąż na nowo buduje swoją własną tożsamość. W ostatnich latach Biskupiec jako miasto z dużym potencjałem przechodzi szereg pozytywnych przeobrażeń, wynikających z licznych inwestycji, jak np.:

- budowa kompleksu boisk sportowych „ORLIK 2012” w 2008 r. i w 2011 r.,
- przebudowa ulicy Żółkiewskiego (2009 r.),

Heute ist Biskupiec eine aufstrebende Stadt, die vor allem auf Tourismus und die Förderung der ganzen Gemeinde setzt, die Touristen und Investoren anzieht und die EU-Fördermittel bestens verwertet und darüber hinaus aufgeschlossen und entwicklungsfreudig ist. Die heutige Stadt Biskupiec ist sich zwar ihrer Geschichte stets bewusst, jedoch erfindet sie sich stets aufs Neue. In den letzten Jahren erlebt Biskupiec als Stadt mit hohem Potenzial eine ganze Reihe positiver Umwandlungen, die auf zahlreiche Investitionen zurückgehen, wie:

- den Bau des Sportplatzkomplexe „ORLIK 2012“ in den Jahren 2008 und 2011,
- den Umbau der Ulica Żółkiewskiego (im Jahr 2009),

29

Today Biskupiec is a rapidly developing town supporting most of all tourism and the promotion of the whole Municipality, attracting Visitors and Investors, fully benefiting from EU funds, friendly and growth-oriented. Present Biskupiec, keeping the past in mind, builds its own identity over and over

again. In recent years, Biskupiec as a town with a great potential has undergone a number of positive changes and transformations resulting from numerous investments such as e.g.:

- construction of „ORLIK 2012” sports field facility complex in 2008 and in 2011.,
- reconstruction of Żółkiewskiego street (2009),

Historia Biskupca

30

- Rewitalizacja Starego Miasta (2009-2010 r.), utworzenie Domu Pracy Twórczej „Sorboma” i punktu widokowego
- przebudowa głównych ulic: Kopernika, Poznańskiej, Plażowej, Bohaterów, Krótkiej, Śmiałej, Jeziornej i Okrzei (2010 r.), budowa nowego pomostu nad jeziorem Kraksy (2010 r.),
- przebudowa ulic dojazdowych: Wojewódzkiej, Wojska Polskiego, Ludowej i Warszawskiej

- die Revitalisierung der Altstadt (in den Jahren 2009-2010),
- den Umbau der Hauptstraßen: Kopernika, Poznańska, Plażowa, Bohaterów, Krótka, Śmiała, Jeziorna und Okrzei (im Jahr 2010), den Bau eines neuen Stegs über dem See Kraksy (im Jahr 2010),
- den Umbau der Zufahrtstraßen: Wojewódzka, Wojska Polskiego, Ludowa und Warszawska

- revitalization of Old Town (2009-2010),
- reconstruction of the main streets: Kopernika, Poznańska, Plażowa, Bohaterów, Krótka, Śmiała, Jeziorna and Okrzei (2010), construction of a new pier on Kraksy lake (2010),
- reconstruction of access roads: Wojewódzka, Wojska Polskiego, Ludowa & Warszawska

Historia Biskupca

32

- zagospodarowanie parku miejskiego (2010-2011 r.),
- budowa ścieżki pieszo-rowerowej II etapy (2009-2011 r.).

W chwili obecnej Biskupiec z całą pewnością należy zaliczyć do miast nowoczesnych, które mimo pięknego rysu historycznego, nie zamyka się na innowacyjne rozwiązania techniczne.

- die Bewirtschaftung des Stadtparks (in den Jahren 2010-2011),
- den Bau eines Fußgänger- und Radwegs in 2. Etappen (vom Jahr 2009 bis zum Jahr 2011).

Heute gehört Biskupiec sicherlich zu den moderneren Städten, die zwar eine reiche Geschichte aufweisen, jedoch zugleich innovativen technischen Lösungen aufgeschlossen sind.

- development of the municipal park (2010-2011),
- construction of pedestrian and cycle routes II stages (2009-2011).

At present, Biskupiec can undoubtedly be considered as a modern town, which despite a beautiful historical outline, does not ignore innovative technological solutions.

The background of the entire page is a photograph of a park. In the foreground, there is a well-manicured green hedge. Behind it, several trees are in various stages of autumn, with some showing bright yellow and orange foliage. To the right, a large, multi-story red brick building with arched windows is visible. The sky is a clear, pale blue.

Zabytki Biskupca

Biskupieckie skarby przeszłości

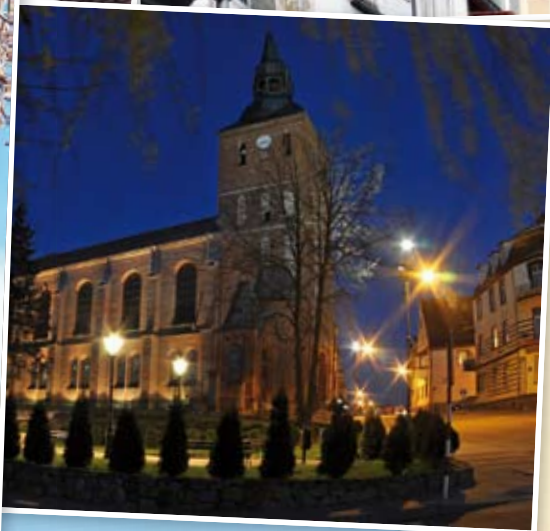
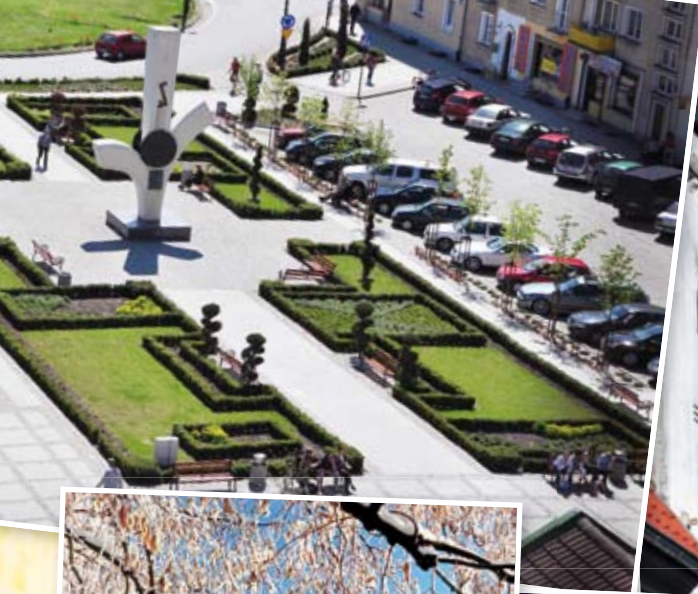
Die Bischofsburger Denkmäler

die Bischofsburger Schätze der Vergangenheit

Monuments of Biskupiec

Biskupiec treasures of the past

Zabytki Biskupca

38

Historia Biskupca jest wyjątkowo bogata. Nagromadzenie dóbr kulturowych i materialnych przekształciło mały gród w solidne miasto. Warto się przyjrzeć temu co było i pozostało, bowiem spuścizna unikalnych zabytków odzwierciedla niepowtarzalność miasta. Tutaj czas płynie inaczej, a każda chwila staje się historią...

Serce Biskupca stanowi unikalny i niepowtarzalny układ przestrzenny starego miasta z rynkiem i siedmioma uliczkami rozchodzącymi się pod kątem prostym w kierunku czterech stron świata. Położone przy uliczkach mieszczańskie kamieniczki z pierwszej połowy XIX w. oraz z przełomu XIX i XX w. przypominają o dawnej świetności zabudowy. Najbardziej charakterystyczna, znajdująca się przy ul. Floriańskiej 2, zbudowana w kształcie trapezu z barokowym szczytem dachu przyciąga uwagę wielu przejezdnych. Narożnik budynku zdobi kapliczka z figurką św. Jana Nepomucena, strzegącego przed powodzią. Zapewne nieprzypadkowo zlokalizowana przy rzece Dymie. Specyficzne usytuowanie wszystkich biskupieckich kamieniczek sprawia, że są one pewnym wyzwaniem dla fotografów.

Biskupiec hat eine besonders reiche Geschichte. Kulturelle und materielle Schätze machten aus einer kleinen Burg eine solide Stadt. Daher lohnt es sich einen Blick darauf zu werfen, was mal war und was übriggeblieben ist, da die hinterlassenen einzigartigen Denkmäler die Unvergleichbarkeit der Stadt widerspiegeln. Hier vergeht die Zeit anders und jeder Augenblick wird zur Geschichte...

Das Herz von Biskupiec stellt seine einzigartige und unvergleichbare räumliche Anordnung der Altstadt: mit dem Marktplatz und den sieben Straßen dar, die rechteckig aus dem Marktplatz in alle vier Weltrichtungen verlaufen. Die an den Straßen gelegenen Mietshäuser aus der ersten Hälfte des 19. Jahrhunderts und aus der Zeit der Wende vom 19. zum 20. Jahrhundert erinnern an die einstige Blüte der Bebauung. Das charakteristischste Mietshaus befindet sich in der ul. Floriańska 2. Es wurde in Trapezform errichtet. Es verfügt über einen barocken Giebel und zieht die Blicke zahlreicher Menschen auf der Durchreise auf sich. Die Ecke des Gebäudes ziert die barocke Figur des Hl. Johann Nepomuk, den Schutzpatron gegen Wassergefahren. Sicherlich befindet sie sich nicht zufällig am Fluss Dymy. Die spezifische Lage aller Bischofsburger Mietshäuser sorgt dafür, dass sie eine gewisse Herausforderung für Fotografen darstellen.

Biskupiec history is very rich. The accumulation of the material wealth and cultural assets transformed a small settlement into a real town. It is worth taking a closer look at what was there and remained, since the unique heritage of the monuments reflects the uniqueness of the place. Here, time flows differently, and each moment becomes history ...

The heart of Biskupiec is a unique spatial arrangement of the old town with the market square and seven streets diverging at right angles towards the cardinal points of the compass. Located along the streets, the middle-class tenement houses dating from the first half of the nineteenth century and the turn of the nineteenth and twentieth century are a reminder of the buildings' former glory. The most characteristic one, located at Florianska 2 street, built in the trapezoidal shape with the baroque top of the roof, attracts the attention of many passers-by. The corner building is adorned with the wayside shrine with a statue of St. John of Nepomuk, intended to guard against floods. Perhaps it is not unintentionally located near the Dymy river. The specific location of all Biskupiec tenement houses creates a challenge for photographers.

Zabytki Biskupca

40

Opowiadając o budownictwie mieszczańskim nie można pominąć budynku dawnego ratusza. Usytuowany jest w obrębie centrum miasta, przy ul. Pionierów; powstał w 1895 r. Taka lokalizacja jest charakterystyczna dla XIV wiecznej zabudowy. Niegdyś miejsce reprezentacyjne, siedziba władz, dzisiaj mieści się w nim m.in. bank.

Wzrok każdego turysty przyciąga częstym motywem widokówek. W ostatnim czasie rewitalizacji przed wojną stały kamienice. Dzisiaj w miejscu a na nim fontanna urzekająca i Turystów swoim spędzić wolny czas, czy podziwiając jej

herb widniejący na budynku, będący i obrazów.

poddano centrum miasta, gdzie jeszcze Można je obejrzeć na starych dawnej zabudowy znajduje się plac, zarówno Mieszkańców jak wyglądem. Można tu miło relaksując się przy szumie wody oświetlenie zimą.

Spricht man über die bürgerliche Bebauung, so darf man das Gebäude des alten Rathauses nicht vergessen. Es befindet sich im Stadtzentrum, in der ul. Pionierów. Es entstand im Jahr 1895. Dieser Standort ist charakteristisch für die Bebauung des 14. Jahrhunderts. Einst diente das Gebäude als repräsentativer Ort und Sitz der Stadtverwaltung. Heute dient es u.a. als Sitz einer Bank. Der Blick jedes Touristen fällt unweigerlich auf das Wappen an dem Gebäude. Dieses stellt ein häufiges Motiv auf Ansichtskarten oder Stadtbildern dar.

In letzter Zeit revitalisierte man das Stadtzentrum, wo noch vor dem Krieg Mietshäuser befanden. Man kann sie auf alten Fotografien sehen. Heute befindet sich auf der Stelle der einstigen Bebauung ein Platz mit einer Fontäne, die sowohl die Einwohner der Stadt als auch Touristen bezaubert. Hier kann man angenehm die Freizeit verbringen, beim Rauschen des Wassers relaxen und im Winter die wunderschöne Fontänen-Beleuchtung bewundern.

Talking about middle-class building architecture one cannot ignore the former Town Hall building. It is situated in the town centre at Pionierów street and was founded in 1895. Such a localization is characteristic of the 14th

century buildings. Once a place of representation, the seat of the local government, today among other buildings, the bank is located here. The attention of each visitor is attracted by the coats of the arms on the building, which is a common theme for the postcards and pictures.

Recently the town centre has undergone revitalization where before the war tenement houses used to be situated. They can be found in the old photographs. Today in the place of former buildings there is a square with the fountain which captivates the Residents and Visitors alike with its appearance. You can spend a nice time here, relaxing by the flowing water sounds or admiring its illumination in winter.

Zabytki Biskupca

42

Na środku odnowionego rynku znajduje się również charakterystyczny pomnik. Został wzniesiony ku czci poległym w walce o polskość tych ziem oraz za powrót Warmii i Mazur do macierzy. Umieszczony jest na nim znak Rodła, który przedstawia bieg Wisły z zaznaczonym Krakowem (dawną stolicą Polski). Jest to symbol Związku Polaków w Niemczech, a historia związana z jego powstaniem sięga 1932 r. Rodło powstało jako forma sprzeciwu dla symboli nazistowskich i wprowadzonego zakazu używania polskich symboli narodowych. To również wyraz łączności Polaków przebywających w Niemczech z narodem polskim i jego kulturą. W ten sposób chcieli oni podkreślić więź z ojczyzną w czasach, gdy było to zabronione. Dziś, pamiętając o latach minionych pozostaje tylko pochylić głowę przed pomnikiem i zdać sobie sprawę jak bardzo kochali Oni swoją Ojczyznę.

Im Zentrum des restaurierten Rings befindet sich auch ein charakteristisches Denkmal. Es wurde zu Ehren der im Kampf um ein polnisches Ermland und polnische Masuren Gefallenen errichtet. Das darauf befindliche Rodło-Symbol zeigt den Verlauf der Weichsel und die Lage der Stadt Kraków (dt. Krakau) (der alten Hauptstadt Polens). Es handelt sich um das Symbol des Bundes der Polen in Deutschland. Seine Geschichte reicht bis ins Jahr 1932 zurück. Das Rodło-Symbol stellte eine Form des Widerspruchs gegenüber der Nazisymbolik und gegenüber dem einstigen Verbot der Verwendung polnischer Nationalzeichen in Deutschland dar. Es war auch ein Ausdruck der Verbindung der in Deutschland lebenden Polen zum polnischen Volk und dessen Kultur. Dadurch wollten sie ihre Bindung zum Vaterland unterstreichen, als dies verboten war. erinnert man sich heute an die vergangene Zeit, so bleibt einem nur den Kopf ehrfurchtsvoll vor dem Denkmal zu senken und daran zu denken, wie sehr die Mitglieder des Bundes der Polen in Deutschland ihr Vaterland geliebt haben.

In the centre of the renovated market square there is also a characteristic monument. It was erected to honor those who died in the struggle for Polish character of these lands and for the return of Warmia and Mazury to the mother country. It has the Rodło symbol, which shows the course of the Vistula river with Cracow marked (the former capital city of Poland). It is a symbol of the Union of Poles in Germany, and the story behind its creation dates back to 1932. The Rodło originated as a form of opposition to the Nazi symbols and the introduction of the ban on the Polish national symbols. It is also a form of communication of the Poles living in Germany with the Polish nation and its culture. In this way, they wanted to emphasize the bond with their homeland at the time when it was forbidden. Today, remembering the past years, we should bow our heads before the monument and realize how much they loved their homeland.

Zabytki Biskupca

44

W niedalekiej odległości od centrum, tuż przy Kościele pod wezwaniem Św. Jana Chrzciciela znajduje się drugi pomnik. Jest to wielki głaz umieszczony na murowanym postumencie obłożonym granitowymi płytami, do którego prowadzi brukowana alejka. Wzdłuż niej są nasadzenia zieleni, ławeczki i stylowe latarniki. W kamieniu wykonany został napis „Bogu dziękujcie - ducha nie gaście”

oraz „Poległym za ojczyznę”. Dwa napisy umieszczone obok siebie wynikają z tego, że w zamyśle pomnik miał być poświęcony Wielkiemu Polakowi Janowi Pawłowi II, ostatecznie oddano również hołd zasłużonym Polakom poległym za ojczyznę.

Kościół pod wezwaniem Jana Chrzciciela z pewnością zainteresuje miłośników architektury sakralnej. Jest to jeden z najstarszych i najbardziej charakterystycznych zabytków Biskupca. Istniał już w czasie uzyskania przez Biskupiec praw miejskich w 1395 r. Na przełomie wieków, w wyniku wojen toczących się na tym terenie, był wielokrotnie niszczony i odbudowywany.

Nahe dem Zentrum, direkt an der St.-Johannes-der-Täufer-Kirche, befindet sich ein zweites Denkmal. Es handelt sich um einen großen Felsblock auf einem Mauerunterbau und Granitplatten, zu dem eine gepflasterte Allee führt. Entlang dieser Allee gibt es Grünflächen, Bänke und stillvolle Laternen. Auf dem Block befindet sich die Überschrift: „Dankt Gott - den Geist dämpft nicht“ und „Den Gefallenen fürs Vaterland“. Die ersten zwei benachbarten Überschriften erinnern daran, dass das Denkmal ursprünglich für den großen Polen Papst Johannes Paul II. gedacht war. Man entschied sich jedoch dafür auch Polen zu würdigen, die für ihr Vaterland gefallen sind.

Die St.-Johannes-der-Täufer-Kirche wird sicherlich für Sakralkunst-Liebhaber von Interesse sein. Es handelt sich um eines der ältesten Denkmäler von Biskupiec und eines der Wahrzeichen der Stadt. Die Kirche stand bereits als Biskupiec im Jahr 1395 die Stadtrechte erhielt. Über die Jahrhunderte wurde sie aufgrund der zahlreichen in diesem Gebiet geführten Kriege mehrmals zerstört und wiederaufgebaut.

A short distance from the centre, next to the church of St. John the Baptist is the second monument. This is a big boulder placed on a brick pedestal covered with granite slabs, which leads to a paved alley. Along it the planted greenery, benches and stylish lanterns are situated. The following stone inscription was made, "Thank God - Do not quench the spirit" and "To those who died for the fatherland." Two inscriptions placed side by side due to the fact that the intention was to dedicate the monument to the great Pole John Paul II, in the end the tribute was also given to the Poles who died for the homeland.

The Church under the invocation of John the Baptist is bound to interest the sacral architecture lovers. It is one of the oldest and the most characteristic monuments of Biskupiec. It had already existed at the time of granting municipal rights to Biskupiec in 1395. At the turn of the century, as a result of ongoing wars in that area, it was repeatedly destroyed and rebuilt.

Zabytki Biskupca

46

Do obecnego kształtu został powiększony w XVIII w.: przedłużono prezbiterium i dodano ołtarze boczne, a w XIX w. dobudowano dwie boczne nawy z kaplicami i poszerzono chór. Pierwotny wygląd różni się od aktualnego: wcześniejsza wieża była drewniana a sam kościół był wielkości obecnej nawy środkowej. Z gotyckiego stylu budowli pozostały tylko fragmenty wieży i murów. Obecnie otwarto w niej punkt widokowy. Wyposażenie kościoła jest współczesne, za wyjątkiem dwóch ołtarzy neoromańskich, uratowanych z pożaru i poddanych konserwacji w 1998 r., barokowa chrzcielnica z kamienną misą chrzcielną, na której znajduje się scena Zwiastowania oraz pochodząca z 1740 r. lampka wieczna. W opracowaniach historycznych znaleźć

można informacje, że w XVI w. w wieży kościelnej mieściła się szkoła parafialna i szpital, w późniejszym czasie punkt obserwacyjny z gniazdem karabinu maszynowego.

Ihre heutige Gestalt erhielt sie durch einen Ausbau im 18. Jahrhundert. Damals verlängerte man den Chorraum und fügte Nebenaltäre hinzu. Im 19. Jahrhundert errichtete man zusätzlich noch die beiden Seitenschiffe und verbreitete den Chorraum. Das ursprüngliche Aussehen unterscheidet sich jedoch vom aktuellen: Früher hatte sie einen Holzturm und die ganze Kirche hatte die Größe des Hauptschiffes.

Vom einstigen Gotikstil des Gebäudes zeugen nur noch Fragmente des Turms und der Mauern. Heute besitzt sie eine Aussichtsplattform. Die Kirchenausstattung ist zeitgenössisch, ausgenommen zweier von einem Brand geretteten und 1998 restaurierten neuromanischen Altäre, des barocken Taufsteins mit einer Verkündigungsdarstellung und einem Ewigen Licht aus dem Jahr 1740. Laut historischen Bearbeitungen beherbergte der Kirchturm im 16. Jahrhundert eine Pfarrschule und ein Spital. In späterer Zeit diente der Turm als Beobachtungspunkt mit einem Maschinengewehr-Nest.

It was enlarged in the eighteenth century to its current design: the chancel was extended and side altars were added and in the nineteenth century the annexe of two aisles with chapels was built and the place for the choir was extended. The initial appearance is different from the present one: the earlier tower was wooden and the church itself was the size of the nave.

From the gothic style of the building only fragments of the tower and walls were preserved. Currently a vantage point was opened on the tower. The interior decoration of the church is modern, except for two Neo-Romanesque altars rescued from the fire and which underwent maintenance repairs in 1998, the baroque baptismal font with a stone baptismal bowl with the scene of the Annunciation and eternal lamp dating from 1740. Historical studies provide the information that in the XVIth century the tower housed a parish school and hospital and later a vantage point with the machine gun nest was located there.

Drugi z kościołów znajdujących się w Biskupcu jest nieznacznie oddalony od centrum miasta. Położony jest przy ul. Warszawskiej. Dawniej ewangelicko-augsburski, obecnie katolicki Kościół p.w. Bł. Karoliny Kózkówny i sanktuarium Matki Boskiej Fatimskiej. Lokalizacja kościoła sięga 1831 r., kiedy to gmina

ewangelicka uzyskała w tym miejscu plac pod budowę kościoła. Kościół, jeden z dwóch wzniesionych wówczas w Prusach Wschodnich, ufundował król Fryderyk Wilhelm IV. Wybudowano go w formie neoromańskiej bazyliki emporowej w latach 1842-1848. W rejonie kościoła w 1842 r. zbudowano szkołę ewangelicką, która czynna była do 1912 r. W 1860 r. zbudowano pastorówkę, a w latach 1868-1872 dobudowano wieżę dzwonniczą. W okresie między 1857 a 1890 r. przy kościele funkcjonował cmentarz. Kościół odrestaurowany został w latach 70 XX w.

Die zweite Kirche in Biskupiec befindet sich in unweit dem Stadtzentrum, in der ul. Warszawska. Die einstige evangelische Kirche dient heute als katholische Selige-Karolina-Kózkówna-Kirche und das Sanktuarium der lieben Frau von Fatima. Die Geschichte der Kirche reicht bis ins Jahr 1831 zurück, als die evangelische Kirchengemeinde den Platz für den Kirchenbau erhielt. Die Kirche gehört zu den zwei Kirchen, die zur damaligen Zeit von König Friedrich Wilhelm IV. gestiftet wurden. Sie wurde in der Form einer neuromanischen Emporenbasilika in den Jahren 1842-1848 errichtet. In der Umgebung der Kirche wurde 1842 eine evangelische Schule errichtet, die bis zum Jahr 1912 tätig war. 1860 wurde das Pastorenhaus erbaut. In den Jahren 1868-1872 wurde ein Glockenturm hinzugebaut. Zwischen 1857 und 1890 funktionierte an der Kirche ein Friedhof. Die Kirche wurde in den 70er Jahren des 20. Jahrhunderts restauriert.

The second of the churches located in Biskupiec is

slightly away from the city centre. It is located at Warszawska street. Historically, Lutheran, now the Catholic church under the invocation of the Blessed Carolina Kózkówna and the sanctuary of Our Lady of Fatima. Th location of the church dates back to 1831 when the evangelical community acquired a square on which the church was supposed to be erected. The church, one of two built at that time in East Prussia, was founded by King Frederick William IV. It was built in a style of neo-Romanesque basilica in the years 1842-1848. In the area of the church in 1842 the Evangelical school was built, which was functioning until 1912. In 1860 the pastor's house was built, and in the years 1868-1872 the bell tower was added. In the period between 1857 and 1890 the churchyard was functioning here. The church was restored in the 70s of the XXth century.

Przy ulicy Warszawskiej znajduje się kolejny miejscowy zabytek, nawiązujący do historii browarnictwa w Biskupcu. W dokumencie lokacyjnym Biskupca istniał zapis uprawniający posiadaczy parcel miejskich do warzenia i wyszynku piwa. Ciekawostką jest, że dawniej warzenie piwa stanowiło przywilej, nie było zawodem. W czasach rozkwitu browarnictwa (pierwsza połowa XIX w.) w mieście były trzy duże browary (jeden miejski i dwa prywatne). W drugiej połowie XIX w. nastąpił zastój. Do 1824 r. jeden z nich mieścił się w centrum miasta, jednak po pożarze który strawił miasto w tym roku został przeniesiony do północnej części Biskupca nad rzekę Dymer. W miejscu spalonego browaru powstała słodownia. Powstanie obecnego browaru datuje się na lata 1882-1885. Rozkwit nastąpił w 1885 r., kiedy browar zakupiła rodzina Daum, będąca potentatem w branży piwowarskiej w regionie i właścicielem browarów w Olsztynie i Szczytnie. Daumowie przykładali wielką wagę do fachowości kadry, rozwoju firmy i jakości produkowanego piwa. W okresie międzywojennym zatrudnienie znalazło tu 100 osób, a produkcja wynosiła 45 tys. hl. piwa rocznie. W 1910 r. w browarze rozlewano także wodę mineralną i lemoniadę. Browar pozostał w rękach rodziny Daum do 1945 r. Urokliwa lokalizacja obok dzisiejszego parku, tuż przy rzece Dymer, w przeszłości miała cel funkcjonalny - pozwalała

na bezpośrednie czerpanie wody potrzebnej do produkcji piwa. I choć ten już dziś nieco poszarżały budynek lata świetności ma za sobą, to wciąż wspominać jest biskupieckie piwo. Browar został zamknięty w roku 1998.

In der ul. Warszawska befindet sich ein weiteres historisches Denkmal. Es erinnert an die Brauereigeschichte in Biskupiec. Bereits in der Lokationsurkunde von Biskupiec befand sich ein Eintrag, der Besitzern von Stadtgrundstücken das Brau- und Ausschankrecht zusprach. Interessant ist, dass das Bierbrauen früher ein Privileg und kein Beruf war. Zur Blütezeit der Bierbrauerei (erste Hälfte des 19. Jahrhunderts) gab es in der Stadt drei große Brauereien (eine Stadtbrauerei und zwei Privatbrauereien). In der

zweiten Hälfte des 19. Jahrhunderts kam es zur Stagnation. Bis 1824 befand sich eine der Brauereien im Stadtzentrum. Nach einem Stadtbrand wurde sie in den Nordteil von Biskupiec an den Fluss Dymmer verlegt. An der Stelle der verbrannten Brauerei entstand eine Mälzerei. Die heutige Brauerei wird auf die Jahre 1882-1885 datiert. Ihre Blütezeit erlebte sie ab 1885, als die Brauerei von der Familie Daum erworben wurde, die eine Vormachtstellung in der Brauereibranche in der Region hatte und bereits Brauereien in Olsztyn (dt. Allenstein) und Szczytno (dt. Ortelsburg) besaß. Die Familie Daum legte besonderen Druck auf die Fachkompetenz ihrer Mitarbeiter, die Entwicklung der Firma und die Qualität des hergestellten Bieres. In der Vorkriegszeit arbeiteten hier 100 Personen. Jährlich wurden hier 45.000 hl Bier hergestellt. 1910 füllte man hier Flaschen auch mit Mineralwasser und Limonade ab. Die Brauerei blieb im Besitz der Familie Daum bis zum Jahr 1945. Die malerische Lage neben dem heutigen Stadtpark, direkt am Fluss Dymmer, hatte in der Vergangenheit auch funktionellen Charakter. Sie erlaubte die direkte Schöpfung des für die Bierproduktion erforderlichen Wassers. Zwar sieht man, dem heute etwas grauen, Gebäude an, dass seine Blütezeit vorbei ist, jedoch erinnert man sich immer noch gerne an das Bischofsburger Bier. Die Brauerei wurde 1998 geschlossen.

At Warszawska street another local monument is situated which refers to the history of brewing in Biskupiec. In the foundation charter of Biskupiec, there was an entry entitling urban parcel holders to brew beer and sell alcoholic beverages for consumption on the premises. It is an interesting fact that in the past brewing was a privilege, not a profession. In the heyday of brewing (the first half of the nineteenth century) the town had three large breweries (one urban and private ones). In the second half of the nineteenth century they came to a standstill. Until 1824, one of them was located in the centre, but after the fire which destroyed the town that year it was moved to the northern part of the town near the banks of the Dymmer river.

In the place of the burnt brewery, a malt house was created. The creation of the present brewery dates back to the years 1882-1885. The heyday took place in 1885 when the brewery was purchased by the Daum, a leader in the brewing industry in the region and the owner of breweries in Olsztyn and Szczytno. The Daum attached great importance to the professionalism of the staff, business development and the quality of the beer produced. In the interwar period 100 people were employed there and the production amounted to 46 thousand hectolitres of beer per year. In 1910 also mineral water and lemonade were bottled in the brewery. The brewery remained the property of the Daum family until 1945. A charming location next to the present park by the Dymmer river, in the past used to have a functional purpose- it allowed to directly draw water for beer production. And although today this building has grown grey and has its glorious years behind, the beer brewed in Biskupiec is still remembered. The brewery was closed down in 1998.

Tuż obok browaru, wśród zieleni znajduje się kolejny biskupiecki pomnik – metalowy krzyż na kamiennym postumencie. Widnieje on na zdjęciach sprzed 1945 r. Pierwotnie wystawiono go ku pamięci zmarłych w wyniku epidemii cholery, która dosięgła miasto. Dziś są na nim tablice upamiętniające postać Jana Pawła II.

Mijając browar i kierując się w stronę ul. Wojska Polskiego napotkamy stojącą przy ulicy kapliczkę. W krajobrazie Warmii jest to motyw często spotykany. Być może z uwagi na to, że na terenie dawnych Prus Wschodnich, ten katolicki region odróżniała od protestanckich Mazur właśnie wiara. Omawiana dziewiętnastowieczna kapliczka reprezentuje styl neogotycki. Zbudowana jest tradycyjnie z czerwonej cegły, ze spadzistym daszkiem i z niszą przewidzianą na figurkę świętego. Podobną kapliczkę napotkamy także przy Al. Niepodległości. Historia tej kapliczki związana jest z zarazą dziesiątkującą miasto w pierwszej połowie XVIII w. Po jej ustaniu wystawiono trzy kapliczki dziękiźne wzdłuż dawnego traktu reszelskiego (dzisiejsza ul. Dworcowa). Omawiana kapliczka przy Al. Niepodległości była przestawiana wielokrotnie, gdyż kolidowała z ruchem ulicznym. Ostateczne jej ustawienie na rozwidleniu ulic Niepodległości i Kościuszki nastąpiło w roku 1899. Drugą z kapliczek, stojącą dziś przy drodze do Bredynek, przeniesiono w to miejsce w 1910 r. Trzecią przesunięto w 1911 r. na drugą stronę dawnego traktu reszelskiego (dziś nieopodal ul. Kilińskiego).

Direkt neben der Brauerei, umgeben von Grün, befindet sich ein weiteres Bischofsburger Denkmal, ein Metallkreuz auf einem Steinpostament. Es war bereits auf Fotografien aus der Zeit vor 1945 zu sehen. Ursprünglich wurde es zu Gedenken der Opfer einer Choleraepidemie, die die Stadt heimsuchte, aufgestellt. Heute befinden sich an diesem Kreuz Tafeln, die an Johannes Paul II. erinnern.

Geht man an der Brauerei in Richtung der ul. Wojska Polskiego vorbei, dann stoßen wir auf eine kleine Kapelle am Straßenrand. In der Landschaft des Ermlandes ist es ein häufig auftretendes Motiv. Vielleicht deswegen, weil es gerade die Konfession war, die diese katholische Region vom vorwiegend protestantischen Ostpreußen unterschied. Die erwähnte Kapelle aus dem 19. Jahrhundert präsentiert den Stil

der Neugotik. Es handelt sich um ein traditionelles Bauwerk aus roten Ziegelsteinen mit einem steilen Dach und einer Nische, die für eine Heiligenfigur vorgesehen war. Eine ähnliche Kapelle finden wir auch in der Al. Niepodległości. Die Ursprünge dieser Kapelle sind mit einer Seuche verbunden, die die Stadt in der ersten Hälfte des 18. Jahrhunderts heimsuchte. Nach deren Ende wurden drei Dankeskapellen entlang des ehemaligen Rößeler Wegs (der heutigen ul. Dworcowa) errichtet. Die beschriebene Kapelle in der Al. Niepodległości wurde mehrmals verlegt, da sie mit dem Straßenverkehr kollidierte. Schlussendlich wurde sie an der Verzweigung der heutigen Al. Niepodległości und der ulica Kościuszki im Jahr 1899 aufgestellt. Die zweite Kapelle, die heute an der Straße nach Bredynki (dt. Bredinken) steht, wurde dorthin im Jahr 1910 verlegt. Die dritte Kapelle

verlegte man 1911 auf die andere Seite des ehemaligen Rößeler Wegs (unweit der heutigen ul. Kilińskiego).

Right next to the brewery, among the greenery is another monument of Biskupiec- a metal cross on a stone pedestal. It appears in the photographs from before 1945. Originally it was displayed in memory of the dead as a result of the cholera epidemic, which reached the city. Today, there are plaques commemorating the figure of John Paul II.

Walking past the brewery and heading towards Wojska Polskiego street we encounter the wayside shrine standing by the road. In the landscape of Warmia it is a frequently found theme. Perhaps it is due to the fact that in the former East Prussia, it was denomination that differentiated the Catholic region from the Protestant territory of Mazury. The nineteenth-century wayside shrine represents the neo-gothic style. It is traditionally built of red brick with a sloping roof and niche for the statue of the saint. We can also find a similar shrine at Niepodległości street. The history of this shrine is connected with the plague which decimated the town in the first half of the XVIIIth century. After it had ceased, three shrines in thanksgiving were erected along the former Reszel route (present Dworcowa street). The wayside shrine situated at Niepodległości street was moved a number of times because it interfered with the traffic. Its final setting on the fork of Niepodległości and Kościuszki street took place in 1899. The second of the shrines standing on the way to Bredynki, was moved here in 1910. The third one was moved in 1911 to the side of the former Reszel route (today near Kilińskiego street).

W innej części Biskupca, na skrzyżowaniu ulic Al. Niepodległości z Armii Krajowej, stoi zabytkowy budynek dawnego Starostwa; dziś siedziba władz miejskich. Powstał w 1908 r. Na budynku znajdują się widoczne 4 herby miast, które dawniej wchodziły w skład powiatu reszelskiego, późniejszego biskupieckiego: od frontu Jezioran, Bisztynka i Reszla, a nad bocznym wejściem

do budynku herb Biskupca. Przez lata obiekt był rozbudowywany, dobudowywano piętra, jednakże cały czas zachowywał swój niepowtarzalny charakter. Do 1945 r. na skwerze przed dawnym starostwem stał pomnik, wzniesiony w 1912 r. ku czci poległych w wojnie 1870 r. Na wysokim granitowym cokole stała wykonana z brązu postać wojownika. Dziś do obejrzenia już tylko na starych zdjęciach...

Nieodzownym elementem krajobrazu większych miejscowości są wieże ciśnień. Opisywane są one dość często, ze względu na swój charakter i niepowtarzalność. Projektowane były indywidualnie ze względu na różne ukształtowanie terenu. Nad Biskupcem wznosi się neogotycka, murowana wieża ciśnień z 1912-1913 r. o pojemności 250 m³ i wysokości 39 m. Możemy ją zauważyć jak góruje nad północną częścią Biskupca zatopiona wśród drzew.

In einem anderen Teil von Biskupiec, an der Kreuzung der Al. Niepodległości und der ulica Armii Krajowej, steht das historische Gebäude des ehemaligen Landratsamts, welches heute als Sitz der Stadtverwaltung dient. Es entstand 1908. Auf dem Gebäude sind 4 Stadtwappen zu sehen, die einst dem Kreis Rößel und später dem Kreis Bischofsburg angehörten. An der Außenfassade sieht man das Wappen von Jeziorany (dt. Seeburg), Bisztynek (dt. Bischofstein) und Reszel (dt. Rößel) und über dem Seiteneingang das Wappen von Biskupiec. Über die Jahre wurde dieses Gebäude ausgebaut und aufgestockt. Seinen einzigartigen Charakter verlor es jedoch nicht. Bis 1945 befand sich auf der Grünanlage vor dem ehemaligen Landratsamt ein Denkmal, das 1912 zu Ehren der im Krieg von 1870 gefallenen Soldaten errichtet wurde. Auf dem hohen Granitsockel stand eine bronzene Kriegerstatue. Heute kann man dieses Denkmal jedoch nur noch auf alten Fotoaufnahmen sehen...

Einen festen Bestandteil der Landschaft größerer Ortschaften stellen die Wassertürme dar. Aufgrund ihres unvergleichbaren Charakters werden sie oft beschrieben. Sie wurden individuell geplant, was der unterschiedlichen Struktur des Geländes geschuldet ist. Über Biskupiec erhebt sich ein neugotischer, in den Jahren 1912-1913 errichtete, Wasserturm mit einem Volumen von 250 m³ und einer Höhe von 39 m. Er ist zwar von Grün umgeben. Man kann ihn jedoch gut erkennen, weil er den Nordteil von Biskupiec überragt.

In another part of Biskupiec, at the intersection of Niepodległości and Armii Krajowej streets, there is a historic building of the former County Administration; today the seat of municipal authorities. It was created in 1908. On the building there are visible 4 coats of arms of the towns, which used to belong to Reszel county, later Biskupiec county: on the front the coats of arms of Jeziorany, Bisztynek and Reszel towns can be found and above the side entrance to the building the coat of arms of Biskupiec is presented. Over the years the building was expanded, the additional storeys were added but all the time it retained its unique character. Until 1945 on the square in front of the former County Administration office was the monument erected in 1912 in memory of those killed in the war in 1870. On a high granite pedestal stood a bronze figure of a warrior. Today it can be seen only in old photographs...

Water-towers constitute an indispensable element of the landscape of larger towns. They are depicted quite often due to their character and uniqueness. They were individually designed due to different lies of the land. Over Biskupiec there is a neo-Gothic, brick water-tower dating from the years 1912-1913 with the capacity of 250 m³ and height of 39 m. It can be seen towering over the northern part of Biskupiec surrounded by the trees.

Opisując obiekty charakterystyczne dla naszego miasta nie można zapomnieć o koszarach wojskowych, dziś budynkach mieszkalnych i użyteczności publicznej. Powstały w latach 1898-1899 w miejscu wykarczowanego lasu, pomiędzy ul. Wojewódzką, Al. Broni i Al. Wojska Polskiego. Zbudowano wówczas kompleks koszarowy wraz z domami mieszkalnymi dla kadry oficerskiej. W ten sposób Biskupiec stał się miastem garnizonowym. Po I wojnie światowej na krótko garnizon zlikwidowano, przeznaczając go na zakwaterowanie 120 rodzin, jednak w 1934r. wojsko na powrót przejęło koszary. Pierwsi żołnierze byli Warmiakami, należeli do drugiego batalionu warmińskiego pułku piechoty nr 151.

Wolsburg/Ostpr., Kaserne, Hauptmann

Jednostka
Wojskowa
przetrwała
do roku
1999.

Bei der Beschreibung der charakteristischen Objekte unserer Stadt darf man nicht die ehemaligen Kasernen vergessen, die heutzutage Wohngebäude und öffentliche Gebäude darstellen. Sie entstanden in den Jahren 1898-1899 an der Stelle eines gerodeten Waldes, zwischen der heutigen ul. Wojewódzka, der Al. Broni und der Al. Wojska Polskiego. Man erbaute damals den Kasernenkomplex und Wohngebäude für den Offizierskader. Dadurch wurde Biskupiec zur Garnisonsstadt. Nach dem Ersten Weltkrieg wurde der Garnison vorübergehend aufgelöst und die Gebäude für die Einquartierung von 120 Familien genutzt. 1934 übernahm jedoch die Armee wieder die Kaserne. Die ersten Soldaten waren Ermländer und gehörten dem II. Bataillon des 2. Ermländischen Infanterie-Regiments Nr. 151 an. Eine Militäreinheit gab es in der Stadt bis zum Jahr 1999.

Describing the buildings specific to our town we cannot forget the military barracks, now residential and public buildings. They were built in the years 1898-1899 in the place of the stubbed forest between Wojewódzka, Al. Broni and Wojska Polskiego streets. A military barracks complex together with the dwellings for the officers was built then. In this way Biskupiec became a garrison town. After the First World War, the garrison was closed for a while, intended for accommodation of 120 families, however in 1934 the army took over the barracks again. The first soldiers were the inhabitants of Warmia, they belonged to the second Battalion of Warmia the 151st Infantry Regiment. The military unit lasted until 1999.

Zabytki Biskupca

58

Zwiedzając Biskupiec warto również zwrócić uwagę na takie zabytki jak:

- Stara Kaflarnia z roku 1865 (ul. Wojska Polskiego) - obiekt z czerwonej cegły z zachowanym do dziś oryginalnym niemieckim napisem;
- Stara Apteka, której data powstania nie jest bliżej określona, ale pierwsze zapisy świadczą o tym, że została wybudowana przed rokiem 1800 (Pl. Wolności) - tu zachwyca styl budowli i górujące nad miastem twarze, stanowiące element dekoracyjny;

- Dawny szpital wybudowany w 1887 r., obecnie Gimnazjum i Liceum Katolickie (ul. Armii Krajowej);
- Secesyjna willa z 1906 r. mieszcząca się na ul. Adama Mickiewicza 12.

Bei der Besichtigung von Biskupiec sind sicherlich noch folgende historische Bauten sehenswert:

- die alte Ofen-Fabrik aus dem Jahr 1865 (in der ul. Wojska Polskiego) - ein Ziegelhaus mit einer bis heute erhalten gebliebenen deutschen Überschrift;
- die Alte Apotheke, deren Entstehungsdatum nicht genau bestimmt werden kann, die jedoch sicherlich vor dem Jahr 1800 entstanden ist (auf dem Pl. Wolności) - ein Gebäude mit einem interessanten Stil und charakteristischen Dekorelementen in Form von über der Stadt thronenden Gesichtern;
- das ehemalige, im Jahr 1887 erbaute, Krankenhaus, das heutzutage als Katholisches Gymnasium und Lyzeum dient (in der ul. Armii Krajowej);
- und eine Jugendstilvilla aus dem Jahr 1906 in der ul. Adama Mickiewicza 12.

Touring Biskupiec it is also worth taking a look at such monuments as:

- Stara Kaflarnia (eng. Old Tilery) dated from 1865 (Wojska Polskiego street) – a red brick building with the original German inscription preserved until today;
- Stara Apteka (eng. The Old Pharmacy), whose founding date is not specified but the first records show that its was built before 1800 (Pl. Wolności) – the style of the building and faces towering over the town are impressive and form a decorative element;
- The former hospital built in 1887 r., now the Catholic Lower Secondary School and Upper Secondary School (Armii Krajowej street);
- The art nouveau villa from 1906 situated at Adama Mickiewicza 12 street.

Kończąc opowieść o mieście, należy wspomnieć o biskupieckim cmentarzu, gdzie znajdują się stare groby żołnierzy niemieckich i rosyjskich. Znajduje się tu zbiorowa mogiła 7 żołnierzy armii niemieckiej z I wojny światowej, ogrodzona kamiennym granitowym krawężnikiem. Na mogile jest 7 drewnianych krzyży, każdy z nich umieszczony na kamiennym cokole. Element centralny

stanowi krzyż drewniany. Obiekt wpisano do rejestru zabytków w 1988r. Obok znajduje się mogiła zbiorowa żołnierzy rosyjskich. Jest bezimienna, stoi przy niej krzyż prawosławny. Na cmentarzu pochowany jest również uczeń Jana Matejki – Sylwester Antoni Sznarbach. W wielu źródłach odnaleźć można wzmianki o istnieniu w czasach przeszłych na terenie miasta jeszcze innych cmentarzy:

- przy ul. Warszawskiej cmentarz funkcjonował w latach 1857-1890,
- przy Al. Niepodległości, w miejscu obecnego urzędu miejskiego i terenu zielonego przed budynkiem do roku 1831 znajdował się cmentarz ubogich katolików,
- nieopodal ul. 1 Maja był cmentarz czynny w latach 1803-1818, zamknięty ze względu na bliskość zabudowy mieszkalnej,
- cmentarz istniał również naprzeciwko obecnej poczty; pochówki odbywały się tam w latach 1818-1857 oraz od roku 1890, gdy teren powiększono do drogi,

Zum Schluss unserer Erzählung über die Stadt sollte man auch den Bischofsburger Friedhof erwähnen, auf dem sich alte Gräber deutscher und russischer Soldaten befinden. Man findet hier ein Massengrab mit den sterblichen Überresten von 7 deutschen Soldaten, die im Ersten Weltkrieg gefallen sind. Es ist mit von einem Granitbordstein umgeben. Auf dem Grab befinden sich 7 Holzkreuze. Jedes befindet sich auf einem Steinsockel. Das Objekt wurde 1988 ins Denkmalregister eingetragen. Daneben befindet sich ein Massengrab russischer Soldaten. Es ist namenslos. Darüber steht ein orthodoxes Kreuz. Auf dem Friedhof wurde auch ein Schüler des bedeutendsten polnischen Historienmalers Jan Matejko, Herr Sylwester Antoni Sznarbach, bestattet. In vielen Quellen werden auch andere Friedhöfe in Stadtgebiet erwähnt:

- Der, in der heutigen ul. Warszawska gelegene, Friedhof funktionierte in den Jahren 1857-1890.
- In der Al. Niepodległości, an der Stelle des heutigen Gebäudes der Stadtverwaltung und der Grünfläche davor, befand sich bis zum Jahr 1831 ein katholischer Armenfriedhof.
- Unweit der heutigen ul. 1 Maja bestand ein Friedhof, der in den Jahren 1803-1818 genutzt wurde und später wegen der Nähe der Wohnbebauung geschlossen wurde.
- Ein Friedhof befand sich auch gegenüber der heutigen Post. Die Bestattungen auf diesem Friedhof wurden in den Jahren 1818-1857 und ab 1890 vorgenommen, als das Gelände bis zur Straße erweitert wurde.

Concluding the story of the town, we should mention Biskupiec cemetery, where graves of German and Russian soldiers can be found. There is a mass grave of seven soldiers from the First World War, surrounded by a granite stone kerb. There are 7 wooden crosses on the grave, each of them placed on a stone pedestal.

A wooden cross constitutes a central element. The object was entered into the register of historic monuments in 1988. Nearby there is a mass grave of Russian soldiers. It is nameless, it stands next to the Orthodox cross. The student of Jan Matejko - Sylvester Anthony Sznarbach was also buried in this cemetery. In many sources, one can find the mention of the existence of other cemeteries in the town in the past :

- at Warszawska street there was a cemetery in the years 1857-1890,
- at Al. Niepodległości, in the place of the present town office and greenery in front of the building until 1831 there was a cemetery for the poor Catholics,
- near 1 Maja street used to be a cemetery in the years 1803-1818, it was closed down due to the proximity of residential buildings,
- there was also a cemetery opposite the present post office; burials took place there in the years 1818-1857 and since 1890, when the site was expanded to the road

Zabytki Biskupca

62

- do roku 1938 funkcjonował kirkut (cmentarz Żydowski). Zgodnie z nakazami religijnymi zlokalizowany był na obrzeżach miasta, przy wyjeździe z Biskupca w stronę Adamowa. Zniszczyli go naziści, jednak tak długo jak długo pamiętać będziemy jego lokalizację, miejsce to budzić będzie wspomnienia i skłaniać do refleksji.

Miasto Biskupiec jest miejscem gdzie nie można się nudzić. Tu na każdym kroku zabytki zachwycają swoją historią. To miasto, w którym jeszcze wiele jest do odkrycia...

- Bis zum Jahr 1938 gab es hier auch einen jüdischen Friedhof. Gemäß den religiösen Geboten befand sich dieser am Stadtrand, an der Ausfahrt von Biskupiec Richtung Adamowo (dt. Adamshof). Es wurde von den Nazis zerstört. Solange wir uns jedoch an seine Lage erinnern, wird uns diese Stelle die traurige Geschichte ins Gedächtnis rufen und uns nachdenklich machen.

Die Stadt Biskupiec ist ein Ort, wo Langeweile passee ist. Hier begeistern Denkmäler einen Menschen auf Schritt und Tritt mit deren Geschichte. Es ist eine Stadt, in der es noch viel zu entdecken gibt...

- until 1938 there was kirkut (old Jewish cemetery). In accordance with the dictates of religious law, it was located on the outskirts of the town near Biskupiec exit road in the direction of Adamowo. The Nazis destroyed it but as long as we remember its location, this place will awaken memories and stimulate the reflection.

Biskupiec town is a place where you cannot get bored. Here, everywhere the monuments impress with their history. This is the town where there is still so much to explore and discover...

Zabytki gminy

Na starych warmińskich szlakach

Die Sehenswürdigkeiten der Gemeinde

auf alten ermländischen Wegen

Monuments of gmina

In the old Warmian trails

Zabytki gminy

Nie mniej ciekawe i urokliwe od Biskupca są okolice miasta, w których wioski kuszą atrakcyjnością krajobrazu i tajemnicą budowli z dawnych lat.

68

Jedną z najpiękniejszych wsi Gminy Biskupiec jest **Biesowo**, czego potwierdzeniem jest dwukrotne zwycięstwo w konkursie na najpiękniejszą wieś Warmii i Mazur („Czysta i estetyczna zagroda – estetyczna wieś”). Biesowo słynie m.in. z neogotyckiego Kościoła pod wezwaniem Św. Mikołaja i Antoniego Padewskiego, który został wyświęcony w roku 1911. Był on następcą kościoła założonego najprawdopodobniej zaraz po powstaniu wsi, a spalonego na początku XX w. Wyróżnia się on krzyżowo-żebrowym sklepieniem, witrażami i bogatym wnętrzem. Znaleźć w nim można takie „skarby” jak barokowy krucyfiks, barokowe świeczniki, gotycko-renesansowy kielich z 1606 r., zegar z XVIII w. oraz rzeźbę „Madonna z Dzieciątkiem”. Naprzeciwko kościoła mieści się zabytkowy cmentarz z licznymi nagrobkami i krzyżami z końca XIX w. oraz kwaterą wojenną z okresu I wojny światowej. Odwiedzając wieś warto również zwrócić uwagę na dziewiętnastowieczny młyn oraz niepowtarzalny krajobraz.

Nicht weniger interessant und bezaubernd stellt sich die Umgebung der Stadt dar. Die umliegenden Dörfer locken mit wunderschönen Landschaften und geheimnisvollen Bauten aus vergangenen Zeiten.

Eines der schönsten Dörfer der Gemeinde Biskupiec ist **Biesowo** (dt. Groß Bössau), was der zweifache Sieg im Wettbewerb um den Titel des schönsten Dorfes des Emlandes und der Masuren ("Sauberes und ästhetisches Gehöft - ästhetisches Dorf") bestätigt. Biesowo ist u.a. für seine neugotische St.-Nikolaus und St.-Anton-von-Padua-Kirche bekannt, die im Jahr 1911 konsekriert wurde. Sie stellt die Nachfolgekirche des ersten Gotteshauses des Dorfes, das bereits kurz nach der Entstehung des Dorfes erbaut wurde und Anfang des 20. Jahrhunderts niedergebrannt ist. Die neue Kirche zeichnet sich durch ihr Kreuzrippengewölbe, Fenstermalereien und eine reiche Innenausstattung aus. Man kann dort solche "Schätze", wie ein barockes Kruzifix, barocke Kerzenleuchter, einen Gotik-Renaissance-Kelch aus dem Jahr 1606, eine Uhr aus dem 18. Jahrhundert und eine "Madonna mit dem Kinde"-Statue sehen. Gegenüber der Kirche befinden sich ein historischer Friedhof mit zahlreichen Gräbern und Kreuzen vom Ende des 19. Jahrhunderts und ein Kriegsquartier aus der Zeit des Ersten Weltkriegs. Beim Besuch des Dorfes lohnt es sich sicherlich auch die Aufmerksamkeit auf die Mühle aus dem 19. Jahrhundert und die unvergleichliche Landschaft zu lenken.

Equally interesting and charming as Biskupiec is its neighbourhood where villages captivate visitors with the attractiveness of the scenery and old mystery buildings.

One of the most beautiful villages of Biskupiec municipality is **Biesowo**, which was demonstrated by a double victory in the contest for the most beautiful village of Warmia & Mazury ("Clean and aesthetic homestead-aesthetic village"). Biesowo is famous for a neo-Gothic church under the invocation of St. Nicolas and Anthony of Padua, which was consecrated in 1911. It was the successor of the church probably founded just after the village was established and burnt at the beginning of XXth century. It is distinguished by cross-ribbed vaults, stained glass and rich interior. You can find here such 'treasures' as baroque crucifix, baroque chandeliers, Gothic-Renaissance chalice dated 1606, the clock from the eighteenth century and the sculpture of „Madonna and Child”.

Opposite the church a historic churchyard is located with numerous tombstones and crosses from the late XIXth century and the military headquarters from the First World War. While visiting the village you should also take a notice of the nineteenth-century mill and a unique scenery.

Opisana wieś otrzymała tytuł najpiękniejszej, jednak nie znaczy to, że inne znajdujące się w Gminie Biskupiec nie są warte zainteresowania. Każda budzi zachwyt czy to za sprawą przepięknych krajobrazów, czy też za sprawą niezwykłości zabytków. Poniżej opis niektórych miejscowości z uwzględnieniem tego co jest w nich godne obejrzenia:

- **Biesówko** – tutaj znajduje się murowana kapliczka z dzwoniczką o niepowtarzalnym charakterze, zbudowana w 1825 r., w swojej indywidualnej konstrukcji przypomina miniaturkę kościoła.
- **Botowo** – we wsi znajduje się pomnik wzniesiony na cześć dzielnych mieszkańców wsi, którzy polegli w czasie I wojny światowej.
- **Bredynki** – tutaj zainteresowanie budzi unikatowa kaplica wybudowana w 1884 r. przez Jana Skupskiego. Upamiętnia ona mieszkańców wsi (10 mężczyzn i 4 kobiety), którzy zginęli z rąk pruskich żołnierzy. W Bredynkach znajdują się także przydrożne kapliczki i drewniane chałupy z XIX w.

Zwar wurde dieses Dorf mit dem Titel des schönsten ausgezeichnet, jedoch heißt das nicht, dass die anderen Dörfer der Gemeinde Biskupiec weniger sehenswert wären. Jedes begeistert auf eine andere Weise. Sei es durch die wunderschönen Landschaften, oder durch einzigartige Denkmäler. Nachstehend finden Sie eine Kurzbeschreibung einiger Ortschaften mit Berücksichtigung dessen, was es dort zu sehen gibt:

- **Biesówko** (dt. Klein Bössau) - Hier befindet sich eine kleine gemauerte Kapelle mit Glockenturm und einem unvergleichlichen Charakter, die 1825 erbaut wurde und durch ihre individuelle Konstruktion an eine Miniaturkirche erinnert.
- **Botowo** (dt. Bottowen) - In diesem Dorf befindet sich ein Denkmal zum Gedenken an die tapferen Dorfeinwohner, die während des Ersten Weltkrieges gefallen sind.
- **Bredynki** (dt. Bredinken) - Hier sticht insbesondere die einmalige Kapelle aus dem Jahr 1884 ins Auge, die von Jan Skupski erbaut wurde. Sie wurde zum Gedenken an Dorfeinwohner (10 Männer und 4 Frauen) errichtet, die von preußischen Soldaten umgebracht wurden. In Bredynki befinden sich auch kleine Kapellen am Straßenrand und Holzbauernhäuser aus dem 19. Jahrhundert.

The village described above, was awarded the title of the most beautiful place but it does not mean that other villages located within Biskupiec municipality are not worth interest. Each of them inspires either through beautiful scenery or extraordinary sights and monuments. Below there is a description of some of the places with the information of what is worth seeing there:

- **Biesówko** – here you can find a brick shrine with belfry of a unique character, built in 1825; in its individual structure it resembles the miniature of the church.
- **Botowo** - in the village there is a monument erected in memory of brave villagers who were killed during World War I.
- **Bredynki** – here interest is aroused by a unique chapel built in 1884 by Jan Skupski. It commemorates the memory of the villagers (10 men and 4 women), who were killed by Prussian soldiers. In Bredynki you can also find wayside shrines and wooden cottages from the XIXth century.

- **Czerwonka** – jej początki datowane są na rok 1365. Warte obejrzenia są tu: neogotycka kaplica z 1920 r., spichlerz i wieża ciśnień z początku XX w. Wieś ta, to miejsce niezwykłych odkryć archeologicznych, w pobliżu torów kolejowych odnaleziono ślady dawnego grodziska pruskiego, a nieco dalej grodzisko rzymskie. Skarbami wykopanymi z głębi ziemi były fragmenty naczyń, ceramiki, kawałki kości. W Czerwonce również warte uwagi jest Muzeum Sprzętu Pszczelarskiego i Narzędzi Rolniczych. Miłośników pszczół na pewno zainteresują rzeźbione ule i dawne narzędzia używane do hodowli pszczół.

- **Droszewo** – tutaj warty zwiedzenia jest dworek klasycystyczny z końca XVIII w. posiadający swój niepowtarzalny klimat. Sympatycy druhów i druhen powinni zajrzeć do prężnie działającej Ochotniczej Straży Pożarnej, w której remizie zobaczyć można zabytkową sikawkę konną z początku XX w. oraz zabytkowe pasy i hełmy.

- **Kamionka** - może nie zobaczymy tu zaskakujących zabytków, ale warta jest odwiedzenia chociażby po to by zapoznać się z charakterystyczną formą urbanistyczną i przejechać po drodze z ułożonych kamieni. Cechuje się ona rozszerzeniami uliczek pośrodku wsi i licznymi rozwidleniami na jej krańcach. Kamionka jest przykładem wsi typu okolnica, gdzie zagrody ustawiane były wokół jeziora.

- **Czerwonka** (dt. Rothfließ) - Hierbei handelt es sich um einen Ort dessen Anfänge bis ins Jahr 1365 zurückreichen. Zu den Sehenswürdigkeiten gehören hier: eine neugotische Kapelle aus dem Jahr 1920, ein Speicher und ein Wasserturm vom Anfang des 20. Jahrhunderts. Dieses Dorf ist ein Ort ungewöhnlicher archäologischer Entdeckungen. In der Nähe der Bahngleise wurden Spuren einer Prußenburg und etwas weiter Spuren einer Burg aus der römischen Zeit entdeckt. Ausgegraben wurden hier Fragmente von Geschirr, Keramik und Knochen. In Czerwonka ist auch das Museum der Imkerausrüstung und der Landwirtschaftsgeräte. Bienenfreunde werden sicherlich an den geschnitzten Bienenstöcken und altern Bienenzuchtgeräten interessiert sein.
- **Droszewo** (dt. Kunzkeim) - Hier lohnt es sich einen klassizistischen Hof vom Ende des 18. Jahrhundert zu besuchen, der ein unvergleichbares Klima hat. Feuerwehrliebhaber sollten sich bei der Freiwilligen Feuerwehr umsehen. In deren Spritzenhaus kann man u.a. einen historischen Pferdeldöschwagen vom Anfang des 20. Jahrhunderts und historische Gurte und Helme bewundern.
- **Kamionka** (dt. Königlich Kamiontken) - Hier werden wir zwar keine überraschenden Denkmäler vorfinden, jedoch lohnt es sich diesen Ort zu besuchen, um sich mit der charakteristischen Bebauungsform vertraut zu machen und über die gepflasterte Straße zu fahren. Letztere zeichnet sich durch die Verbreiterung in der Dorfmitte und durch zahlreiche Verzweigungen an den Dorfbenden aus. Kamionka ist ein Beispiel eines Rundlingsdorfes, wo die Gehöfte um einen See herum errichtet wurden.
- **Czerwonka** – its origins date back to 1365. The places worth seeing here include: a neo-Gothic chapel dating from 1920, granary and water tower from the early twentieth century. The village is a place of extraordinary archaeological discoveries where near railroad tracks the traces of the old Prussian hillfort were found and a little further the Roman hillfort. The traces dug out from the depths of the earth included fragments of dishes, ceramics and pieces of bones. In Czerwonka the Museum of Beekeeping Equipment and the Museum of Agricultural Machinery are also worth a visit. Bee-lovers will surely take an interest in carved beehives and old tools used for breeding bees.
- **Droszewo** – here worth seeing is a classical mansion from the late eighteenth century, which has its own unique atmosphere. Comrades and enthusiasts of bridesmaids and bestmen should pay a visit to the Volunteer Fire Brigade, where at the Fire Station one can see a historic horse drawn fire pump from the early twentieth century and historic belts and helmets.
- **Kamionka** - we might not see astonishing monuments here, but it is worth visiting just to see the distinctive urban form and go along the road made of stacked stones. It is characterized by the extension of streets in the middle of the village and numerous forks on its ends. Kamionka is an example of circular village, where the farms were set around the lake.

- **Kobuły** – tutaj do głównych zabytków zaliczymy dwa kościoły. Pierwszy to ewangelicki z 1823 r. (obecnie w ruinie, nie mniej jednak miejsce często odwiedzane przez młodożenców podczas sesji zdjęciowych), drugi neogotycki kościół parafialny z lat 1897 – 1899, którego wieża kościelna położona wśród zieleni drzew zachwyca swoim widokiem. W samym centrum wsi znajduje się pomnik poświęcony poległym w I wojnie światowej – odsłonięty prawdopodobnie w 1928 r. W okolicach kolonii Kobuły (teren pagórkowaty – Kobułckie Wzgórza) odnaleziono dowody na istnienie staropruskiego grodziska. Lokalizacja wśród dolin i pagórków stwarzała naturalną obronę, tak więc umiejscowienie osiedla w konkretnym miejscu miało swoje uzasadnienie.

- **Kojtryny** – w owej wsi znajduje się pomnik z niezwykle historią. Jego istnienie tak jak i innych pomników na terenie gminy Biskupiec to nieodłączny element krajobrazu warmińskich wiosek. Jednak nie jest on kolejnym poświęconym ofiarom wojny lecz powstał w celu uwiecznienia tragicznej śmierci pewnej dziewczyny. Była ona córką niemieckiego właściciela tutejszego majątku, która utonęła podczas połowu ryb. Stąd wzięła się nazwa „Rybaczka”, a pomnik to postać dziewczyny z przewiazaną sznurem sukienką, którego drugi koniec zawiązany jest na pniu drzewa.

- **Kobuły** (dt. Kobulten) – Zu den wichtigsten historischen Bauten gehören hier zwei Kirchen. Die erste davon ist eine evangelische Kirche aus dem Jahr 1823, die derzeit eine Ruine darstellt, jedoch von vielen Neuvermählten gerne für Foto-Sessions genutzt wird. Die zweite neugotische Pfarrkirche wurde in den Jahren 1897-1899 erbaut. Deren von Bäumen umgebener Kirchturm besticht durch seinen Anblick. Im Dorfzentrum befindet sich ein Denkmal zu Ehren von im Ersten Weltkrieg Gefallenen. Es wurde wahrscheinlich im Jahr 1928 enthüllt. In der Nähe der Kolonie Kobuły (im hügeligen Gelände der Kobułckie Wzgórza) wurden Spuren einer altpreußischen Burg entdeckt. Die Lage inmitten von Hügeln und Tälern stellte einen natürlichen Schutz dar. Somit hatte die Lokalisierung der Siedlung an diesem konkreten Ort seine Begründung.
- **Kojtryny** (dt. Kattreinen) – In diesem Dorf befindet sich ein Denkmal mit einer ungewöhnlichen Geschichte. Ähnlich wie andere Denkmäler im Gebiet der Gemeinde Biskupiec ist es aus der Landschaft eines Ermländischen Dorfes nicht wegzudenken. Diesmal erinnert es jedoch nicht an Kriegsoffer, sondern an den tragischen Tod eines Mädchens. Es handelte sich um die Tochter eines hiesigen deutschen Gutsherrn, die bei einem Angelausflug ertrunken ist. Daher trägt das Denkmal auch den Namen "Fischerin". Das Denkmal stellt ein Mädchen dar, dessen Kleid mit einer Schur gebunden ist. Das zweite Ende dieser Schur ist an einem Baumstamm gebunden.
- **Kobuły** – here two churches are considered major monuments. The first the Evangelical one dated 1823 (now in ruins, nevertheless the place frequently visited by the newlywed couples during photo shoots), the second one is a neo-Gothic parish church from the years 1897 – 1899, whose tower located among the greenery impresses with its view. In the centre of the village, there is a monument dedicated to those killed in World War I, unveiled probably in 1928. Near the outskirts of Kobuły, (hilly terrain-Kobułckie Hill) the evidence was found for the existence of the old Prussian hillfort. The location among the valleys and hills provided a natural defense, so the location of the housing estate in a particular place had its justification.
- **Kojtryny** – in this village there is a monument with an extraordinary history. Its existence as well as other monuments in the area of Biskupiec municipality constitutes an inseparable element of the scenery of Warmian villages. However, it is not another monument dedicated to the victims of war, this time it was designed to perpetuate a tragic death of one girl. She was a daughter of the German owner of the local property and drowned while fishing. Hence, the name was derived "Fisherwoman" and the monument depicts a female figure with a dress tied with a rope and the other end tied to a tree trunk.

- **Najdymowo** – tutaj tak samo jak i w większości wiosek znajdują się typowe elementy dla krajobrazu warmińskiego, czyli murowane kapliczki oraz pomnik poświęcony ofiarom I wojny światowej. Największym zabytkiem jest budynek dawnej szkoły, wybudowany prawdopodobnie przed rokiem 1827, pełniący obecnie funkcję mieszkalną. Charakterystyczne dla terenu Najdymowa są jednak kominy i budynki dawnej cegielni, usytuowane wzdłuż drogi Biskupiec-Czerwonka, które wpisując się w malowniczość pagórków są wdzięcznym obiektem fotografii i obrazów.

- **Parleza Wielka** – początki wsi związane są z powstaniem w 1930 r. cegielni „parlice”. To właśnie w jej sąsiedztwie osiedlali się pierwsi mieszkańcy, głównie pracownicy cegielni wraz z rodzinami tworząc coraz to większą społeczność. Podczas rozwoju wsi

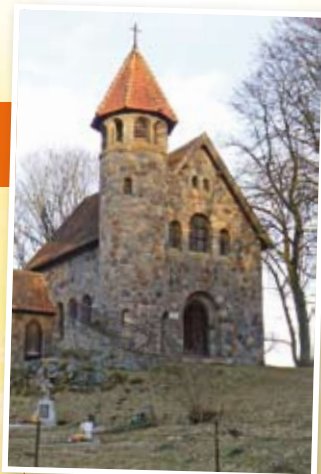

każdego obowiązywały ściśle zasady budownictwa, a dzięki temu, że dalsze pokolenia potrafiły je uszanować i uchować, Parleza Wielka została nagrodzona pierwszym miejscem w konkursie na „Najlepiej zachowaną wieś historyczną na terenie Warmii i Mazur”. Struktura architektoniczna opierała się na budowie domów na około owalnego placu, a ważnym elementem były przydomowe ogródki. W Parlezie Wielkiej również zachował się wał podłużny (długość ok. 2250 m, wysokość 1 - 1,5 m), który został usypany albo z inicjatywy biskupów warmińskich, albo przez Krzyżaków w obawie przed najazdami litewskimi.

- **Najdymowo** (dt. Neudims) – Ähnlich wie in den meisten Dörfern findet man auch hier die für die Landschaft Ermlands typischen gemauerten Kapellen und ein Denkmal zu Ehren der Opfer des ersten Weltkriegs. Das größte Denkmal dieser Ortschaft stellt jedoch das Gebäude der ehemaligen Schule dar, das höchstwahrscheinlich vor 1827 errichtet wurde und heute als Wohnhaus dient. Ganz charakteristisch sind für das Gebiet von Najdymowo jedoch die Kamine und die Gebäude der ehemaligen Ziegelei, die um den Weg von Biskupiec nach Czerwonka gelegen sind und die sich wunderbar in die malerische Landschaft einfügen und ein beliebtes Motiv für Fotoaufnahmen und Bilder darstellen.

- **Parleza Wielka** (dt. Groß Parlösen) - Die Ursprünge des Dorfes reichen ins Jahr 1930 zurück und sind mit der Gründung der Ziegelei "Parlice" verbunden. In deren Nachbarschaft siedelten sich die ersten Einwohner an, welche hauptsächlich die Ziegeleiarbeiter und deren Familien darstellten. Mit der Zeit wurden es immer mehr. Die Dorfentwicklung ganz strengen Bauprinzipien unterworfen. Die nachfolgenden Generationen achteten diese und behielten sie bei. Parleza Wielka wurde mit den ersten Preis im Wettbewerb "Das am besten erhaltene historische Dorf im Gebiet des Ermlands und der Masuren" ausgezeichnet. Die architektonische Struktur stützte sich auf den Bau von Häusern rund um einen ovalen Platz. Dabei spielten die Hausgärten eine wichtige Rolle. In Parleza Wielka ist auch ein Schutzwall mit einer Länge von ca. 2250 m und einer Höhe von 1 bis 1,5 m erhalten geblieben, der entweder auf Initiative der Emländischen Bischöfe oder des Deutschritterordens zum Schutz vor litauischen Einfällen errichtet wurde.
- **Najdymowo** – here similarly to most villages one can find typical elements of the landscape of Warmia, i.e. a brick wayside shrine and monument dedicated to the victims of the First World War. The biggest monument is the old school building, probably built before 1827, which currently performs residential function. However, the most characteristic features for Najdymowo area are chimneys and old brick factory buildidngs situated along the road Biskupiec-Czerwonka, which enhance the picturesque views of the hills and are a nice object of photographs and paintings.
- **Parleza Wielka** - the origins of the village are related to the creation in 1930 of "parlice" brick factory. It is in its vicinity that the first villagers settled down, mainly brick factory workers with their families creating bigger and bigger communities. During the development of the village, everyone was obliged to comply with the strict rules of construction, and thanks to the fact that the next generations were able to respect and continue them, Parleza Wielka was awarded the first prize in the contest for " The best preserved historic village in Warmia & Mazury". Architectural structure was based on the construction of houses around an oval square, and home gardens were an important element. In Parleza Wielka an elongated rampart was also preserved (with the length of 2250 m, height of 1 - 1,5 m), which was made either on the initiative of the Warmian bishops or by the Teutonic Knights in fear of Lithuanina raids.

- **Rasząg** – niewątpliwie najwspanialszym zabytkiem wsi jest neoromański kościół filialny z początków XX w. Wybudowany z najprawdziwszego kamienia polnego zachwyca swoją niepowtarzalnością i klimatem. Nie odchodząc od zabytków sakralnych należy wspomnieć o istnieniu dwóch przydrożnych kapliczek pochodzących z XIX-XX w., wpisanych w ujmujący krajobraz. Na spragnionych kontaktu z historią czeka zabytkowy park dworski. Ponadto w Raszągu odnaleźć można starą kuźnię będącą świadectwem dawnej kultury technicznej wsi.

- **Stanclewo** – wieś będąca kolejną szansą na poznanie życia dawnych Warmów. Zachowało się tu jedno z najciekawszych grodzisk staropruskich. Wieś typu ulicówka, gdzie zabudowa znajduje się po obu stronach drogi głównej.

- **Węgój** – tutaj powstał jedyny w okolicy skansen maszyn rolniczych. Jego utworzenie zawdzięczać należy zaangażowaniu mieszkańców oraz inicjatywie Stowarzyszenia „Nasz kawałek Warmii”. W muzeum tym zobaczyć możemy: młockarnie, grabiarkę, pługi, sanie, kultywatory, żarna kamienne, żniwiarki, siewniki ręczne oraz inny drobniejszy sprzęt. Dodatkowo Węgój zyskał na atrakcyjności dzięki niezwykle odkryciu jakiego dokonał jeden z uczniów tutejszej szkoły. Znalazł on w 1994 r. kamienną figurkę przedstawiającą małpoluda, nie byłoby w tym nic zaskakującego gdyby nie opinia archeologów, którzy szacują wiek figurki na 12 tys. lat.

- **Rasząg** (dt. Raschung) – Das prachtvollste Denkmal dieses Dorfes stellt sicherlich die neuromanische Filialkirche vom Beginn des 20. Jahrhunderts dar. Die wurde aus echtem Feldstein errichtet, was sie unvergleichlich macht und ihr ein spezifisches Klima verleiht. Wenn wir von sakralen Bauten sprechen, sollte man noch zwei kleine Kapellen am Straßenrand aus dem 19.-20. Jahrhundert erwähnen, die sich wunderbar in die Landschaft einfügen. Geschichtsliebhaber erwartet ein historischer Hofpark. Darüber hinaus kann man in Rasząg eine alte Schmiede entdecken, die von der alten technischen Kultur des Dorfes zeugt.

- **Stanclewo** (dt. Stanislewo) – Das Dorf bietet die Möglichkeit sich mit dem Leben der alten Warmen vertraut zu machen. Hier ist eine der interessantesten Prußenburgen erhalten geblieben. Stanclewo ist ein Straßendorf, d.h. ein Dorf bei dem sich die Bebauung an beiden Seiten der Hauptstraße befindet.

- **Węgój** (dt. Wengoyen) – Hier entstand das einzige Landmaschinen-Freilichtmuseum in der Umgebung. Dessen Gründung ist dem Engagement der Einwohner und der Initiative des Vereins "Unser Flecken Ermland" zu verdanken. In diesem Museum kann man: eine Drehmaschine, ein Heurechen, Pflüge, Schlitten, Kultivatoren, Steinmalgänge, Getreidemähmaschinen, Sämaschinen und kleinere Geräte sehen. Zusätzlich gewann Węgój an Attraktivität durch eine ungewöhnliche Entdeckung, die einem Schüler der hiesigen Schule gelang. 1994 fand er hier eine Steinfigur eines Menschenaffen, was an sich nicht verwunderlich wäre. Jedoch schätzen Archäologen das Alter der Figur auf 12.000 Jahre.

- **Rasząg** – undoubtedly the most magnificent monument of the village is Neo-Romanesque church from the early XXth century. Built of a natural field stone impresses with its uniqueness and atmosphere. Not leaving the sacral monuments aside, it is worth mentioning the existence of two wayside shrines dating from XIX-XXth century, adding interesting features to the captivating scenery. Those who are seeking the contact with history, awaits a historic mansion park. In addition, in Rasząg you can find an old smithy which gives a testimony to the old technical culture of the village.
- **Stanclewo** – a village which gives another opportunity to learn more about the lives of former Warmians. One of the most interesting old Prussian hillforts were preserved here. It is a type of linear village, where houses are located on both sides of the main road.
- **Węgój** – here the only museum of agricultural machinery in the area was founded. It was established thanks to the involvement of the residents and the initiative of "Our piece of Warmia" Society. In the museum we can see: threshers haymakers, ploughs, sleighs, cultivators, stone hand-mills, harvesters, hand seeders and other smaller equipment. Additionally, Węgój enhanced its attractiveness thanks to a stunning discovery made by one of the students of the local school. He found in 1994 a stone statue depicting an ape, there would not be anything surprising about it, if not the opinion of the archaeologists who estimate its age at approximately 12 thousand years.

- **Wilimy** – wieś tę można podzielić na dwie części typowo rekreacyjną i historyczną. Zachwyca tu zabudowa mieszkalna i gospodarcza, charakterystyczny jest tu układ działek i proporcje budynków. Co prawda niewiele ich przetrwało, ale na podstawie tego co pozostało można śmiało pokusić się o wnioski, że w dawnych czasach przeważały tutaj drewniane chaty z dachami siodłowymi krytymi strzechą, z pazdurami i śparogami. Warty obejrzenia jest też budynek dawnej szkoły oraz wiadukt kolejowy, z którego roztacza się niepowtarzalny widok na okoliczne jezioro i łąki. Zgodnie z tradycją warmińską tak jak i w innych wioskach, tak i w Wilimach znajdują się obiekty sakralnej kultury, pamiątki dziejów – kapliczki i drewniany krzyż przydrożny z 1932 r. przedstawiający narzędzia męki pańskiej. Jeden z najcenniejszych w naszej gminie.

- **Wilimy** (dt. Wilims) – Dieses Dorf lässt sich in einen Erholungsteil und einen historischen Teil unterteilen. Hier besticht sowohl die Wohn- als auch die Nutzbebauung. Ganz charakteristisch ist die Anordnung der Grundstücke und die Proportionen der Bauten. Es ist zwar wenig erhalten geblieben. Man kann jedoch anhand dessen ruhig vermuten, dass hier in der Vergangenheit Holzbauernhäuser mit Reet-Satteldächern und charakteristischen Architekturelementen den Pazduren und den Sparogen überwogen. Sehenswert sind auch das Gebäude der alten Schule und eine Bahnüberführung von der man einen wunderbaren Ausblick auf den nahegelegenen See und die Wiesen hat. Entsprechend der Ermländer Tradition findet man auch in Wilimy sakrale Bauten, historische Andenken: Kapellen und ein hölzernes Straßenkreuz aus dem Jahr 1932, mit einer Darstellung der Marter-Symbole. Sicherlich gehört es zu einem der kostbarsten Denkmäler in unserer Gemeinde.

- **Wilimy** – the village can be divided into two parts: a typically recreational and historical one. Residential and utility buildings are impressive here, and the arrangement of plots and proportions of the buildings are distinctive. Although, little has survived here, on the basis of what is left, one can safely conclude that in the old days wooden huts with gable roofs covered with thatch, roof ridge decoration (vertical wooden ornaments placed on the extreme ends of a roof ridge) prevailed. Moreover, landmarks, which are worth seeing include the old school building and railway viaduct, which offers a unique view of the surrounding lake and meadows. According to the Warmian tradition, similarly to other villages, one can find here objects of sacral culture and historical memorabilia- wayside shrines and the wayside wooden cross dated 1932 depicting the Instruments of the Passion. One of the most valuable monuments in our municipality.

Z pewnością da się zauważyć, że Gmina Biskupiec może poszczycić się niezwykle bogactwem zabytków. Tutaj nie da się nudzić, a każdy znajdzie coś dla siebie, Biskupiec i okolice są w stanie zadowolić nawet najbardziej wybrednego Turystę. Nawet archeolodzy mają co tutaj robić. Wiele tajemnic dawnych osadników jest już odkryta, ale jak wskazują pewne źródła wiele jest jeszcze do odkrycia. Na „lepsze czasy” czekają: „Góra Zamkowa”, Szańce Szwedzkie, północna część półwyspu jeziora Dadaj, okolice Bredynek.

A kto choć raz zawita w te piękne okolice, zawsze tutaj wraca... a dlaczego? Odpowiedź jest prosta każdy pośród urokliwych i wdzięcznych krajobrazów zostawia część siebie.

Sicherlich kann man sagen, dass die Gemeinde Biskupiec eine Fülle an Denkmälern aufweist. Hier wird es niemanden langweilig. Jeder findet jeder etwas für sich. Biskupiec und Umgebung werden auch wäherische Touristen überzeugen. Auch Archäologen können sich hier austoben. Viele Geheimnisse der ehemaligen Siedler wurden bereits gelüftet. Aber aus sicherer Quelle weiß man, dass es hier noch viel zu entdecken gibt. Bessere Zeiten erwarten: Der „Schlossberg“, die Schwedischen Schanzen, der nördliche Teil der Halbinsel auf dem Dadaj-See und die Umgebung von Bredynki.

Wer einmal diese Gegend besucht, der kehrt auch wieder zurück. Wieso? Die Antwort ist einfach: Inmitten dieser wunderschönen Landschaften lässt jeder einen Teil von sich zurück.

Certainly, it can be noted that Biskupiec municipality can pride itself on the abundance of historic sights and monuments. You can't be bored here and everyone will find something for themselves, Biskupiec and its surroundings will satisfy even the most demanding Tourist. Even archaeologists have a lot to do here. Many of the mysteries of old settlers have already been solved but according to some sources there is still much to explore. Better times are awaited by: "Góra Zamkowa" (ang. Castle Hill), Szwedzkie Szańce and the northern peninsula of Dadaj lake and Bredynki surroundings.

And anyone who visits this beautiful area at least once, always comes back here... why? The answer is simple, among charming and captivating scenery everyone leaves the part of themselves.

Przyroda

Biskupiecki ocean ciszy oraz kwiatów

Natur

Bischofsburger Ozean der Stille und lumen

Nature

Ocean of silence and flowers in Biskupiec

To co przyciąga tu Turystówprzroda

Cudowne, wręcz bajkowe i niepowtarzalne piękno dziewiczej natury to cechy charakterystyczne dla okolic Biskupca. To właśnie tu przyjechać powinien każdy spragniony obcowania z matką naturą, pragnący spokoju, relaksu i wypoczynku człowiek zamieszkujący na co dzień duże, zatłoczone miasta...

Na terenie Gminy Biskupiec istnieją miejsca, w których życie toczy się swoim

naturalnym, niczym niezmaconym tempem. Podróżni witani są radosnym świergotem okolicznego ptactwa, co niewątpliwie stanowi muzykę dla uszu, kojącą nawet najbardziej skolatane nerwy. To raj dla miłośników przyrody, który zaskakuje bogactwem natury i umożliwia bezpośredni kontakt z rzadką roślinnością i różnorodną zwierzyną.

Unser Touristenmagnet - die Natur

Die wunderbare, nahezu märchenhafte Schönheit der jungfräulichen Natur zeichnet die Umgebung um Biskupiec aus. Hier reist man, wenn man Mutter Natur nah sein will und um Ruhe und Erholung zu finden. Insbesondere trifft das auf Großstadtbewohner zu...

Im Gebiet der Gemeinde Biskupiec gibt es auch Plätze, wo das Leben seinen gewohnten natürlichen Gang geht. Reisende werden hier vom Gesang der hiesigen Vögel begrüßt. Das ist wahre Musik für die Ohren und entspannt auch das angespannteste Nervengemüt. Es ist ein Paradies für Naturliebhaber, das mit einem Naturreichtum besticht und direkten Kontakt mit seltener Flora und mannigfaltiger Fauna bietet.

This is what attracts Touristsnature

Wonderful, indeed fabulous and unique beauty of untouched nature is characteristic of the area of Biskupiec. This is where anyone longing for the contact with mother nature should come, a person seeking peace, relaxation and rest from big and crowded city...

In the territory of Biskupiec municipality there are places, where life goes on at a natural and undisturbed pace. Travellers are greeted with a joyful twitter of the local birds, which surely is music to the ears, soothing even the most shattered nerves. It is a paradise for nature lovers, which surprises with the abundance of nature and allows a direct contact with a variety of rare plants and animals.

Tu nie sposób nie ulec urokowi warmińsko-mazurskiego krajobrazu. Zielone pagórki doskonale kontrastują z błękitem nieba i licznymi jeziorami. Urokliwe pagórkowate ukształtowanie terenu jest efektem zlodowacenia bałtyckiego, które spowodowało przesuwanie się mas lodowych i wypiętrzonych wzgórz morenowych. Wielkie bryły łądolodu topniejąc dały początek zagłębieniom jeziornym. Ten niezwykle krajobraz Gminy Biskupiec jest w wielu miejscach chroniony, poprzez ustanowienie licznych rezerwatów, zespołów przyrodniczo-krajobrazowych, użytków ekologicznych i pomników przyrody.

Man kann dem Reiz der Landschaft des Ermlands und der Masuren einfach nicht widerstehen. Die grünen Hügel kontrastieren wunderbar mit dem Blau des Himmels. Das zauberhafte hügelige Gelände ist das Ergebnis der Weichsel-Eiszeit, die Verschiebung der Eismassen und die Bildung von Moränenhügeln mit

sich brachte. Beim Schmelzen erschufen die großen Binneneisblöcke die See-Vertiefungen. Die einzigartige Landschaft der Gemeinde Biskupiec schützt man an vielen Stellen durch die Errichtung zahlreicher Reservate, Natur- und Landschaftskomplexe, ökologischer Nutzfläche und Naturdenkmäler.

You cannot help but surrender to the charms of the landscape of Warmia & Mazury. The green hills contrast perfectly with the blue sky and numerous lakes. Picturesque hilly terrain is the effect of Baltic glaciation, which resulted in moving masses of ice and moraine elevation. Huge masses of continental glacier while melting, gave rise to lake basins. This unique landscape of Biskupiec municipality is protected in many places by the establishment of numerous nature reserves, nature and landscape complexes, ecological sites and natural monuments.

- **Rezerwat przyrody - leśny „Dębowo”** znajdujący się w północnej części gminy, utworzony został na powierzchni 24,72 ha. Ma za zadanie - ze względów naukowych i dydaktycznych – zachowanie ponad 200 letnich okazów buków. Wiele okazów osiąga rozmiary drzew pomnikowych. Założony w 1954 r. stanowi jeden z najstarszych rezerwatów przyrody w województwie warmińsko-mazurskim.

- **Rezerwat przyrody - florystyczny „Zabrodzie”** ma powierzchnię 27,3 ha. Został utworzony w celu zachowania stanowisk brzozy niskiej oraz fragmentu naturalnego boru bagiennego. Powstał w 1972 r. i stanowi ostoję

dla rzadkich gatunków roślin i zwierząt. Widywana jest tu żmija zygzakowata - najgroźniejszy polski gad, czy rosiczka. Brzoza niska, dla której utworzono rezerwat, zachowała się jedynie w nielicznych egzemplarzach.

- **Zespół przyrodniczo-krajobrazowy „Rzeka Babant i Jezioro Białe”.** Obejmuje teren czterech gmin, w tym część Gminy Biskupiec. Powstał w trosce o zachowanie naturalnego krajobrazu oraz w celu ochrony zlewni rzeki Krutyni i pięciu jezior, z czego na terenie gminy Biskupiec w jego granicach leży jezioro Stromek.

- **Das Wald-Naturreservat „Dębowo”** befindet sich im nördlichen Teil der Gemeinde. Es umfasst die Fläche von 24,72 ha. Es hat aus wissenschaftlichen und didaktischen Gründen die Aufgabe über 200-jährige Buchen zu erhalten. Viele der Exemplare erreichen die Maße von Naturdenkmal-Bäumen. Das 1954 gegründete Reservat stellt eines der ältesten Naturreservate in der Woiwodschaft Ermland-Masuren dar.

- **Das Flora-Naturreservat „Zabrodzie”** hat eine Fläche von 27,3 ha. Es wurde zum Schutz der Standorte der Strauch-Birke und eines Fragments des natürlichen Moorwaldes errichtet. Es entstand im Jahr 1972 und stellt ein Refugium für seltene Pflanzen und Tiere dar. Hier sieht man Kreuzottern, die gefährlichsten polnischen Reptilien, oder auch den Morgentau. Von Strauch-Birken, für die das Reservat gegründet wurde, sind nur vereinzelte Exemplare erhalten geblieben.

- Der Natur- und Landschaftskomplex „Rzeka Babant i Jezioro Białe” umfasst das Gebiet von vier Gemeinden, darunter der Gemeinde Biskupiec. Er entstand in Sorge um den Erhalt der natürlichen Landschaft und zum Schutz des Krutinna-Flußgebiets und von fünf Seen, von denen im Gebiet der Gemeinde Biskupiec der Stromek-See liegt.

- **Nature reserve- forest one „Dębowo”** situated in the northern part of the municipality was created on the surface of 24,72 ha. Its purpose- for scientific and educational reasons- is to preserve more than 200-year-old beeches. Many specimens reach the size of monumental trees. Founded in 1954, it is one of the oldest nature reserves in Warmia & Mazury Province.

- **Floristic nature reserve - „Zabrodzie”** has an area of 27,3 ha. It was created in order to preserve shrub birch stand and the fragment of the natural marshy coniferous forest. It was established in 1972 and it is a refuge for the rare species of plants and animals. You can see the adder here- the most dangerous Polish reptile or sundew. Only a few specimens of the shrub birch for which the reserve was created, have been preserved.

- **Nature and landscape complex "The Babant River & Białe Lake".** It comprises the area of four municipalities, including the part of Biskupiec municipality. It was created in order to preserve the natural landscape and to protect the catchment of the Krutynia river and five lakes, of which in the area of Biskupiec municipality Stromek lake lies within its borders.

- **Zespół przyrodniczo-krajobrazowy „Jezioro Rzeckie”** cechuje się wyjątkowymi walorami krajobrazowymi. Jest to teren otwarty o dość dużym zróżnicowaniu wysokościowym. Obejmuje półnaturalne łąki oraz część Jeziora Rzeckiego wraz z pasem szuwar. Stanowi mozaikę siedlisk odpowiednich dla gatunków zwierząt zarówno wodno-błotnych, szuwarowych, jak i bytujących na terenach otwartych o charakterze rolniczym. Jest również bogatym siedliskiem cennych gatunków roślin, w tym grążela żółtego oraz występujących na wilgotnych łąkach storczyków z rodzaju *Dactylorhiza*.

- **Zespół przyrodniczo-krajobrazowy „Jeziora Sorkwické”** o powierzchni 4460 ha, leży na obszarze czterech gmin. W jego granicach położone są malownicze jeziora rynnowe. Na terenie Gminy Biskupiec, w obrębie jego granic znajduje się jezioro Pierwój.

- **Zespół przyrodniczo-krajobrazowy „Kobułckie Wzgórza”** został pierwotnie ustanowiony na mocy Rozporządzenia Wojewody Warmińsko - Mazurskiego w 2000 r. Położony jest w całości na terenie naszej gminy i zajmuje powierzchnię 2005 ha. Został utworzony w celu ochrony dużego kompleksu wysokich - do 220 m n.p.m. - wzgórz morenowych porośniętych lasem, gdzie występuje duża różnorodność flory i fauny. Spotkać tu można rokitnika, populację kobuza, pustułki i dzięcioła zielonego.

- **Der Natur- und Landschaftskomplex „Jezioro Rzeckie”** zeichnet sich durch ganz besondere Landschaftsvorzüge aus. Es ist ein offenes Gebiet mit recht großem Höhenunterschied. Der Komplex umfasst Halbnaturwiesen und einen Teil des Sees Rzeckie mit einem Reetstreifen. Er ist auch der Lebensraum für Wasser-, Moor- und Reettiere und Tiere, die in offenem Gelände mit landwirtschaftlichem Charakter heimisch sind. Er stellt auch den Lebensraum für kostbare Pflanzengattungen, wie die Gelbe Teichrose oder auf feuchten Wiesen vorkommenden Orchideen der Gattung *Dactylorhiza*, dar.

- **Der Natur- und Landschaftskomplex „Jeziora Sorkwickie”** weist die Fläche von 4460 ha auf und liegt im Gebiet von vier Gemeinden. Innerhalb der Grenzen dieses Gebiets befinden sich malerische Rinnenseen. Im Gebiet der Gemeinde Biskupiec befindet sich der Pierwoysee.

- **Der Natur- und Landschaftskomplex „Kobułckie Wzgórza”** wurde durch Verordnung des Woiwods der Woiwodschaft Ermland-Masuren im Jahr 2000 gegründet. Er liegt komplett im Gebiet unserer Gemeinde und umfasst die Fläche von 2005 ha. Er wurde zum Schutz des Komplexes von bis zu 220 m hohen und mit Wäldern bewachsenen Moränenhügeln gegründet, die sich durch eine große Flora- und Fauna-Vielfalt auszeichnen. Hier trifft man den Sanddorn, eine Population von Baumfalken, Turmfalken und den Grünen Specht.

- **Nature and landscape complex „Rzeckie Lake”** offers outstanding landscape values. This a fairly open area with a relatively large diversity of altitude. It comprises semi-natural grassland and part of Rzeckie Lake with the rush lane. It constitutes a mosaic of habitats suitable for both wetlands, living among the rush and inhabiting open agricultural areas. It is also a rich habitat for valuable species of plants such as yellow pond lily and orchids of the *Dactylorhiza* genus which can be found on the patches of wet meadows.

- **Nature and landscape complex „Sorkwickie Lakes”** with the area of 4460 ha is situated within the area of four municipalities. Within its borders picturesque gutter lakes are located. In the area of Biskupiec municipality, within its borders Pierwój lake is situated.

- **Nature and landscape complex „Kobułckie Hills”** was originally established by virtue of the Ordinance of the Governor of Warmia & Mazury in 2000.

It is entirely situated in the area of our district and occupies the area of 2005 ha. It was created to protect a large complex of high- up to 220 metres above sea level- moraine hills covered with forests, where a large diversity of fauna and flora occurs. Here you can find seabuckthorn, hobby, kestrel and green woodpecker population.

- **Pomniki przyrody.** W miejscowości Lipowo rośnie dąb szypułkowy o obwodzie aż blisko 6 m i wysokości 25 m. W Dębowie, nad Jeziorem Bęskim rozrasta się dąb szypułkowy o obwodzie pnia 4,92 m i wysokości 26 m. Wieś Pierwój może poszczycić się dębem bezszypułkowym o obwodzie 4,90 m i wysokości 23 m.

- „**Parleskie Wzgórza**”, „**Jeziro Galk**” i „**Jeziro Korek**” to tzw. użytki ekologiczne czyli zasługujące na ochronę pozostałości ekosystemów. Mają duże znaczenie dla zachowania różnorodności biologicznej. Pierwszy chroni kompleks o powierzchni niemal 250 ha, będący ostoją wielu rzadkich gatunków ptaków. Stanowi wyjątkowo ciekawy pod względem geomorfologicznym i przyrodniczym obszar wzgórz morenowych. Malowniczy krajobraz „Parleskich Wzgórz” tworzy mozaika łąk, pastwisk, nieużytków i lasów z bogatą roślinnością kserotermiczną oraz roślinność bagienna zajmująca międzymorenowe obniżenia.

- Naturdenkmäler.

In der Ortschaft Lipowo (dt. Lipowo) wächst eine Stieleiche mit einem Umfang von 6 m und einer Höhe von 25 m. In Dębowo (dt. Dembowo) am Bansen-Seewächsteine Stieleiche mit einem Stammumfang von 4,92 m und einer Höhe von 26 m. Das Dorf Pierwój (dt. Pierwoj) kann sich rühmen eine Traubeneiche mit einem Umfang von 4,90 m und einer Höhe 23 m zu besitzen.

- Die „Parleskie Wzgórza“, der „Jezioro Galk“ und der „Jezioro Korek“ bilden sogenannte ökologische Nutzflächen, also schützenswerte Überreste von Ökosystemen. Sie haben eine große Bedeutung für die Beibehaltung der biologischen Vielfalt. Die erste schützt ein Gebiet von fast 250 ha, in dem sich viele seltene Vogelgattungen befinden. Sie stellen ein, vom geomorphologischen und naturwissenschaftlichen Standpunkt, interessantes Gebiet von Moränenhügeln. Die malerische Landschaft der „Parleskie Wzgórza“ bildet ein Mosaik von Wiesen, Weiden, Ödlande und Wälder mit einer reichen Welt von xerothermischen Pflanzen und Moorpflanzen, die Zwischenmoränenabsenkungen belegt.

- **Nature monuments.** In Lipowo village a pine oak grows with a circumference of about 6 m and height of 25 m. In Dębowo at Bęskie Lakeside grows a pine oak with the trunk circumference of 4,92 m and height of 26 m. Pierwój village can pride itself on the sessile oak with the circumference of 4,90 m and height of 23 m.

- „**Parleskie Hills**“, „**Galk lake**“ & „**Korek lake**“ are so-called ecological sites worth protecting in relation to the rest of ecosystems. They are extremely important for the preservation of biological diversity. The first protects the complex with the area of almost 250 ha, which is a refuge for many rare species of birds. It is extremely important in terms of geomorphologic and natural area of moreine hills. A picturesque landscape of „Parleskie Hills“ is created by a mosaic of meadows, pastures, wasteland and forests with rich xerothermic vegetation and marsh vegetation occupying mid-moraine depressions.

Dwa kolejne „Jezioro Galk” i „Jezioro Korek” - to małe śródlądne jeziora położone na terenie Nadleśnictwa Wipsowo, o powierzchni odpowiednio 4,23 ha i 10,96 ha; drugi z nich stanowi stanowisko bazyńny czarnej oraz bagnicy torfowej.

Różnorodność siedlisk i zespołów roślinnych stwarza dogodne warunki bytowania dla wielu gatunków zwierząt. Wiele z nich należy do zagrożonych zarówno w skali kraju, jak i świata... Spotkamy tu z pewnością łosie, jelenie, sarny, dziki, zające, lisy, kuny leśne, bobry. Zdarzają się również wilki.

Usłyszeć i zobaczyć można orla bielika, krogulca, kanię rudą, rybołowa, drozda, ziębę, pliszkę, kukułkę, jarząbka, derkacza (gatunek zagrożony globalnie) oraz bardzo licznie występującego kormorana i żurawia. Płazy na naszych terenach reprezentują m.in traszka zwyczajna i grzebieniasta, kumak nizinny, grzebiuszka, rzekotka, żaby: wodna, jeziorkowa, trawna, moczarowa i śmieszka. Spośród gadów na uwagę zasługuje jaszczurka zwinka i żyworódka, padalec, zaskroniec i wspomniana już wcześniej żmija zygzakowata.

Die zwei weiteren Seen „Galk“ und „Korek“ sind kleine Waldseen, die im Gebiet des Forstamts Wipsowo (dt. Wieps) liegen und eine Fläche von 4,23 ha und 10,96 ha aufweisen. Der zweite stellt den Standort der Schwarzen Krähenbeere und Blumenbinse dar.

Die Vielfalt der Standorte und Pflanzenkomplexe schafft günstige Lebensbedingungen für viele Tiergattungen. Viele davon sind sowohl auf lokaler als auch globaler Ebene gefährdet... Hier trifft man sicherlich Elche, Hirsche, Rehe, Wildschweine, Hasen, Waldmarder und Bießer. Es gibt auch Wölfe. Man kann hier auch den Weißadler, den Sperber, den Rotmilan, den Fischadler, die Drossel, den Buchfink, die Stelze, den Kuckuck, das Haselhuhn, den weltweit von der Ausrottung gefährdeten Wachtelkönig und zahlreiche vertretene Kormorane und Kraniche sehen und hören. Von Amphibien sind in unseren Gebieten u.a. der Teichmolch, der Nördliche Kammolch, die Rotbauchunke, die Schaufelfußkröte und der Laubfrosch vertreten. Dazu kommen noch der Teichfrosch, der Grasfrosch, der Moorfrosch und der Seefrosch. Von Reptilien sind hier vor allem die Zauneidechse, die Waldeidechse, die Blindschleiche, die Ringelnatter und die bereits erwähnte Kreuzotter vertreten.

Next two lakes: „Galk Lake“ & „Korek Lake“ - are small forest lakes located within Wipsowo Forestry with the area of 4,23 ha and 10,96 ha respectively; the second of them forms the stand of black crowberry and *Scheuchzeria palustris*.

Diversity of habitats and plant communities create favourable conditions of life for many species of animals. Many of them are endangered both in the whole country and in the world... We will certainly meet here elks, deer, wild boars, hares, foxes, pine martens and beavers. Sometimes also wolves can be found here. You can hear and see the sea eagle, sparrow hawk, red kite, osprey, thrush, chaffinch, wagtail, cuckoo, hazel grouse, corncrake (globally threatened species) and there are very numerous sightings of cormorant and crane. Amphibians in our region are represented by e.g.: common newt, great crested newt, fire-bellied toad, spadefoot toad and tree-frog and the following frogs: water frog, lake frog, common frog, moor frog and marsh frog. Among the noteworthy reptiles are: sand lizard, viviparous adder, slow worm, grass snake and already mentioned adder.

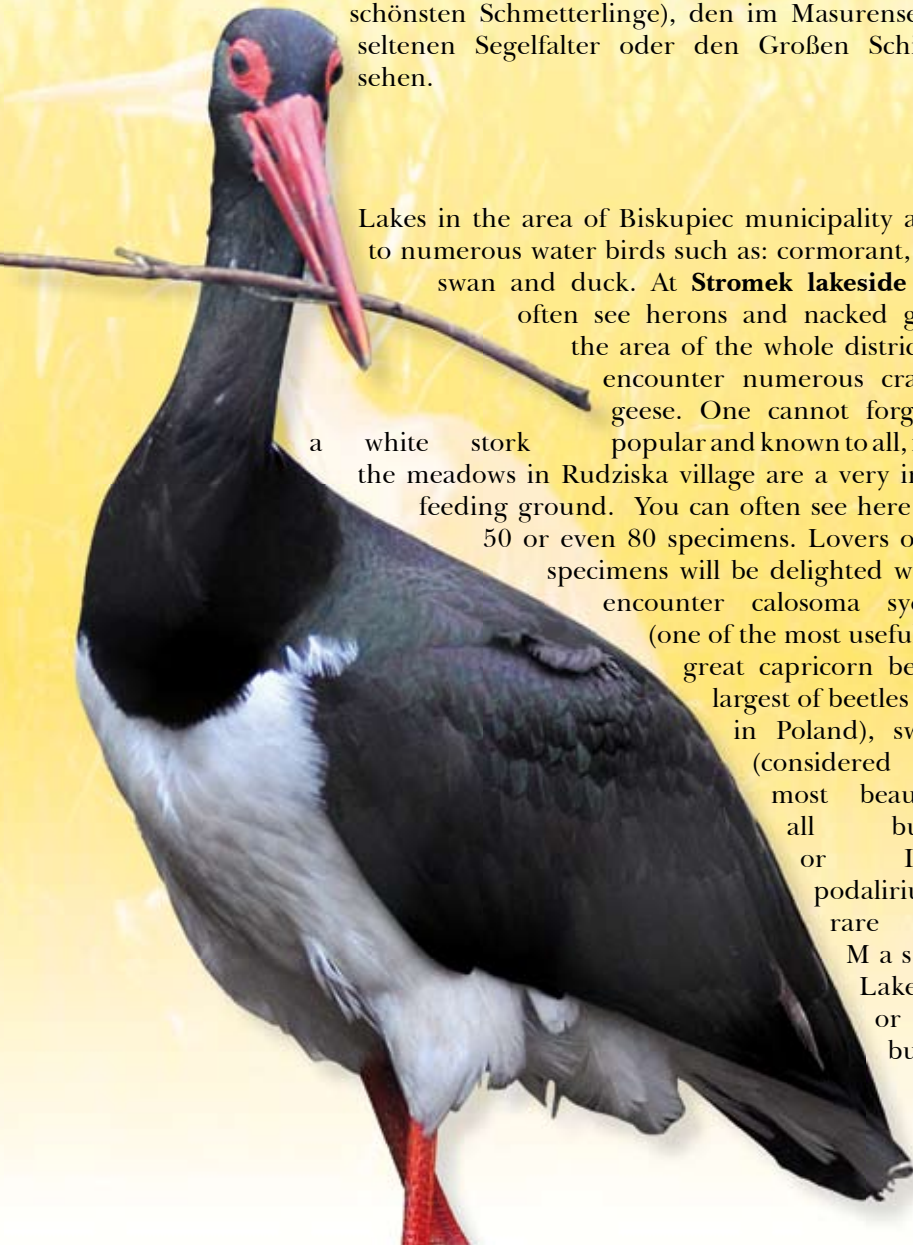
Jeziora z terenu Gminy Biskupiec są ostoją liczного ptactwa wodnego, typu: kormoran, czajka, łabędź, kaczka. Nad **jeziorem Stromek** często można zaobserwować czaple siwe i perkoza rdzawoszyjnego. Na terenie całej gminy spotkamy licznie występujące żurawie i gęś zbożową. Nie można zapomnieć o popularnym i znanym wszystkim bocianie białym dla którego niezwykle ważnym miejscem żerowiskowym są łąki w rejonie wsi Rudziska. Nierzadko obserwuje się tutaj stada liczące po 50, a nawet 80 osobników.

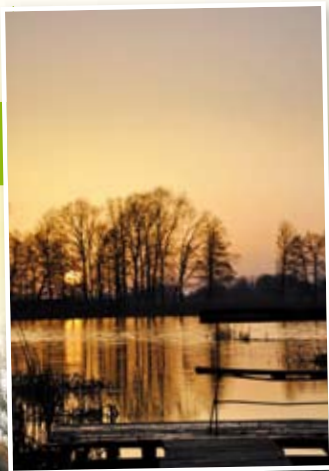
Miłośnicy mniejszych okazów będą zachwyceni gdy spotkają tęcznika liszkarza (jeden z najpożyteczniejszych owadów), kozioroga dobosza (największego z chrząszczy występujących w Polsce), pazia królowej (uważany za najpiękniejszego z motyli) lub pazia żeglarza (bardzo rzadki na terenie Pojezierza Mazurskiego), czy też mieniaka tęczowca.

Die Seen im Gebiet der Gemeinde Biskupiec sind ein Refugium für Wasservögel, wie den Kormoran, den Kiebitz, den Schwan oder die Ente. Am **Stromek-See** kann man den Graureiher und den Rothalstaucher beobachten. Im Gebiet der ganzen Gemeinde findet man zahlreiche vertretene Kraniche und Saatgänse. Nicht zu vergessen ist der populäre und allen bekannte Weiße Storch, für den die Wiesen um das Dorf Rudziska (dt. Rudzicken) die Futterplätze darstellen. Oft sieht man hier ganze Schwärme, die von 50 bis sogar 80 Exemplare zählen. Insektenliebhaber werden sicherlich begeistert sein, wenn sie auf einer Wanderung den Großen Puppenräuber (eines der nützlichsten Insekten), den Großen Eichenbock (einen der größten Käfer Polens), den Schwalbenschwanz (sicherlich einer der schönsten Schmetterlinge), den im Masurenseengebiet seltenen Segelfalter oder den Großen Schillerfalter sehen.

Lakes in the area of Biskupiec municipality are home to numerous water birds such as: cormorant, lapwing, swan and duck. At **Stromek lakeside** you can often see herons and naked grebe. In the area of the whole district we can encounter numerous cranes and geese. One cannot forget about a white stork popular and known to all, for which the meadows in Rudziska village are a very important feeding ground. You can often see here herds of 50 or even 80 specimens. Lovers of smaller specimens will be delighted when they encounter calosoma sycophanta (one of the most useful insects), great capricorn beetle (the largest of beetles occurring in Poland), swallowtail (considered the most beautiful of all butterflies) or Iphiclides podalirius (very rare in the Masurian Lake District) or emperor butterfly.

Wodny świat Gminy Biskupiec

Gmina Biskupiec może pochwalić się 17 jeziorami o powierzchni ponad 0,5 ha oraz kilkunastoma mniejszymi. Schowane pośród lasów, otoczone polanami pozwalają cieszyć się w pełni obcowaniem z naturą i urozmaicają krajobraz. Niewątpliwą

perelką jest **jeziro Kraksy** oddalone od centrum miasta o ok. 0,5 km. Dzięki poczynionym w ostatnim czasie inwestycjom stanowi jedno z ulubionych miejsc spacerów. Spotkać tu można wypoczywające matki z dziećmi, amatorów rowerów, pieszych wycieczek i miłośników nordic walking.

Na uwagę zasługuje najsłynniejsze wśród Mieszkańców i Turystów przybywający do Ziemi Biskupieckiej **jeziro Dadaj**, zajmujące powierzchnię ponad 1000 ha. Ten położony w niedalekiej odległości od Miasta Biskupiec akwen wodny kusi hotelami, ośrodkami turystycznymi, liczną agroturystyką, pensjonatami, polami namiotowymi, pomostami i plażami. Aktywni mogą wypożyczyć tu sprzęt wodny by podziwiać uroki warmińskich terenów z żaglówek czy kajaków. Wędkarzy z kolei kusi bogactwo ryb, bowiem wielogatunkowe zarybienie jezior przez leszcza, lina, karasia, węgorza, szczupaka, okonia, uklei i inne ryby to nasz dodatkowy atut. Nurkujących na pewno zainteresuje fakt, iż podziwiając faunę podwodnego świata można się zanurzyć na głębokość nawet 38,9 m.

Die Wasserwelt der Gemeinde Biskupiec

Die Gemeinde Biskupiec kann sich rühmen 17 Seen mit einer Fläche von 0,5 ha und mehreren kleineren zu besitzen. Die in den Wäldern versteckten und von Lichtungen umgebenen Seen sorgen für einen hautnahen Kontakt mit der Natur und bereichern zudem die Landschaft. Eine Perle unter diesen Seen stellt der nur etwa 0,5 km vom Stadtzentrum entfernte **Krax-See** dar. Dank der in letzter Zeit getätigter Investitionen stellt dieser eines der schönsten Ausflugsziele dar. Man kann hier Mütter mit ihren Kindern, Radfahrer, Fußgängertrucks und Nordic-Walking-Liebhaber antreffen. Sehenswert ist auch der bei Einwohnern und Touristen beliebte, bis in Bischofsburger Land reichende, **Daddaisee** mit einer Fläche von über 1000 ha. Dieses unweit der Stadt Biskupiec gelegene Gewässer lockt mir Hotels, Tourismuszentren, Agrotourismus, Pensionen, Zeltlagern, Stegen und Stränden. Menschen die sich sportlich betätigen wollen, können hier die Vorzüge der Ermländer Gebiete von Segelbooten oder Kajaks bewundern. Angler werden vom Fischreichtum angezogen. Die Artenvielfalt: von Bräse, über Schleie, Karausche, Aal, Hecht, Barsch, bis hin zu Ukelei und anderen Fischarten, stellt einen weiteren Vorzug dar. Taucher werden sicherlich daran interessiert sein, dass man bei der Entdeckung der Unterwasserwelt bis auf 38,9 m runtertauchen kann.

Water World of Biskupiec Municipality

Biskupiec municipality can boast about 17 lakes with the area of over 0,5 ha and a dozen of smaller ones. Hidden in the woods, surrounded by meadows and plains let you enjoy the full communion with nature and diversify the landscape. The undoubted highlight here is **Kraksy lake** situated about 0,5 km away from the town centre. Thanks to the recent investments made, it is one of the most favourite places for strollers. You can meet here mothers resting with their children, bike enthusiasts, hikers and lovers of Nordic walking.

Noteworthy is also **Dadaj Lake**, the most popular with Locals and Visitors to Biskupiec, which occupies the area of over 1000 ha. This body of water situated in the vicinity of Biskupiec town, attracts visitors with hotels, tourist centres, agri-tourism, guesthouses, campsites, piers and beaches. Those active ones can rent water sports equipment to admire the beauty of Warmian land from a sailboat or canoe. Anglers are however, attracted by an abundance of fish because multi-species occurring in the lakes such as: bream, tench, crucian carp, eel, pike, perch, bleak and other fish is another advantage. Divers will be interested in the fact that admiring the fauna of the underwater world you can go under the surface to a depth of even 38,9 m.

Ten kto przyjedzie tu zimą może uprawiać żeglarstwo lodowe na bojerach (w 2005 r. odbyły się tu Mistrzostwa Świata i Europy Juniorów w Żeglarstwie Lodowym, w klasie DN i Ice Optimist) lub może „ogrzać” nasze jezioro razem z morsami, którzy w każdy weekend zapraszają do wspólnych kąpieli. Jezioro, bez względu na porę roku, kusi fotografów i malarzy swoim pięknem.

Innymi większymi jeziorami na terenie Gminy Biskupiec są: **Węgój, Pierwój, Stromek, Stryjewskie i jezioro Tejstymy**, na którym obowiązuje strefa ciszy.

Gminę przecinają także liczne rzeki: **Czerwonka, Biesówka, Bredynka** i najbardziej znana rzeka **Dymer** przepływająca przez miasto. Na całej długości kilkakrotnie zmienia się jej nazwa. W górnym odcinku nosi nazwę Kanał Dymerski i Dymer, odcinek między jeziorem Dadaj i jeziorem Pisz nazywa się Dadaj, pomiędzy jeziorem Pisz, a jeziorem Wadąg to Pisa Warmińska, a odcinek, wypływający z jeziora Wadąg, to po prostu - Wadąg.

Wer hierher im Winter anreist, der kann hier eissegeln. Im Jahre 2005 fanden hier die Europameisterschaften und Junioreuropameisterschaften in Eissegeln in der Klasse DN und Ice Optimist statt. Man kann sich auch hier auch unseren See im Winter zusammen mit unseren Winterbadern „aufwärmen“. Sie laden jedes Wochenende zum gemeinsamen Baden ein. Der See zieht mit seiner Schönheit Maler und Fotografen das ganze Jahr über an. Andere große Seen im Gebiet der Gemeinde Biskupiec sind: **der Wengoyensee, Pierwoysee, Stromek-See, der Striewo-See und der Teistimmen-See**, in dem es eine Ruhezone gibt.

Die Gemeinde wird durch zahlreiche Flüsse durchschnitten: **Czerwonka, Biesówka, Bredynka** und der bekannteste **Dimmer**, der dem Nordteil des Krax-Sees entspringt und die Stadt teilt. Auf seiner ganzen Länge wechselt dieser Fluss mehrmals den Namen. Im oberen Abschnitt bezeichnet man ihn als Dimmer-Kanal und Dimmer. Der Abschnitt zwischen dem Daddaisee und dem Pisch-See nennt man Daddai. Im Abschnitt zwischen dem Pisch-See und dem Wandung-See heißt der Pisch und der Abschnitt der dem Wandung-See entspringt heißt einfach Wandung.

Those who come here in winter, can do ice sailing on ice-scooters (in 2005 World Junior and European Ice Sailing Championships took place in DN and Ice Optimist class) or may „warm up“ our lake together with cold-water enthusiasts who invite to a common bath every weekend. The lake, no matter what season of the year it is, attracts photographers and painters with its beauty. Other bigger lakes in the area of Biskupiec municipality are: Węgój, Pierwój, Stromek, Stryjewskie and Tejstymy, in which there is a quiet zone. The Municipality is also intersected by numerous rivers: **Czerwonka, Biesówka, Bredynka** and the most famous **Dymer river** intersecting the town. On the whole length the name is changing a number of times. In the upper section it is called Dymerski Canal and Dymer and the section between Dadaj Lake and Pisz lake is called Dadaj and the section between Pisz and Wadąg Lake is called Pisz Warmińska, and the section flowing from Wadąg lake simply – Wadąg.

Imprezy

Biskupiec ma swój czar...

przegląd wydarzeń kulturalnych i sportowych

Veranstaltungen

die Stadt Bischofsburg hat ihren Charme ...

eine Liste der kulturellen und sportlichen Veranstaltungen

Events

Biskupiec has its own charm...

overview of cultural and sporting events

Kalendarz Turysty, czyli co i gdzie się dzieje...

W Biskupcu i jego okolicach o każdej porze roku nie można się nudzić. Kalendarz imprez cyklicznych jest bowiem tak bardzo bogaty, że każdy znajdzie tu coś dla siebie.

W lutym odbywa się Turniej Brydża Sportowego o Puchar Burmistrza Biskupca, który przyciąga rokrocznie kilkudziesięciu uczestników walczących w ciszy i w skupieniu o tytuł Mistrza.

Najciekawszych Mieszkańców Miasta i Gminy Biskupiec można poznać podczas corocznej Gali „Sukcesy”, na którą zapraszamy w marcu. Podczas Gali wręczone są statuetki dla najbardziej wyróżniających się osób. Tytułowane są zarówno sukcesy naukowe, sportowe jak i kulturalne. Wyróżniani są także aktywni społecznie, których działalność wpływa pozytywnie na rozwój oraz promocję Miasta i Gminy Biskupiec, a od niedawna w dowód uznania dla sprzyjających miastu i gminie są nadawane tytuły „Przyjaciela Gminy”.

Touristenkalender - Ihr Eventführer

In Biskupiec und Umgebung ist Langeweile zu keiner Jahreszeit ein Thema. Das reiche Angebot an zyklischen Veranstaltungen sorgt dafür, dass jeder etwas für sich findet.

Im Februar findet hier ein Bridgetournament um den Pokal des Bürgermeisters von Biskupiec, das jährlich mehrere Teilnehmer anzieht, die in Stille und allerhöchster Konzentration um den Meistertitel wetteifern.

Die interessantesten Stadt- und Gemeindegewohner von Biskupiec kann man während der jährlichen Gala „Sukcesy” (dt. „Erfolge”) kennenlernen, zu der wir im März einladen. Während der Gala werden Statuetten an herausragende Persönlichkeiten vergeben. Geehrt werden Forschungs-, Sport- und Kulturleistungen. Auszeichnungen werden auch an sozial engagierte Personen vergeben, deren Tätigkeit sich positiv auf die Entwicklung und die Förderung der Stadt und Gemeinde Biskupiec

auswirken. Seit neuesten verleiht man an Personen, die sich um die Stadt und Gemeinde besonders verdient machen, den Ehrentitel „Freund der Gemeinde”.

***Tourist calendar,
i.e. what and where
takes place ...***

You cannot get bored in Biskupiec and its neighbourhood at any time of the year. Serial Event Calendar is so rich that there is something for everyone.

In February Sports Bridge Tournament for the Cup of the Mayor of Biskupiec takes place, which annually attracts a few dozens of participants competing in silence for the Champion's title.

The most interesting Inhabitants of Biskupiec town and Municipality can be met during the annual gala „Success”, to which we invite in March . During the Gala trophies for the most outstanding people are awarded. Both academic successes and sports and cultural achievements are recognized. Also the people who are socially active and whose activity has a positive effect on the development and promotion of Biskupiec Town and Municipality are highly commended and more recently in recognition for those who promote the town and its area, the titles of "Municipality Friend" are granted.

K w i e c i e ń ,
to miesiąc wielkanocny,
zapraszamy więc
wszystkich do Węgoja,
malowniczej miejscowości
nad jeziorem o tej samej
nazwie, w której odbywa
się Wielkopiątkowe
Misterium Paschalne
z Drogą Krzyżową. To
szczególne wydarzenie
będące niezwykle
przeżyciem dla sfery
duchowo-religijnej
prezentują sami
Mieszkańcy wsi. Kolejne

stacje drogi krzyżowej rozmieszczone są wzdłuż wsi.
Niezapomniane są dla wszystkich uczestników efekty świetlne i dźwiękowe,
a także dopracowane w najmniejszych detalach stroje i rekwizyty.
W czerwcu odbywa się w Biskupcu Piknik Seniorów, podczas którego gościmy
na naszym terenie seniorów z całego regionu. To czas, w którym aktywne
starsze osoby mają możliwość pochwalenia się swoją działalnością, mają
możliwość wymiany doświadczeń oraz powspominania. W tym miesiącu
ponadto na scenie Biskupieckiego Domu Kultury prezentują się młodzi
aktorzy podczas Przeglądu Teatralnego „O Laur Złotej Rybki”, imprezy
z kilkudziesięcioletnią tradycją.

Der April ist der Ostermonat. Wir laden deshalb alle in den malerischen Ort Węgój (dt. Wengoyen) ein, der an einem See mit demselben Namen liegt und wo jährlich ein Karfreitags-Mysterienspiel und ein feierlicher Kreuzweg stattfinden. Dieses besondere Ereignis, das ein ganz besonderes geistiges und religiöses Erlebnis darstellt, wird von den Einwohnern des Dorfes dargeboten. Die aufeinander folgenden Stationen des Kreuzwegs sind entlang des Dorfes aufgestellt. Allen Teilnehmern bleiben sicherlich die ausgefallenen Licht- und Toneffekte in Erinnerung, wie auch die, bis ins kleinste Detail ausgefeilten, Kleidungen und Requisite.

Im Juni findet das alljährliche Seniorenpicknick statt, bei dem Senioren aus der ganzen Region bei uns zu Gast sind. Es bietet älteren Menschen die Möglichkeit ihre Tätigkeit vorzustellen. Sie haben auch die Möglichkeit Erfahrungen auszutauschen und gemeinsam in Erinnerungen zu schwelgen.

In diesem Monat haben darüber hinaus junge Schauspieler die Möglichkeit, sich auf der Bühne des Bischofsburger Kulturhauses während der Theaterschau „O Laur Złotej Rybki“ (dt. „Um den Goldfischpreis“) vorzustellen. Diese Veranstaltung hat bereits eine jahrzehntelange Tradition.

April is an Easter month, so we invite everyone to Węgój, a picturesque village situated on the lake under the same name, where Good Friday Paschal Mystery with Stations of the Cross takes place. This special event which is an extraordinary experience for spiritual and religious sphere is presented by the Villagers themselves. The next stations of the cross are located along the village.

Lighting and sound effects ensure unforgettable experience for the participants as well as the costumes and props refined to the smallest detail.

In June Seniors' Picnic in Biskupiec takes place during which we host seniors from the whole region. This is the time when active elderly people have the opportunity to show off their activities, exchange their experiences and reminisce. Moreover, during this month on the stages of the Biskupiec House of Culture, young actors present themselves during the Theatre Festival „O Laur Złotej Rybki“ (ang. "For the Laurel of the Goldfish "), the event with the decades-long tradition.

gościmy artystów znanych z polskiej sceny muzycznej. Są wielkie i niezapomniane koncerty, zawody sportowe, gry i zabawy dla dzieci oraz organizowana od niedawna wystawa psów.

Miłośników bardziej wyrafinowanej sztuki zapraszamy na Wojewódzki

Szczególnie bogaty w wydarzenia o różnym charakterze jest okres wakacyjny. To wówczas na terenie naszego Miasta i naszej Gminy gościemy największą ilość Turystów i Przejednych. To w szczególności z tego powodu opracowujemy w najmniejszych szczegółach kalendarz wydarzeń letnich. W lipcu podczas trzydniowych Dni Biskupca

Konkurs Rzeźby Ludowej i Nieprofesjonalnej, którego myślą przewodnią jest szerokie zaprezentowanie amatorskiej twórczości rzeźbiarskiej, od charakterystycznej i niepowtarzalnej sztuki ludowej poprzez rzeźbę tradycyjną, aż po poszukiwania nowatorskich rozwiązań artystycznych.

W sierpniu organizowany jest przegląd pt. Młode Talenty, to wówczas nad brzegiem jeziora

Dadają uczestnicy prezentują swoje talenty wokalne i poddają się ocenie profesjonalnego jury. Jeśli chcesz się pokazać, przyjeżdż do Biskupca...sukces murowany!

Besonders ereignisreich ist die Zeit der Sommerferien¹. In dieser Zeit begrüßen wir in unserer Stadt und Gemeinde die meisten Touristen und Menschen auf der Durchreise. Dies ist auch der Grund wieso wir den Sommerveranstaltungskalender bis ins kleinste Detail ausarbeiten. Im Juli begrüßen wir während unseres 3-tägigen Stadtfests den „Tagen von Biskupiec“ bekannte Künstler der polnischen Musikszene. Es gibt große und unvergessliche Konzerte, Sportwettbewerbe, Spiele für Kinder und seit wenigen Jahren auch eine Hundausstellung.

Liebhaber ausgefallenerer Kunst laden wie zum „Wojewódzki Konkurs Rzeźby Ludowej i Nieprofesjonalnej“ (dt. „Woiwodschaftlichen Wettbewerb der Volks- und Laienkunst“) ein, dessen Ziel die möglichst breite Darstellung der Laienbildhauerkunst ist, von der charakteristischen und unvergleichbaren Volkskunst, über die traditionelle Bildhauerkunst bis hin zu modernen Kunstlösungen.

Im August findet ein Musikwettbewerb mit dem Titel „Młode Talenty“ (dt. „Junge Talente“) statt, bei welchem die Teilnehmer am Ufer des Daddaisees ihr musikalisches Talent unter Beweis stellen und von einer professionellen Jury beurteilt werden. Wollen Sie sich sehen lassen? Kommen Sie nach Biskupiec. Der Erfolg ist garantiert!

1 Die Sommerferien in Polen beginnen am Tag nach dem letzten Freitag im Juni und dauern bis zum 1. September (d.Ü.)

The holiday season is particularly rich in events. At this time we host the greatest number of Tourists and Visitors in the area of our Town and Municipality. Particularly for this reason we draw up the summer event calendar in detail. In July during a three-day event under the name of Biskupiec Days we host major artists of the Polish music scene. Great

and unforgettable concerts, sporting competitions, games and activities for children take place then as well as recently organised dogs exhibition. More sophisticated art lovers are invited to the Provincial Folk and Amateur Sculpture Competition whose main idea is to present wide amateur sculpting creativity, from the characteristic and unique folk art through traditional sculpture up to seeking innovative artistic solutions.

In August an audition under the title of Young Talents is organised when on the banks of Dadaj lake the participants present their vocal talents and are assessed by a professional jury. If you want to show off your talent, come to Biskupiec... the success is guaranteed!

Największą perłą biskupieckiego lata jest Warmińska Uczta Pierogowa. Chodź to impreza nie posiadająca wieloletniej historii, to słyszał o niej już na pewno każdy Mieszkaniec Polski. To właśnie do Biesowa

(jednej z najpiękniejszych wsi na Warmii i Mazurach) zjeżdżają się smakosze pierogów. A jest tu czego popróbować. Mieszkanki naszej gminy prześcigają się w wymyślaniu przepisów.

Można skosztować pierogów warmińskich z kaszą gryczaną, twarogiem i miętą, albo z kurkami.

Dla tradycyjnych smakoszy są oczywiście pierogi ruskie, z twarogiem lub nadziewane owocami. To pierogowe święto ma już tylu fanów, że stoły i talerze szybko pustoszeją, mimo, że rokrocznie przygotowania do świątecznej konsumpcji kilkudziesięciu tysięcy pierogów trwają już od zimy. Występy muzyczne, liczne stragany i zawsze słoneczna pogoda dopełniają całości. Każdy rok przynosi coś innego....

Turysto, czy słyszałeś już o bulach francuskich, tradycyjnej grze towarzyskiej z elementami zręcznościowymi? Jeśli tak to na pewno zainteresuje Cię fakt, że na terenie Biskupca i Biesowa znajdują się profesjonalne boiska do tej gry. Jeśli nie to zapraszamy w sierpniu do udziału w Mistrzostwach w Bule Francuskie o Puchar Burmistrza Biskupca. W bardzo szybki sposób i bez zbędnego przygotowania zgłębisz tajniki tej gry i zobaczysz jak mając kilka kulek można się wspaniale bawić.

Die Hauptattraktion des Bischofsburger Sommers stellt der „Warmińska Uczta Pierogowa“ (dt. „Ermländer Piroggenschmaus“) dar. Obwohl die Veranstaltung eine recht kurze Tradition hat, genießt sie in Polen bereits einen sehr guten Ruf. Gerade nach Biesowo (dt. Groß Bössau), einem der schönsten Dörfer in Ermland und Masuren, reisen jährlich Piroggen-Liebhaber an. Und es gibt was zu probieren. Die Einwohnerinnen unserer Gemeinde lassen sich stets neue Rezepte einfallen. Man kann hier u.a. echte Ermland-Piroggen mit Buchweizengrütze, Quark und Minze oder mit Pfifferlingen probieren. Für Liebhaber traditioneller Piroggen gibt es hier natürlich echte russische Piroggen mit Quark- oder Fruchtfüllung. Das Piroggenfest hat bereits so viele Fans, dass die Tische und Teller blitzschnell geleert werden, obwohl die Vorbereitungen für den Verzehr von mehreren tausend Piroggen bereits seit Winter andauern. Das Ganze ergänzen Musikkonzerte, zahlreiche Stände und ein stets sonniges Wetter. Jedes Jahr bringt etwas Neues...

Haben Sie bereits etwas von Pétanque (bzw. Boulen) gehört? Es handelt sich um eine traditionelles Gesellschafts- und Geschicklichkeitsspiel. Falls Sie bereits davon gehört haben, wird Sie vielleicht die Nachricht interessieren, dass sich im Gebiet von Biskupiec und Biesowo professionelle Spielfelder für dieses Spiel befinden. Falls Sie noch nicht davon gehört haben, laden wir Sie zur Teilnahme an den Pétanque-Meisterschaften um den Pokal des Bürgermeisters von Biskupiec ein. Um die Regeln dieses Spiels zu erlernen, brauchen Sie keine zusätzliche Vorbereitung. Sie erlernen sie im Handumdrehen. Lassen Sie sich anstecken und sehen Sie, wie ein Paar Kugeln viel Spaß bringen.

The biggest highlight of Biskupiec summer is the Warmia Dumpling Feast . Although, this event does not have a long history, every Polish citizen surely heard of it. Biesowo (one of the most beautiful villages in the Warmia & Mazury) is the place visited by dumpling gourmets. And there is a lot to taste here. Residents of our community try to outdo one another with their recipes. You can taste Warmian dumplings with buckwheat, cottage cheese and mint or with chanterelle filling. For lovers of traditional dumplings are of course cottage cheese and potato stuffed dumplings or dumplings stuffed with fruit. This dumpling festival has already gained so many fans that tables and plates become empty very quickly, even though the preparations for the consumption of several thousands of dumplings begin in winter. Music performances, numerous stalls and always sunny weather completes the whole. Each year brings something different....

Visitor! Have you heard of the French ball game (Boules), a traditional party game with the elements of dexterity? If so, you'd surely be interested in the fact that in the area of Biskupiec and Biesowo professional pitches for this game can be found. If not, you are welcome in August to participate in the French Boules Tournament for the Cup of the Mayor of Biskupiec. You can learn the secrets of this game very quickly and without unnecessary preparation and will see how you can have fun with a few balls.

Wakacje to także czas, w którym odbywają się Regaty Żeglarskie o „Błękitną Wstęgę Jeziora Dada”. Nic tak nie nastawia pozytywnie do życia i uspokaja jak widok białych żagli sunących po błękitnych wodach w blasku zachodzącego słońca. Jeśli jesteś „wilkiem morskim” to serdecznie zapraszamy Cię do udziału w regatach, gwarantowane niebywałe atrakcje i nowe znajomości.

Wrzesień, miesiąc kwitnących wrzosów zaprasza w naszej gminie na Dożynki. To tradycyjne święto plonów obchodzone jest u nas od dawien dawna, ale jego formuła wciąż pozostaje niezmienna. Najpierw tradycyjna msza święta dziękczynna, potem barwny korowód maszerujący ulicami miasta do miejsca przeznaczenia, by przekazać władzom Miasta i Gminy oraz Staroście i Staroście Dożynek tradycyjnie wypieczony chleb. Tu, pośród straganów, uginających się od ciężaru obfitości opracowanych według najbardziej strzeżonych wiejskich receptur odbywają się liczne konkursy i występy, a także prezentowane są kolorowe i niepowtarzalne wieńce. Można spróbować tradycyjnego jadła i przyrzyć się z bliska zwierzętom z wiejskiej zagrody. Taka oswojona koza to niebywała atrakcja dla najmłodszych....

Die Sommerferien sind auch die Zeit an denen die Segelregatta „O błękitną wstęgę Jeziora Dadaj“ (dt. „Um das blaue Band des Daddaisees“) stattfindet. Kaum etwas stimmt einen Menschen auf das Leben so positiv ein, wie der Anblick weißer Segel auf blauen Gewässern im Schein der untergehenden Sonne. Sind Sie ein „Seewolf“? Dann laden wir Sie zur Teilnahme an der Regatta ein. Ungewöhnliche Attraktionen und neue Bekanntschaften sind garantiert.

Im September, dem Monat, an dem das Heidekraut blüht, laden wir Sie in unsere Gemeinde zum Erntefest ein. Dieses traditionelle Fest wird bei uns seit ewigen Zeiten gefeiert. Seine Formel bleibt jedoch stets unverändert. Zuerst gibt es einen Dankgottesdienst. Danach folgt ein bunter Zug durch die Straßen der Stadt an einem festgelegten Ort, wo den Stadt- und Gemeindebehörden sowie dem Starost und der Starostin des Erntefests das traditionell gebackene Brot überreicht wird. Hier, zwischen den Ständen, die mit, nach besten ländlichen Rezepturen vorbereiteten, Köstlichkeiten gefüllt sind, finden zahlreiche Wettbewerbe und

Darbietungen statt. Auch werden hier die bunten und unvergleichbaren Kränze präsentiert. Man kann hier traditionelle Gerichte probieren und Tiere aus den Bauernhöfen hautnah erleben. Alleine die gezähmten Ziegen stellen für die Jüngsten eine ungeheure Attraktion dar...

Vacation is also the time when Sailing Regattas „Dadaj Lake Blue Ribbon Cup“ are held. Nothing has such a positive influence on life and calms so much as the sight of white sails gliding on the blue waters in the glow of the setting sun. If you are "a sea dog (veteran seaman)" you are welcome to take part in the regattas, incredible attractions and making new acquaintances are guaranteed.

September, a month of blooming heather, invites our community to the Harvest Festival. This traditional harvest festival has been celebrated by us from time immemorial, but the formula remains unchanged. First a traditional thanksgiving mass is held followed by a colourful parade marching through the streets to the destination point in order to hand over traditionally baked bread to the authorities of the Town and Municipality and County Governor. Here, among the stalls bending under the weight of abundance of different foods prepared according to the most protected rural recipes, numerous contests and performances take place, and colourful and unique wreaths are presented. You can taste the traditional food and take a closer look at the animals from rural homesteads. Such a tame goat is an incredible attraction for the kids...

Od wielu lat na terenie miasta odbywa się Ogólnopolskie Kolarskie Kryterium Uliczne przyciągające doskonałych zawodników. Jeśli chcesz zobaczyć zawodników LKK Warmia zajmujących czołowe miejsca w Polsce nie możesz przegapić tego wydarzenia.

Wrzesień to także pierwszy miesiąc szkoły, więc by zachęcić młodych ludzi do aktywności sportowej organizowane są Wojewódzkie Biegi Przełajowe, które odbywają się w przepięknym plenerze naszej gminy. Właśnie wtedy nawet kilka tysięcy dzieci ze szkół podstawowych i gimnazjów próbuje swoich sił w bieganiu. Niezwykłą atrakcją tego wydarzenia jest bieg Vipów bowiem rzadko można zobaczyć swoich trenerów i nauczycieli podczas rywalizacji sportowej.

Grudzień to niezwykle świąteczny miesiąc i żeby podgrzać i podkreślić tą wyjątkową atmosferę w centrum miasta organizowany jest Jarmark Świąteczny Cittaslow. Tu wśród iluminacji świątecznych odbywa się kiermasz rękodzieła, sprzedaż wyrobów własnej roboty, a także występy dzieci i młodzieży z naszej

gminy. Nieodłącznym elementem jest także wspólne ubieranie choinki i wizyta Świętego Mikołaja. Jeśli chcesz poczuć magię świąt musisz koniecznie być z Nami.

Ponadto w okresie zimowym i wczesnowiosennym w Biskupcu i jego okolicach Mieszkańcy w szczególności stawiają na sport. W tym czasie trwa Biskupiecka Liga Halowej Piłki Nożnej "Futsal", organizowane są rozgrywki w piłkę siatkową, unihokeja czy turnieje tenisa stołowego. Każdy weekend to inne wydarzenie sportowe.

Szczegóły dotyczące ww. wydarzeń i innych, których nie sposób tu wymienić dostępne są na stronie www.biskupiec.pl.

Seit vielen Jahren findet in der Stadt auch ein Polenweites Straßenradkriterium statt, das wunderbare Radfahrer anzieht. Wollen Sie Fahrer des Sportclubs LKK Warmia, der seit Jahren die vorderen Plätze bei Rennen in Polen belegt, hautnah erleben, dann dürfen Sie dieses Ereignis nicht verpassen.

Der September ist auch der erste Monat des Schuljahres in Polen. Wir wollen junge Menschen zur sportlichen Aktivität anspornen und veranstalten daher Woiwodschaftsgeländeläufe in der wunderschönen Umgebung unserer Gemeinde. Jährlich versuchen sich mehrere tausend Kinder aus Grundschulen und Gymnasien im Laufen. Eine ganz besondere Attraktion stellt für die Schüler der sogenannte VIP-Lauf dar, an dem sie ihre Trainer und Lehrer im sportlichen Wettkampf erleben können.

Der Dezember ist der Weihnachtsmonat. Um die besondere Atmosphäre zu stärken und zu unterstreichen, veranstaltet man im Stadtzentrum den Cittaslow-Weihnachtsmarkt. Umgeben von festlicher Beleuchtung findet hier ein Jahrmarkt statt, in dem man Handwerkserzeugnisse erwerben kann und wo auch Kinder und Jugendliche unserer Gemeinde auftreten. Einen festen Bestandteil bilden das gemeinsame Schmücken des Weihnachtsbaums und der Besuch des Heiligen Nikolaus. Wollen Sie die besondere Magie von Weihnachten miterleben, dann müssen Sie uns unbedingt besuchen.

In der Winter- und Vorfrühlingszeit setzen die Einwohner von Biskupiec und Umgebung jedoch auch auf sportliche Aktivitäten. In dieser Zeit spielt hier die Bischofsburger Hallenfußballliga "Futsal". Es finden jedoch auch Volleyball-, Unihockey- oder Tischtennistourniere statt. Jedes Wochenende bringt ein neues Sportereignis.

Details zu den obengenannten Veranstaltungen und anderen, die hier aufgrund ihrer Fülle nicht alle aufgeführt werden können, finden Sie auf der Internetseite www.biskupiec.pl.

For many years in the area of the town the National Cycling Road Championship which attracts excellent competitors has been held. If you wish to see the competitors of LKK Warmia occupying the leading positions in Poland, you cannot miss this event.

September is also the first month of school, so in order to encourage young people to sports activity, the Provincial Cross-country Races are organized, which take place in a beautiful scenery of our municipality. It is then when up to several thousand children from primary and lower secondary schools test themselves at running. A unique attraction of this event is VIPs race, since you can rarely see your coaches and teachers competing against each other.

December is a very festive month and in order to heat and highlight this unique atmosphere the Cittaslow Christmas Fair is organised in the town centre. Here among Christmas illuminations, the craft fair, sale of handicrafts take place as well as the performances of the children and youth of our community. An inseparable element is also the custom of dressing the Christmas tree and the Santa Claus visit. If you want to feel the magic of Christmas, you must definitely be with us.

In addition, in winter and early spring in Biskupiec and its neighbourhood, Residents in particular support sport. During this time Biskupiec Hall Football League "Futsal" takes place, volleyball, unihockey and table tennis tournaments are organised. Every weekend means a different sporting event.

Details of the above and other events that cannot be listed here, are available at www.biskupiec.pl.

Adresy

Adressen

Addresses

SZPITAL KRANKENHAUS/HOSPITAL

Szpital Powiatowy im. Jana Mikulicza, ul. Armii Krajowej 8, Biskupiec,
tel. 89 7156207, fax 89 7156208, www.szpital-biskupiec.pl
Jana Mikulicz - Kreiskrankenhaus, ul. Armii Krajowej 8, Biskupiec,
Tel. 89 7156207, Fax 89 7156208, www.szpital-biskupiec.pl
The Jan Mikulicz District Hospital, Armii Krajowej 8 street,
tel. 89 7156207, fax 89 7156208, www.szpital-biskupiec.pl

POLICJA POLIZEI/POLICE

Komisariat Policji w Biskupcu, ul. Mickiewicza 41, Biskupiec,
tel. 89 7150400, fax 89 7150405, www.ebiskupiec.pl/kpb
Polizeikommissariat in Biskupiec, ul. Mickiewicza 41, Biskupiec,
Tel. 89 7150400, Fax 89 7150405, www.ebiskupiec.pl/kpb
Police station in Biskupiec, Mickiewicza 41 street, Biskupiec,
tel. 89 7150400, fax 89 7150405, www.ebiskupiec.pl/kpb

STRAŻ POŻARNA FEUERWEHR/FIRE STATION

Jednostka Ratowniczo-Gaśnicza nr 3 Państwowej Straży Pożarnej,
ul. Sądowa 6, Biskupiec, tel. 89 7150650, fax 89 7150652
Rettungs- und Löschinheit - Nr 3 der Staatlichen Feuerwehr,
ul. Sądowa 6, Biskupiec, Tel. 89 7150650, Fax 89 7150652
Firefighting and rescue unit no 3 of the State Fire Service,
Sądowa 6 street, Biskupiec, tel. 89 7150650, fax 89 7150652

STRAŻ MIEJSKA STADTPOLIZEI/THE MUNICIPAL POLICE

Al. Niepodległości 2, Biskupiec, tel. 89 7150119, fax 89 7152437
Al. Niepodległości 2, Biskupiec, Tel. 89 7150119, Fax 89 7152437
Al. Niepodległości 2, Biskupiec, tel. 89 7150119, fax 89 7152437

INFORMACJA TURYSTYCZNA

TOURISTISCHE INFORMATION/TOURIST INFORMATION CENTRE

Plac Wolności 5 C, Biskupiec, tel. 89 7154742, fax 89 7154742
Wolności Platz 5 C, Biskupiec, Tel. 89 7154742, Fax 89 7154742
Plac Wolności 5 C, Biskupiec, tel. 89 7154742, fax 89 7154742

DOM KULTURY KULTURHAUS/CULTURAL CENTRE

Biskupiecki Dom Kultury, ul. Matejki 5, Biskupiec,
tel. 89 7152695, fax 89 7152695
Bischofsburger Kulturhaus, ul. Matejki 5, Biskupiec,
Tel. 89 7152695, Fax 89 7152695
Cultural Centre of Biskupiec, Matejki 5 street, Biskupiec,
tel. 89 7152695, fax 89 7152695

125

SCHRONISKA MŁODZIEŻOWE .. JUGENDHERBERGEN/YOUTH HOSTELS

Borki Wielkie 35, Biskupiec, tel. 89 7151623
Borki Wielkie 35, Biskupiec, Tel. 89 7151623
Borki Wielkie 35, Biskupiec, tel. 89 7151623

Szkolne Schronisko Młodzieżowe „Nad Dymrem”, ul. Chrobrego 13,
Biskupiec, tel. 89 7152189 www.zslo.net.pl
Schul – Jugendherberge „Nad Dymrem”, ul. Chrobrego 13,
Biskupiec, Tel. 89 7152189 www.zslo.net.pl
„Nad Dymrem”-School Youth Hostel, Chrobrego 13 street,
Biskupiec, tel. 89 7152189 www.zslo.net.pl

TAXI TAXI/TAXI

TAXI osobowe Jarosław Kirmiel, tel. 601645313, 89 7152233
TAXI Personenbeförderung Jarosław Kirmiel, tel. 601645313, 89 7152233
Passenger TAXI Jarosław Kirmiel, tel. 601645313, 89 7152233

TAXI osobowe Roman Nieścior, tel. 606703914
TAXI Personenbeförderung Roman Nieścior, tel. 606703914
Passenger TAXI Roman Nieścior, tel. 606703914

TAXI osobowe, 9-osobowe bagażowe Janusz Olkowski, tel. 603246482
TAXI Personenbeförderung Janusz Olkowski, tel. 603246482
Passenger TAXI Janusz Olkowski, tel. 603246482

TAXI 9-cio osobowe, bagażowe Janusz Peplowski, tel. 603214760
TAXI Personenbeförderung bis 9 Personen, Transport Janusz Peplowski,
tel. 603214760
9- passenger TAXI, luggage taxi services Janusz Peplowski,
tel. 603214760

TAXI osobowe Bartłomiej Peplowski, tel. 691056096
TAXI Personenbeförderung Bartłomiej Peplowski, tel. 691056096
Passenger TAXI Bartłomiej Peplowski, tel. 691056096

POLA NAMIOTOWE, KEMPINGI

ZELT- UND CAMPINGPLÄTZE/ CAMPSITES, CAMPINGS

Elżbieta Golc „Wyspa Dadaj”, Wilimy 2, tel. 89 5145768, 506790901
 Elżbieta Golc „Wyspa Dadaj”, Wilimy 2, Tel. 89 5145768, 506790901
 Elżbieta Golc „Wyspa Dadaj”, Wilimy 2, tel. 89 5145768, 506790901

Gospodarstwo Agroturystyczne Lidia i Józef Taube, Dębowo 5,
 tel. 89 7153069

Agrotouristischer Bauernhof Lidia i Józef Taube, Dębowo 5,
 Tel. 89 7153069

Lidia i Józef Taube Agritourism Farm, Dębowo 5, tel. 89 7153069

Gospodarstwo Agroturystyczne Sami Swoi, Rukławki 2, tel. 784285099

Agrotouristischer Bauernhof „Sami Swoi”, Rukławki 2, Tel. 784285099

„Sami Swoi” Agritourism Farm, Rukławki 2, tel. 784285099

RESTAURACJE, BARY

RESTAURANTS, GASTSTÄTTEN/ RESTAURANTS, BARS

Bar „Fugazi Pub Bistro”, ul. Ludowa 2a, Biskupiec, tel. 89 7151543

Gaststätte „Fugazi Pub Bistro”, ul. Ludowa 2a, Biskupiec, Tel. 89 7151543

„Fugazi Pub Bistro” Bar, Ludowa 2a street, Biskupiec, tel. 89 7151543

Bar „Przystań”, ul. Floriańska 2/1b, Biskupiec, tel. 89 7154227

Gaststätte „Przystań”, ul. Floriańska 2/1b, Biskupiec, Tel. 89 7154227

„Przystań” Bar, Floriańska 2/1b street, Biskupiec, tel. 89 7154227

LEMON Pub & Restauracja, ul. Warmińska 2, Biskupiec, tel. 89 7151555

LEMON Pub & Restaurant, ul. Warmińska 2, Biskupiec, Tel. 89 7151555

LEMON Pub & Restaurant, Warmińska 2 street, Biskupiec,
 tel. 89 7151555

Pizzeria & Galeria „Festina”, ul. Ogrodowa 8/1, Biskupiec,
 tel. 89 7154693 www.pizzeriafestina.pl

Pizzeria & Galerie „Festina”, ul. Ogrodowa 8/1, Biskupiec,
 Tel. 89 7154693 www.pizzeriafestina.pl

Pizzeria & Galeria „Festina”, Ogrodowa 8/1 street, Biskupiec,
 tel. 89 7154693 www.pizzeriafestina.pl

Pizzeria-Restauracja „Francesco”, ul. Mickiewicza 13, Biskupiec,
 tel. 89 7154464

Pizzeria-Restaurant „Francesco”, ul. Mickiewicza 13, Biskupiec,
 Tel. 89 7154464

„Francesco” Pizzeria & Restaurant, Mickiewicza 13 street, Biskupiec,
 tel. 89 7154464

„Plitnik Catering” Łukasz Plitnik, ul. Mickiewicza 4a/8, Biskupiec,
tel. 792460889

„Plitnik Catering” Łukasz Plitnik, ul. Mickiewicza 4a/8, Biskupiec,
Tel. 792460889

„Plitnik Catering” Łukasz Plitnik, Mickiewicza 4a/8 street, Biskupiec,
tel. 792460889

Pub/Klub „Under”, ul. Ludowa 48, Biskupiec, tel. 603112068

Pub/Club „Under”, ul. Ludowa 48, Biskupiec, Tel. 603112068

„Under” Pub/Club, Ludowa 48 street, Biskupiec, tel. 603112068

Restauracja-Pub „Na Rynku”, Plac Wolności 5c, Biskupiec, tel. 89 7154402

Restaurant-Pub „Na Rynku”, Plac Wolności 5c, Biskupiec, Tel. 89 7154402

„Na Rynku” Restaurant & Pub, Plac Wolności 5c, Biskupiec,
tel. 89 7154402

Restauracja - Gospoda Warmińska, ul. Mazurskie Przedmieście 2,
Biskupiec, tel. 89 7153578, www.gospoda-warminska.pl

Restaurant - Ermländische Stube, ul. Mazurskie Przedmieście 2,
Biskupiec, Tel. 89 7153578, www.gospoda-warminska.pl

Gospoda Warmińska – Restaurant, Mazurskie Przedmieście 2 street,
Biskupiec, tel. 89 7153578, www.gospoda-warminska.pl

Restauracja Stara Kaflarnia, ul. Wojska Polskiego 1, Biskupiec,
tel. 89 7155727, www.starakaflarnia.com.pl

Restauracja Stara Kaflarnia, ul. Wojska Polskiego 1, Biskupiec,
tel. 89 7155727, www.starakaflarnia.com.pl

Stara Kaflarnia, Wojska Polskiego 1 street, Biskupiec,
tel. 89 7155727, www.starakaflarnia.com.pl

„Usługi gastronomiczne” Irena Sawka, Borki Wielkie 70, tel. 606214250

„Gastronomische Dienstleistungen” Irena Sawka, Borki Wielkie 70,
Tel. 606214250

„Food & Catering Services” Irena Sawka, Borki Wielkie 70,
tel. 606214250

Restauracja „Atelier”, ul. Mickiewicza 31, Biskupiec,
tel. 89 7155115, www.hotelikatelier.pl

Restaurant „Atelier”, ul. Mickiewicza 31, Biskupiec,
Tel. 89 7155115, www.hotelikatelier.pl

“Atelier” Restaurant, Mickiewicza 31 street , Biskupiec,
tel. 89 7155115, www.hotelikatelier.pl

Restauracja „Słoneczny Brzeg”, Rukławki 100, tel. 519 195 595,
www.slonecznybrzeg.mazury.pl

Restaurant „Słoneczny Brzeg”, Rukławki 100,
 Tel. 519 195 595 , www.slonecznybrzeg.mazury.pl
 “Słoneczny Brzeg” Restaurant , Rukławki 100,
 tel. 519 195 595 , www.slonecznybrzeg.mazury.pl

Gościniec „POD DĘBEM”, Bożena i Krzysztof Przystupa, Wilimy 5, tel. 89 7159621, 601 804 560, www.goscinielopoddebem.pl

Gościniec „POD DĘBEM”, Bożena i Krzysztof Przystupa, Wilimy 5, tel. 89 7159621, 601 804 560, www.goscinielopoddebem.pl

„POD DĘBEM” Guesthouse, Bożena i Krzysztof Przystupa,
 Wilimy 5, tel. 89 7159621, 601 804 560, www.goscinielopoddebem.pl

Karczma „Pod Sandaczem”, Najdymowo 67, tel. 516 129 501 (sezonowo),
www.karczmanajdymowo.pl

Wirtshaus „Pod Sandaczem”, Najdymowo 67,
 Tel. 516 129 501 (saisonmäßig), www.karczmanajdymowo.pl
 “Pod Sandaczem” Inn, Najdymowo 67,
 tel. 516 129 501 (seasonally), www.karczmanajdymowo.pl

Restauracja Hotel „Frajda”, Wilimy 1, tel. 89 7154969, 602 320 506
 (sezonowo), www.frajda-hotel.com.pl

Restaurant Hotel „Frajda”, Wilimy 1, Tel. 89 7154969, 602 320 506
 (saisonmäßig), www.frajda-hotel.com.pl

“Frajda” Hotel & Restaurant, Wilimy 1,
 tel. 89 7154969, 602 320 506 (seasonally), www.frajda-hotel.com.pl

HOTELE

HOTELS/ HOTELS

Gościniec „POD DĘBEM”, Bożena i Krzysztof Przystupa, Wilimy 5,
 tel. 89 7159621, 601804560, www.goscinielopoddebem.pl

Gaststätte „POD DĘBEM”, Bożena i Krzysztof Przystupa, Wilimy 5,
 Tel. 89 7159621, 601804560, www.goscinielopoddebem.pl

„POD DĘBEM” Guesthouse, Bożena i Krzysztof Przystupa, Wilimy 5,
 tel. 89 7159621, 601804560, www.goscinielopoddebem.pl

Hotelik Atelier, ul. Mickiewicza 31, Biskupiec, tel. 89 7155115,
www.hotelikatelier.pl

Hotelik Atelier, ul. Mickiewicza 31, Biskupiec,
 Tel. 89 7155115, www.hotelikatelier.pl

Atelier hotel. Mickiewicza 31 street, Biskupiec,
 tel. 89 7155115, www.hotelikatelier.pl

Hotel „FRAJDA”, Wilimy 1, tel. 89 7154969, 602320506,
www.frajda-hotel.com.pl

Hotel „FRAJDA”, Wilimy 1,
 Tel. 89 7154969, 602320506, www.frajda-hotel.com.pl
 „FRAJDA” Hotel, Wilimy 1,
 tel. 89 7154969, 602320506, www.frajda-hotel.com.pl

Pensjonat „Słoneczny Brzeg”, Rukławki 100, tel. 519195595,
www.slonecznybrzeg.mazury.pl

Pension „Słoneczny Brzeg”, Rukławki 100,
 Tel. 519195595, www.slonecznybrzeg.mazury.pl
 „Słoneczny Brzeg” Guesthouse, Rukławki 100,
 tel. 519195595, www.slonecznybrzeg.mazury.pl

Stara Kaflarnia, ul. Wojska Polskiego 1, Biskupiec, tel. 89 7155727,
www.starakaflarnia.com.pl

Alte Kachelfabrik, ul. Wojska Polskiego 1, Biskupiec,
 Tel. 89 7155727, www.starakaflarnia.com.pl
 Stara Kaflarnia, Wojska Polskiego 1 street, Biskupiec,
 tel. 89 7155727, www.starakaflarnia.com.pl

PRZYSTANIE, WYPOŻYCZALNIE SPRZĘTU

ANLEGESTELLEN, WASSERSPORTGERÄTE – VELEIH/
 HARBOURS, WATER EQUIPMENT RENTALS

Biskupieckie Towarzystwo Żeglarskie (przystań jachtowa),
 ul. Przemysłowa 1, Biskupiec, tel. 601687069, www.aprzeradz.freehost.pl
 Bischofsburger Segelgesellschaft (Anlegeplatz), ul. Przemysłowa 1,
 Biskupiec, Tel. 601687069, www.aprzeradz.freehost.pl
 Biskupiec Sailing Association (yacht harbour), Przemysłowa 1 street,
 Biskupiec, tel. 601687069, www.aprzeradz.freehost.pl

Hotel „FRAJDA” (kajaki, rowery wodne, łodzie, żaglówki), Wilimy 1,
 tel. 89 7154969, 602371300, www.frajda-hotel.com.pl

Hotel „FRAJDA” (Padelboote, Wasserfahrräder, Boote, Segelboote),
 Wilimy 1, tel. 89 7154969, 602371300, www.frajda-hotel.com.pl
 “FRAJDA” Hotel (kayaks, water bikes, boats, sailboats), Wilimy 1,
 tel. 89 7154969, 602371300, www.frajda-hotel.com.pl

Słoneczny Brzeg, (rowery, łódki wiosłowe, kajaki, rowery wodne),
 Rukławki, tel. 519195595, www.slonecznybrzeg.mazury.pl
 Słoneczny Brzeg, (Fahrräder, Boote, Padelboote, Wasserfahrräder),
 Rukławki, tel. 519195595, www.slonecznybrzeg.mazury.pl
 Słoneczny Brzeg, (bikes, rowing boats, kayaks, water bikes), Rukławki,
 tel. 519195595, www.slonecznybrzeg.mazury.pl

ZHP (kajaki, żaglówki) druż. K. Kowalski, tel. 601677263

ZHP - Verband der polnischen Pfadfinderbewegung (Padelboote, Segelboote) K. Kowalski, Tel. 601677263

ZHP- the Polish Scouting Association (kayaks, sailboats) K. Kowalski, tel. 601677263

SALA KINOWA KINOSAAL/CINEMA HALL

Biskupiecki Dom Kultury, ul. Matejki 5, Biskupiec, tel. 89 7152695

Bischofsburger Kulturhaus, ul. Matejki 5, Biskupiec, Tel. 89 7152695

Cultural Centre of Biskupiec, Matejki 5 street, Biskupiec, tel. 89 7152695

PLACE ZABAW SPIELPLÄTZE/PLAYGROUNDS

ul. Wiosenna, Biskupiec

ul. Wiosenna, Biskupiec

Wiosenna street, Biskupiec

Przy Szkole Podstawowej nr 3, Biskupiec

in der Grundschule nr 3, Biskupiec

the premises of Primary School no 3, Biskupiec

ul. Kopernika w Biskupcu

ul. Kopernika w Biskupcu

Kopernika street in Biskupiec

Plaża miejska nad jeziorem Dadaj („Słoneczny Brzeg”)

Stadtstrand am Dadaj – See („Sonniger Ufer”)

Town beach situated at Dadaj lakeside („Słoneczny Brzeg”)

Bredynki

Czerwonka

Droszewo

Kamionka

Kojtryny

Mojtyny

Nowe Marcinkowo

Parleza Wielka

Rudziska

Rukławki

Rzeck

Stryjewo

Węgój

Wilimy

BANKOMATY GELDAUTOMATEN/ CASH MACHINES

131

Bank Polskiej Spółdzielczości S.A., ul. Ludowa 36, Biskupiec
 Bank Polskiej Spółdzielczości S.A., ul. Ludowa 36, Biskupiec
 Bank Polskiej Spółdzielczości S.A., [eng. Polish Cooperative Bank]
 Ludowa 36 street, Biskupiec

Bank Polskiej Spółdzielczości S.A., ul. Pionierów 10, Biskupiec
 Bank Polskiej Spółdzielczości S.A., ul. Pionierów 10, Biskupiec
 Bank Polskiej Spółdzielczości S.A., [eng. Polish Cooperative Bank]
 Pionierów street 10, Biskupiec

BGŻ, Plac Wolności 1, Biskupiec
 BGŻ, Plac Wolności 1, Biskupiec
 BGŻ, Plac Wolności 1, Biskupiec

PKO Bank Polski S.A., Al. Niepodległości 15, Biskupiec
 PKO Bank Polski S.A., Al. Niepodległości 15, Biskupiec
 PKO Bank Polski S.A., [eng. State Savings Bank] Al. Niepodległości 15,
 Biskupiec

PKO Bank Polski S.A., ul. Warszawska 1, Biskupiec
 PKO Bank Polski S.A., ul. Warszawska 1, Biskupiec
 PKO Bank Polski S.A., [eng. State Savings Bank] Warszawska 1 street,
 Biskupiec

BANKI BANKEN/ BANKS

Alior Bank S.A. Placówka partnerska, ul. Bogusławskiego 2D, Biskupiec,
 tel. 89 7151188
 Alior Bank S.A. Placówka partnerska, ul. Bogusławskiego 2D, Biskupiec,
 tel. 89 7151188
 Alior Bank S.A. Partner institution, Bogusławskiego 2D, Biskupiec,
 tel. 89 7151188

Bank Pocztowy S.A., ul. Dworcowa 3, Biskupiec, tel. 89 7156924
 Bank Pocztowy S.A., ul. Dworcowa 3, Biskupiec, tel. 89 7156924
 Bank Pocztowy S.A., [ang. Postal Bank] Dworcowa 3 street, Biskupiec,
 tel. 89 7156924

Bank Spółdzielczy w Szczytnie, ul. Pionierów 6, Biskupiec, tel. 89 7152261
 Bank Spółdzielczy w Szczytnie, ul. Pionierów 6, Biskupiec, tel. 89 7152261
 Bank Spółdzielczy in Szczytno, [eng. Polish Cooperative Bank],
 Pionierów 6 street, Biskupiec, tel. 89 7152261

BGŻ, Plac Wolności 1, Biskupiec, tel. 89 5334015

BGŻ, Plac Wolności 1, Biskupiec, tel. 89 5334015

BGŻ, Plac Wolności 1, Biskupiec, tel. 89 5334015

Getin Bank, ul. Mazurskie Przedmieście 10, Biskupiec, tel. 89 6764858

Getin Bank, ul. Mazurskie Przedmieście 10, Biskupiec, tel. 89 6764858

Getin Bank, Mazurskie Przedmieście 10 street, Biskupiec, tel. 89 6764858

PKO Bank Polski. Agencja Biskupiec, ul. Topiel 2, Biskupiec,
tel. 89 7153250

PKO Bank Polski. Agencja Biskupiec, ul. Topiel 2, Biskupiec,
tel. 89 7153250

PKO Bank Polski. [eng. State Savings Bank] Agency Biskupiec, Topiel 2
street, Biskupiec, tel. 89 7153250

PKO Bank Polski. Oddział 1, Al. Niepodległości 15, Biskupiec,
tel. 89 7157100

PKO Bank Polski. Oddział 1, Al. Niepodległości 15, Biskupiec,
tel. 89 7157100

PKO Bank Polski. Branch 1 1, [eng. State Savings Bank]
Al. Niepodległości 15, Biskupiec, tel. 89 7157100

DWORZEC BAHNHOF/ STATION

Dworzec Autobusowy Biskupiec, ul. Kolejowa, Biskupiec, tel. 89 7152492

Busbahnhof Biskupiec, ul. Kolejowa, Biskupiec, Tel. 89 7152492

Bus station Biskupiec, Kolejowa street, Biskupiec, tel. 89 7152492

STACJE PALIW TANKSTELLEN/ FILLING STATIONS

Stacja Paliw „Bliska”, ul. Mickiewicza 4, Biskupiec, tel. 89 7153978

Tankstelle „Bliska”, ul. Mickiewicza 4, Biskupiec, Tel. 89 7153978

“Bliska” Filling station, Mickiewicza 4 street, Biskupiec, tel. 89 7153978

Patronacka Stacja Paliw Grupy LOTOS S.A. „Huzar”,
ul. Słowackiego 4, Biskupiec, tel. 89 7152622

Tankstelle der Firmengruppe LOTOS A.G. „Huzar”, ul. Słowackiego 4,
Biskupiec, Tel. 89 7152622

Patronacka Stacja Paliw Grupy LOTOS S.A. “Huzar”, [eng. LOTOS
Filling Station network] Słowackiego 4 street, Biskupiec, tel. 89 7152622

PKN Orlen S.A., ul. Ostre Koło 3, Biskupiec

PKN Orlen S.A., ul. Ostre Koło 3, Biskupiec

PKN Orlen S.A., Ostre Koło 3 street, Biskupiec

URZĘDY POCZTOWE POSTÄMTER/POST OFFICES

„Poczta Polska” S.A. Urząd Pocztowy, ul. Dworcowa 3, Biskupiec,
tel. 89 7152225

„Poczta Polska” S.A. Urząd Pocztowy, ul. Dworcowa 3, Biskupiec,
Tel. 89 7152225

„Poczta Polska” S.A. Urząd Pocztowy, [eng. Post Office], Dworcowa 3
street, Biskupiec, tel. 89 7152225

„Poczta Polska” S.A. Urząd Pocztowy Biskupiec Filia, ul. Ludowa 48,
Biskupiec, tel. 89 7151546

„Poczta Polska” S.A. Urząd Pocztowy Biskupiec Filia, ul. Ludowa 48,
Biskupiec, Tel. 89 7151546

„Poczta Polska” S.A. Urząd Pocztowy Biskupiec Filia [eng. Post Office-
Branch Office], Ludowa 48 street, Biskupiec, tel. 89 7151546

APTEKI APOTHEKEN/PHARMACIES

Apteka „EKO”, ul. Armii Krajowej 3, Biskupiec, tel. 89 7154793

Apotheke „EKO”, ul. Armii Krajowej 3, Biskupiec, Tel. 89 7154793

„EKO” pharmacy, Armii Krajowej 3 street, Biskupiec, tel. 89 7154793

Apteka „Miętowa”, ul. Wojska Polskiego 4, Biskupiec, tel. 89 7151168

Apotheke „Miętowa”, ul. Wojska Polskiego 4, Biskupiec, Tel. 89 7151168

“Miętowa” pharmacy, Wojska Polskiego 4 street, Biskupiec,
tel. 89 7151168

Apteka „Na Warszawskiej”, ul. Warszawska 7, Biskupiec, tel. 607870345

Apotheke „Na Warszawskiej”, ul. Warszawska 7, Biskupiec, Tel.
607870345

„Na Warszawskiej” pharmacy, Warszawska 7 street, Biskupiec,
tel. 607870345

Apteka NOVA - UTIS SP. z.o.o, ul. Armii Krajowej 2A, Biskupiec,
tel. 89 51472 24

Apotheke NOVA - UTIS SP. z.o.o, ul. Armii Krajowej 2A, Biskupiec,
Tel. 89 51472 24

NOVA - UTIS SP. z.o.o pharmacy, Armii Krajowej 2A street, Biskupiec,
tel. 89 51472 24

Apteka „Panaceum”, Plac Wolności 5 A, Biskupiec, tel. 89 7152590

Apotheke „Panaceum”, Plac Wolności 5 A, Biskupiec, Tel. 89 7152590

„Panaceum” pharmacy, Plac Wolności 5 A, Biskupiec, tel. 89 7152590

Apteka „Stara”, Plac Wolności 6/2, Biskupiec, tel. 89 7152220
Apotheke „Stara”, Plac Wolności 6/2, Biskupiec, Tel. 89 7152220
„Stara” [eng. “Old”] pharmacy, Plac Wolności 6/2, Biskupiec,
tel. 89 7152220

Apteka Piróg, ul. 1 Maja 12A, Biskupiec, tel. 89 7152650
Apotheke Piróg, ul. 1 Maja 12A, Biskupiec, Tel. 89 7152650
Piróg’s pharmacy, 1 Maja 12A street, Biskupiec, tel. 89 7152650

Apteka Św. Brunona, ul. Mickiewicza 12, Biskupiec, tel. 89 526 54 11
Heilige Brunon - Apotheke, ul. Mickiewicza 12, Biskupiec,
Tel. 89 526 54 11
Św. Brunona Pharmacy [eng.Saint Bruno Pharmacy],
Mickiewicza 12 street , Biskupiec, tel. 89 526 54 11

SZKOŁY

SCHULEN/SCHOOLS

Szkoła Podstawowa nr 2, ul. Mickiewicza 8, Biskupiec,
tel. 89 7152549, sp2biskupiec.edupage.org
Grundschule - Nr 2, ul. Mickiewicza 8, Biskupiec,
Tel. 89 7152549, www.sp2biskupiec.edupage.org
Primary School no 2, Mickiewicza 8 street, Biskupiec,
tel. 89 7152549, www.sp2biskupiec.edupage.org

Szkoła Podstawowa nr 3, ul. Chrobrego 15, Biskupiec,
tel. 89 7152716, www.sp3biskupiec.pl
Grundschule - Nr 3, ul. Chrobrego 15, Biskupiec,
Tel. 89 7152716, www.sp3biskupiec.pl
Primary School no 3, Chrobrego 15 street, Biskupiec,
tel. 89 7152716, www.sp3biskupiec.pl

Szkoła Podstawowa w Borkach Wielkich, Borki Wielkie 35,
tel. 89 7161623, www.borkiwielkie.republika.pl
Grundschule in Borki Wielkie, Borki Wielkie 35,
Tel. 89 7161623, www.borkiwielkie.republika.pl
Primary School in Borki Wielkie, Borki Wielkie 35,
tel. 89 7161623, www.borkiwielkie.republika.pl

Szkoła Podstawowa w Bredynkach, Bredynki 24,
tel. 89 7153974, www.spbredynki.pl
Grundschule in Bredynki, Bredynki 24,
Tel. 89 7153974, www.spbredynki.pl
Primary School in Bredynki, Bredynki 24,
tel. 89 7153974, www.spbredynki.pl

Publiczne Gimnazjum nr 1, ul. Ludowa 5, Biskupiec,
tel. 89 7152563, www.gimnazjumbiskupiec.vgh.pl
Öffentliches Gymnasium (Mittelschule) - Nr 1, ul. Ludowa 5, Biskupiec,
Tel. 89 7152563, www.gimnazjumbiskupiec.vgh.pl
Public Lower Secondary School no 1, Ludowa 5 street, Biskupiec,
tel. 89 7152563, www.gimnazjumbiskupiec.vgh.pl

Katolickie Gimnazjum Społeczne, ul. Armii Krajowej 2, Biskupiec,
tel. 89 7155050, www.zak-bc.pl
Allgemeines Katholisches Gymnasium, ul. Armii Krajowej 2, Biskupiec,
tel. 89 7155050, www.zak-bc.pl
Catholic Non-public Lower Secondary School, Armii Krajowej 2 street,
Biskupiec, tel. 89 7155050, www.zak-bc.pl

Katolickie Liceum Społeczne, ul. Armii Krajowej 2, Biskupiec
tel. 89 7155050, www.zak-bc.pl
Das Katholische Allgemeinbildende Lyzeum, ul. Armii Krajowej 2,
Biskupiec 89 7155050, www.zak-bc.pl
Catholic Non-public Secondary School, Armii Krajowej 2 street, Biskupiec
89 7155050, www.zak-bc.pl

Liceum Ogólnokształcące w Zespole Szkół, ul. Chrobrego 13, Biskupiec,
www.zslo.net.pl
Das Allgemeinbildende Lyzeum in der Schulgruppe,
Biskupiec www.zslo.net.pl
Secondary School in the Complex of Schools, Chrobrego 13 street,
Biskupiec www.zslo.net.pl

Liceum Ogólnokształcące dla Dorosłych, ul. Mickiewicza 8, Biskupiec,
tel. 89 7152549
Das Allgemeinbildende Lyzeum für Erwachsene, ul. Mickiewicza 8,
Biskupiec, Tel. 89 7152549
Secondary School for Adults, Mickiewicza 8 street, Biskupiec,
tel. 89 7152549

Warmińsko-Mazurski Zakład Doskonalenia Zawodowego Centrum
Edukacji w Biskupcu, ul. Słowackiego 12, Biskupiec,
tel. 89 7152420, www.wmzdz.pl/centrum-edukacji-w-biskupcu.94.0.html
Ermländisch – Masurische Anstalt für berufliche Weiterbildung.
Bildungszentrum in Biskupiec, ul. Słowackiego 12, Biskupiec,
Tel. 89 7152420, www.wmzdz.pl/centrum-edukacji-w-biskupcu.94.0.html
Warmińsko-Mazurski Zakład Doskonalenia Zawodowego Centrum
Edukacji w Biskupcu, [eng. Warmia & Mazury Vocational Training Centre
Education Centre in Biskupiec], Słowackiego 12 street, Biskupiec,
tel. 89 7152420, www.wmzdz.pl/centrum-edukacji-w-biskupcu.94.0.html

Zasadnicza Szkoła Zawodowa w Zespole Szkół, ul Chrobrego 13,
Biskupiec, tel. 897152189, www.zslo.net.pl
Grundberufsschule in der Schulgruppe, ul Chrobrego 13, Biskupiec,
Tel. 897152189, www.zslo.net.pl
Basic Vocational School in the Complex of Schools, Chrobrego 13 street,
Biskupiec, tel. 897152189, www.zslo.net.pl

Zespół Szkół w Czerwonce, Czerwonka 15,
tel. 89 7159924, www.zsclerwonka.edupage.org
Schulgruppe in Czerwonka, Czerwonka 15,
tel. 89 7159924, www.zsclerwonka.edupage.org
Complex of Schools in Czerwonka, Czerwonka 15,
tel. 89 7159924, www.zsclerwonka.edupage.org

Zespół Szkół w Kobyłtach, Kobyły 80,
tel. 89 7161424, www.szokolakobulty.org
Schulgruppe in Kobyły, Kobyły 80,
Tel. 89 7161424, www.szokolakobulty.org
Complex of Schools in Kobyły, Kobyły 80,
tel. 89 7161424, www.szokolakobulty.org

Zespół Szkół Węgojskiego Stowarzyszenia Edukacji Lokalnej - CEL
w Węgoju, Węgój 19, tel. 89 7152418, www.szokola-wegoj.pl
Schulgruppe des lokalen Bildungsvereins von Węgój ZIEL in Węgój,
Węgój 19, Tel. 89 7152418, www.szokola-wegoj.pl
Complex of Schools affiliated with the Węgój Association of the Local
Education - "CEL" in Węgój, Węgój 19, tel. 89 7152418, www.szokola-wegoj.pl

PRZEDSZKOLA KINDERGÄRTEN/ PRZEDSZKOLA

Centrum Rozwoju Małego Dziecka „Wesołe Pszczółki”,
ul. Mickiewicza 12b, Biskupiec, tel. 695 959 716
Entwicklungszentrum des Kleinen Kindes „Wesołe Pszczółki”,
ul. Mickiewicza 12b, Biskupiec, Tel. 695 959 716
Centrum Rozwoju Małego Dziecka „Wesołe Pszczółki”, [eng. Little Child
Development Centre "Happy Bees"] Mickiewicza 12b street, Biskupiec,
tel. 695 959 716

Niepubliczne Przedszkole „Jacek i Agatka”,
ul. Poznańska 3, Biskupiec, tel. 89 7152277, www.jacekiagatka.edu.pl
Nichtöffentlicher Kindergarten „Jacek i Agatka”, ul. Poznańska 3,
Biskupiec, Tel. 89 7152277, www.jacekiagatka.edu.pl
„Jacek & Agatka” Non- public Kindergarten, Poznańska 3 street,
Biskupiec, tel. 89 7152277, www.jacekiagatka.edu.pl

Przedszkole Samorządowe Nr5 Piątka, Al. Niepodległości 19, Biskupiec,
tel. 89 7152769, www.przedszkole5biskupiec.edu.pl

Kommunaler Kindergarten - Nr 5 Piątka, Al. Niepodległości 19,
Biskupiec, Tel.. 89 7152769, www.przedszkole5biskupiec.edu.pl

Community Kindergarten No 5 Piątka [eng. "Five"]- governed by the
local government , Al. Niepodległości 19, Biskupiec,
tel. 89 7152769, www.przedszkole5biskupiec.edu.pl

Zespół Przedszkolny w Węgoju, Węgojskie Stowarzyszenie
Edukacji lokalnej – CEL, Węgój 19, Biskupiec

Kindergartengruppe in Węgój, Lokaler Bildungsverein von Węgój ZIEL,
Węgój 19, Biskupiec

Nursery Unit in Węgój, Węgój Local Education Association –" CEL",
Węgój 19, Biskupiec

Punkt Przedszkolny „Słoneczko” w Bredynkach, Bredynki 24

Einrichtung für Kinderbetreuung „Słoneczko” in Bredynki, Bredynki 24
"Słoneczko"- [eng. "Little Sunshine"] Child Day Care Centre in Bredynki,
Bredynki 24

Punkt Przedszkolny „Bajka”, ul. Ludowa 5, Biskupiec,
www.bajka-biskupiec.pl

Einrichtung für Kinderbetreuung „Bajka”, ul. Ludowa 5, Biskupiec,
www.bajka-biskupiec.pl

"Bajka" [eng. "Fairy Tale"] Child Day Care Centre, Ludowa 5 street,
Biskupiec, www.bajka-biskupiec.pl

Punkt Przedszkolny w Nowym Marcinkowie filia Przedszkola

„Jacek i Agatka”, Nowe Marcinkowo 4, Biskupiec, www.jacek-i-agatka.pl

Einrichtung für Kinderbetreuung in Nowe Marcinkowo, Abteilung des
Kindergartens „Jacek i Agatka”, Nowe Marcinkowo 4, Biskupiec,
www.jacek-i-agatka.pl

Child Day Care Centre in Nowe Marcinkowo – branch of "Jacek &
Agatka" kindergarten, Nowe Marcinkowo 4, Biskupiec, www.jacek-i-agatka.pl

Punkt Przedszkolny „Radosne Przedszkolaki” w Borkach Wielkich,
Borki Wielkie 35, Biskupiec

Einrichtung für Kinderbetreuung „Radosne Przedszkolaki” in Borki
Wielkie, Borki Wielkie 35, Biskupiec

"Radosne Przedszkolaki" [eng. "Happy Preschool Children"] Child Day
Care Centre in Borki Wielkie, Borki Wielkie 35, Biskupiec

BIBLIOTEKI BIBLIOTHEKEN/ LIBRARIES

Biblioteka Pedagogiczna, ul. Mickiewicza 10, Biskupiec,
tel. 89 7152548, www.wmbp.olsztyn.pl

Pädagogische Bibliothek, ul. Mickiewicza 10, Biskupiec,
Tel. 89 7152548, www.wmbp.olsztyn.pl

Pedagogical Library, Mickiewicza 10 street, Biskupiec,
tel. 89 7152548, www.wmbp.olsztyn.pl

Miejska Biblioteka Publiczna, Al. Niepodległości 3, Biskupiec,
tel. 89 7152111, www.bibliotekabiskupiec.blogspot.com

Städtische Öffentliche Bibliothek, Al. Niepodległości 3, Biskupiec,
Tel. 89 7152111, www.bibliotekabiskupiec.blogspot.com

Public Municipal Library, Al. Niepodległości 3, Biskupiec,
tel. 89 7152111, www.bibliotekabiskupiec.blogspot.com

SPORT SPORT/SPORT

Boisko - ORLIK 2012, ul. Wiosenna 3, Biskupiec, tel. 89 7150120

Sportplatz - ORLIK 2012, ul. Wiosenna 3, Biskupiec, tel. 89 7150120

Sports field- ORLIK 2012, Wiosenna 3 street, Biskupiec, tel. 89 7150120

Boisko - ORLIK ul. Chrobrego 13, Biskupiec

Sportplatz - ORLIK ul. Chrobrego 13, Biskupiec

Sports field- ORLIK Chrobrego 13 street, Biskupiec

Bule francuskie, ul. Warszawska, Biskupiec

Spiel „Bule francuskie”, ul. Warszawska, Biskupiec

French boules, Warszawska street, Biskupiec

Korty do tenisa ziemnego ul. Wiosenna 3, Biskupiec

Tennisplätze ul. Wiosenna 3, Biskupiec

Tennis courts, Wiosenna 3 street, Biskupiec

Stadion Miejski w Biskupcu, ul. Wiosenna 3, Biskupiec

Stadtstadion in Biskupiec, ul. Wiosenna 3, Biskupiec

Municipal Stadium in Biskupiec, Wiosenna 3 street, Biskupiec

JAZDA KONNA REITSCHULE/HORSE RIDING

Gościniec „POD DĘBEM”, Bożena i Krzysztof Przystupa, Wilimy 5,
tel. 89 7159621, 601804560, www.gosciniexpoddebem.pl

Gaststätte „POD DĘBEM”, Bożena i Krzysztof Przystupa, Wilimy 5,
Tel. 89 7159621, 601804560, www.gosciniexpoddebem.pl

„POD DĘBEM” Guesthouse, Bożena i Krzysztof Przystupa, Wilimy 5,
tel. 89 7159621, 601804560, www.gosciniexpoddebem.pl

PARKINGI

PARKINGPLÄTZE/PARKING SPACES

Plac Wolności 5c, Biskupiec
Wolności – Platz 5c, Biskupiec
Plac Wolności 5c, Biskupiec

ul. 1 Maja 7a, Biskupiec
ul. 1 Maja 7a, Biskupiec
1 Maja 7a street, Biskupiec

ul. Warszawska, Biskupiec
ul. Chopina, Biskupiec
ul. Kryniczna, Biskupiec
Al. Niepodległości, Biskupiec
ul. Bogusławskiego, Biskupiec

PROGRAM REGIONALNY
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI FUNDUSZ
ROZWOJU REGIONALNEGO

“Warmia i Mazury regionem zjednoczonej Europy”

Projekt dofinansowany ze środków Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Warmia i Mazury na lata 2007-2013

ISBN 978-83-933577-1-0

publikacja bezpłatna

